

Jaarverslag 2025

Jaarverslag 2025

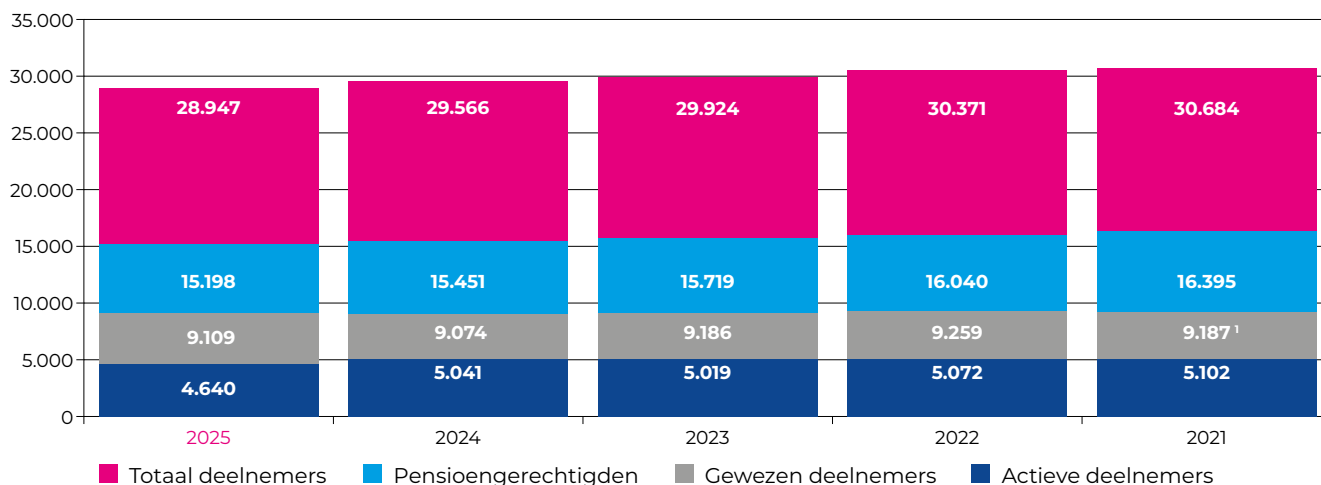
Inhoud

Kerncijfers	6
Voorwoord	8
VERSLAG VAN HET BESTUUR	10
1 Financiële positie	11
2 Missie, visie en strategie	15
3 Wet toekomst pensioenen	17
4 Pensioen	21
5 Beleggingen en duurzaamheid	29
6 Communicatie	49
7 Governance	55
8 Risicomanagement	67
Bijlage: Personalia	73
VERSLAGEN VERANTWOORDINGSORGAAN EN RAAD VAN TOEZICHT	76
Verslag van het verantwoordingsorgaan	77
Reactie bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan	81
Verslag van de raad van toezicht	83
Reactie bestuur op verslag van de raad van toezicht	87
JAARREKENING	88
1 Balans per 31 december 2025	89
2 Staat van baten en lasten	90
3 Kasstroomoverzicht	91
4 Algemene toelichting	92
5 Toelichting op de balans	101
6 Toelichting op de staat van baten en lasten	129
OVERIGE GEGEVENS	144
Actuariële verklaring	145
Controleverklaring van de onafhankelijke accountant	147
BIJLAGEN	156
1 Verloopstaat deelnemers	157
2 Rapportage SFDR (CDC) voor beleggingen risico pensioenfonds	158
3 Rapportage SFDR (BP) voor beleggingen risico deelnemers	170

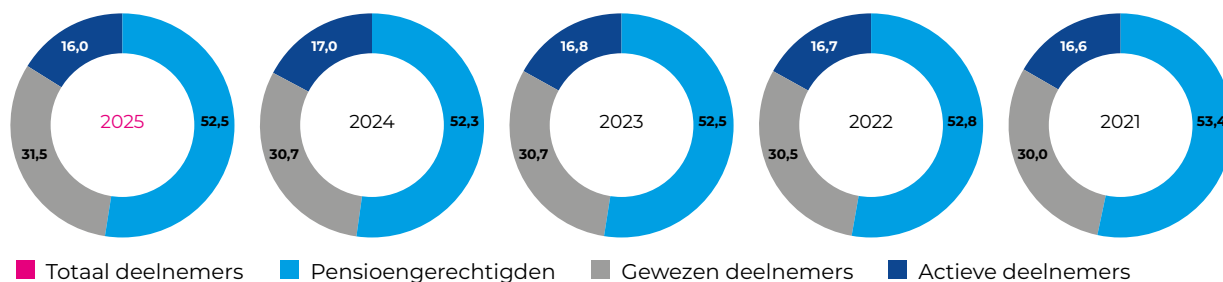
Kerncijfers

Deelnemers

Aantallen

Procentuele verdeling

Bedragen in € miljoen

	2025	2024	2023	2022	2021
 Premiebijdragen					
Werkgevers + werknemers	85,1	87,5	83,4	84,2	80,4
 Pensioenuitkeringen	221,6	212,4 ²	218,4	200,4	200,5
 Waardeoverdrachten					
Saldo uitgaand (-)/inkomend (+)	-25,8	-0,6	-3,8	-2,1	-6,9 ³
 Technische voorziening	4.084	4.559	4.342	4.201	5.247

¹ Het aantal gewezen deelnemers is in 2021 door het wettelijke traject 'waardeoverdracht kleine pensioenen' eenmalig extra gedaald.

² Dit bedrag is inclusief een eenmalige vrijgevallen verplichting van niet opgevraagde pensioenen van € 3,5 miljoen ten bate van pensioenuitkeringen. Vanaf 2024 is de verplichting voor niet opgevraagde pensioenuitkeringen onderdeel van de Technische voorziening.

³ Het saldo van uitgaande en inkomende waardeoverdrachten in 2021 is afwijkend vanwege het traject 'waardeoverdracht kleine pensioenen'.

Bedragen in € miljoen	2025	2024	2023	2022	2021	
						
Pensioenvermogen	5.297	5.427	5.165	4.842	6.098	
						
Beleggingsrendement %	0,8	7,9	10,1	-18,4	6,9	
						
Dekkingsgraad %⁴						
Vereist	116,8	116,6	116,5	117,2	116,2	
Actueel	129,7	119,0	119,0	115,3	116,2	
Beleidsdekkingsgraad	125,4	122,3	118,4	122,0	110,8	
						
Toeslagen %	31-12-'25	31-12-'24	1-1-'24	1-1-'23	1-8-'22	
Actieve deelnemers	3,27	3,5	0,12	8,73	2,70	-
Gewezen deelnemers	3,27	3,5	0,12	8,73	2,70	-
Pensioengerechtigden	3,27	3,5	0,12	8,73	2,70	-
						
Kosten uitvoering						
Uitvoeringskosten excl. Wtp	5,2	5,1	5,0			
Uitvoeringskosten m.b.t. Wtp	2,0	1,5	0,8			
Uitvoeringskosten totaal	7,2	6,6	5,8	4,9	4,3	
Vermogensbeheerkosten ⁵	17,5	18,0	17,0	22,8	26,6	
Transactiekosten	7,0	8,6	7,0	10,1	9,8	
						
Kengetallen kosten						
Uitvoeringskosten ⁶ :						
per deelnemer (x € 1)	363	322	280	232	200	
per deelnemer (x € 1) excl. Wtp	262	247	246			
Wtp per deelnemer (x € 1)	101	75	34			
Vermogensbeheerkosten (%) ⁷	0,33	0,34	0,35	0,42	0,45	
Transactiekosten (%) ⁸	0,13	0,17	0,14	0,19	0,17	
Totale kostenratio (%) ⁹	0,46	0,47	0,47	0,52	0,52	

⁴ Voor de berekening van de dekkingsgraad wordt de voorziening pensioenverplichtingen risico deelnemers in de technische voorziening opgenomen.

⁵ Dit zijn de totale vermogensbeheerkosten inclusief performance gerelateerde fees (in miljoenen afgerond).

⁶ Het betreft de uitvoeringskosten per actieve deelnemer en pensioengerechtigde. De gewezen deelnemers zijn buiten beschouwing gelaten.

⁷ Totale vermogensbeheerkosten (inclusief performance gerelateerde fees) als percentage van het gemiddeld belegd vermogen over het boekjaar.

⁸ Transactiekosten als percentage van het gemiddeld belegd vermogen over het boekjaar.

⁹ Alle kosten van beheer van het fonds als percentage van het gemiddeld belegd vermogen in het boekjaar (uitvoerings- en vermogensbeheerkosten exclusief transactiekosten).

Voorwoord

Beste lezer,

Met genoegen en trots presenteren we het jaarverslag 2025 van Pensioenfonds APF. In dit verslag vind je een terugblik op de belangrijkste ontwikkelingen van het afgelopen jaar én een vooruitblik op onze plannen richting de invoering van de nieuwe pensioenregels.

Financiële positie en toeslagverlening

Goed nieuws: per 31 december 2025 zijn de pensioenuitkeringen en -aanspraken verhoogd met 3,27%. Daarmee is de volledige prijsinflatie van 2025 gecompenseerd. Deze verhoging is mogelijk dankzij de ruimere wettelijke indexatieregels in aanloop naar het nieuwe pensioenstelsel. Ondanks deze indexatie steeg de actuele dekkingsgraad in 2025 van 119,0% naar 129,7%. De goede beleggingsresultaten van aandelen en de gestegen rente droegen in hoge mate bij aan de hogere dekkingsgraad eind 2025.

Beleggingen

In 2025 was er veel onzekerheid op de financiële markten door internationale heffingen opgelegd door de Trump regering. Centrale banken hielden de rente onveranderd, maar de marktrente liep toch op door zorgen over hoge staatsschulden, stijgende prijzen en spanningen in de wereld. Daardoor werd beleggen in obligaties (leningen aan bedrijven of overheden) minder aantrekkelijk. Aandelen deden het juist goed dankzij het herstel van de economie. De renteafdekking heeft in 2025 zeer negatief bijgedragen door de gestegen marktrente. Doordat we je pensioen in verschillende soorten beleggingen hebben verdeeld, behaalden we een totaalrendement van 0,8% (dit is het rendement van alle beleggingen inclusief het afdekken van rente- en valutarisico's). Ons totale vermogen bleef stabiel.

Wisselingen in het bestuur

Op 1 maart 2025 trad Evelyne Simons toe als bestuurslid. Per 21 mei 2025 nam Dick Luijckx afscheid van het bestuur. We danken Dick, die tot 1 april 2025 de rol van plaatsvervangend voorzitter/ secretaris vervulde, hartelijk voor zijn jarenlange inzet.

Naar een nieuw pensioenstelsel

We bereiden ons zorgvuldig voor op de nieuwe pensioenregels per 1 januari 2027. Daarbij werken we nauw samen met vertegenwoordigers van werkgevers en werknemers. De opgebouwde pensioenen worden omgezet naar de nieuwe regeling. Het bestuur diende in juni 2025 een communicatie- en implementatieplan in bij de toezichthouders. De opmerkingen over het communicatieplan nemen we mee in onze communicatie. Over de opmerkingen over het implementatieplan zijn wij nog in overleg met De Nederlandsche Bank (DNB).

Op termijn naar een andere pensioenuitvoerder

Onze pensioenuitvoerder Achmea Pensioenservices (APS) bouwt haar dienstverlening aan externe pensioenfonds, waaronder Pensioenfonds APF, geleidelijk af. Tot 2028 blijft APS klanten begeleiden bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en de dienstverlening loopt door tot eind 2029. Het heeft onze voorkeur de overgang naar de nieuwe pensioenregels nog bij APS te doen. We beraden ons op de toekomst van ons fonds en zoeken naar de beste manier om de uitvoering van jouw pensioen na 2029 onder te brengen.

Blik op 2026

Ook in 2026 blijven wij ons inzetten voor jouw tevredenheid en vertrouwen in ons fonds. We werken hard aan alle voorbereidingen voor het nieuwe pensioenstelsel en zullen je tijdig en duidelijk informeren over de gevolgen voor jou en de keuzes die je gaat maken. Je kunt rekenen op extra mailings, brieven en uitnodigingen voor bijeenkomsten waarin we de veranderingen toelichten en vragen kunnen beantwoorden. Het komende jaar wordt uitdagend, maar met de gezamenlijke inzet van alle betrokkenen hebben we vertrouwen in een geslaagde overgang.

Tot slot

Namens het bestuur van Pensioenfonds APF wil ik onze waardering uitspreken voor het bestuursbureau, de sleutelfunctiehouders, de uitbestedingspartners en alle anderen die ons onder uitdagende omstandigheden hebben ondersteund en dat nog steeds doen. Ook gaat onze dank uit naar de leden van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan voor hun waardevolle inbreng en betrokkenheid.

Bart Kaster, Voorzitter

VERSLAG VAN HET BESTUUR

1 Financiële positie

In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de belangrijkste punten van de financiële positie in het boekjaar 2025. Voor meer details en achtergrondinformatie kun je terecht in de [jaarrekening](#).

Financieel resultaat

In 2025 behaalde het pensioenfonds een positief resultaat van € 344,6 miljoen. Dit resultaat kan als volgt worden toegelicht:

(euro x mln)

	2025
Resultaat op beleggingen minus benodigde rente	-67,2
Resultaat op rente	559,8
Resultaat op premie	-1,2
Resultaat op waardeoverdrachten	5,3
Resultaat op kosten	-0,2
Resultaat op uitkeringen	-0,6
Resultaat op kansen	4,2
Resultaat op toeslagen	-142,0
Resultaat op overige oorzaken	-3,5
Resultaat op overige incidentele mutaties	0,6
Totaal	344,6

Tabel 1.1

Resultaat op beleggingen

Als resultaat van de beleggingen is een totaalresultaat van negatief € 67,2 miljoen geboekt. Dit resultaat bestaat uit het positief behaalde beleggingsresultaat van € 33,1 miljoen verminderd met de benodigde rente over de verplichtingen ad € 100,3 miljoen (elk jaar worden de verplichtingen verhoogd met de benodigde rekenrente als onderdeel van het actuariële tarief).

Resultaat op rente

De gemiddelde rekenrente steeg in 2025 met 0,9%-punt. Daardoor daalden de verplichtingen (de contante waarde van de in de toekomst te betalen uitkeringen) en steeg het resultaat met € 559,8 miljoen.

Resultaat op premie

De premie leidde tot een negatief resultaat van € 1,2 miljoen. Het resultaat op premie is het verschil tussen

- ▶ enerzijds de van de werkgevers en werknemers ontvangen bijdragen (gelijk aan € 73,6 miljoen plus € 11,5 miljoen) verminderd met het bedrag voor (toekomstige) kosten in de premie (€ 3,0 miljoen) en verminderd met de betaalde herverzekeringspremies (€ 5,3 miljoen), én
- ▶ anderzijds het benodigde bedrag voor de reglementaire pensioenopbouw en de door het fonds van de werkgevers overgenomen uitkeringsverplichtingen in verband met Cao-afspraken (€ 78,0 miljoen).

De aanwending van het kapitaal vanuit de DC-regeling voor risico deelnemer is onder deze component opgenomen. Dit leidde tot een negatief resultaat van € 1,8 miljoen. Zónder de aanwending van het kapitaal vanuit de DC-regeling zou het resultaat op premie positief zijn, namelijk € 0,6 miljoen positief.

Resultaat op waardeoverdrachten

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt € 5,3 miljoen negatief. Op waardeoverdrachten wordt jaarlijks een resultaat behaald, omdat de overdrachtssom op wettelijk voorgeschreven grondslagen dient te worden vastgesteld. Deze grondslagen wijken af van de grondslagen waarop de technische voorziening is gebaseerd. In 2025 bevat dit resultaat ook het resultaat op de collectieve waardeoverdracht van uitkerend arbeidsongeschiktheidspensioen naar ElipsLife van in totaal € 4,3 miljoen negatief. Dit negatieve bedrag is veroorzaakt doordat toezichthouder DNB had aangegeven dat een deel van het vrije vermogen moest worden meegegeven. Dat betrof een bedrag van zo'n € 5 miljoen. Met deze aanpak is de overdracht evenwichtig verlopen.

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten is € 0,2 miljoen negatief. De vrijval aan kosten uit premie en uitkeringen, tezamen is een bedrag van € 8,7 miljoen, en is lager dan de som van de feitelijke kosten van € 7,2 miljoen (dit is inclusief de gemaakte Wtp-kosten) en de aan de technische voorziening toe te voegen kosten van € 1,7 miljoen.

Resultaat op uitkeringen

Het resultaat op uitkeringen bedraagt € 1,8 miljoen positief, uit de voorziening viel een hoger bedrag vrij dan dat is uitgekeerd.

Resultaat op kansen

Het resultaat op kansen bestaat uit het positieve resultaat op sterfte (€ 6,5 miljoen), het negatieve resultaat op arbeidsongeschiktheid (€ 1,7 miljoen) en het negatieve resultaat op overige mutaties zoals flexibilisering en pensioencorrectie (€ 0,6 miljoen).

Onderdeel van het resultaat op sterfte betreft een uitkering van 700 aan risicokapitaal bij overlijden door de herverzekeraar.

Resultaat op toeslagen

De toeslagverlening per 31 december 2025 heeft geleid tot een negatief resultaat van € 142,0 miljoen.

Resultaat op overige oorzaken

Het resultaat op overige oorzaken bestaat uit de rente op de achtergestelde lening van € 100 miljoen, wat een negatieve impact heeft van € 3,5 miljoen.

Resultaat op overige incidentele mutaties

Het resultaat op overige incidentele mutaties (in totaal € 0,6 miljoen) bestaat uit aanpassing van de partnerfrequenties (€ 0,3 miljoen), aanpassing opslag wezenpensioen (€ 0,6 miljoen) de beleidswijziging voor de reservering van niet opgevraagde pensioenen (€ 3,1 miljoen) en een wijziging van de waardering van (een deel van) het latent partnerpensioen (- € 3,4 miljoen).

Technische voorzieningen

De totale technische voorzieningen van het pensioenfonds liggen eind 2025 op een niveau van € 4.083,8 miljoen. Dit bedrag is inclusief € 160,4 miljoen voorziening voor de BP-regeling en € 2,4 miljoen voorziening die is afgedekt door een garantiecontract. Bij de vaststelling houden we rekening met de risicovrije rente voor pensioenfonds, zoals die door DNB wordt gepubliceerd.

We maken gebruik van de meest recente informatie van het Actuarieel Genootschap (AG) over de ontwikkeling van de levensverwachting (AG2024). We passen daarop correctiefactoren toe om rekening te houden met het verschil in sterfte tussen de Nederlandse bevolking en het deelnemersbestand van ons eigen pensioenfonds.

Vermogenspositie en solvabiliteit

Het eigen vermogen van het pensioenfonds is met € 444,6 miljoen gestegen, namelijk van € 768,3 miljoen ultimo 2024 naar € 1.212,9 miljoen ultimo 2025.

De achtergestelde lening van € 100 miljoen die wij met AkzoNobel hebben telt volledig bij de solvabiliteit van het pensioenfonds mee. De aanwezige solvabiliteit is met € 444,6 miljoen gestegen van € 868,3 miljoen ultimo 2024 naar € 1.312,9 miljoen ultimo 2025.

Dekkingsgraad

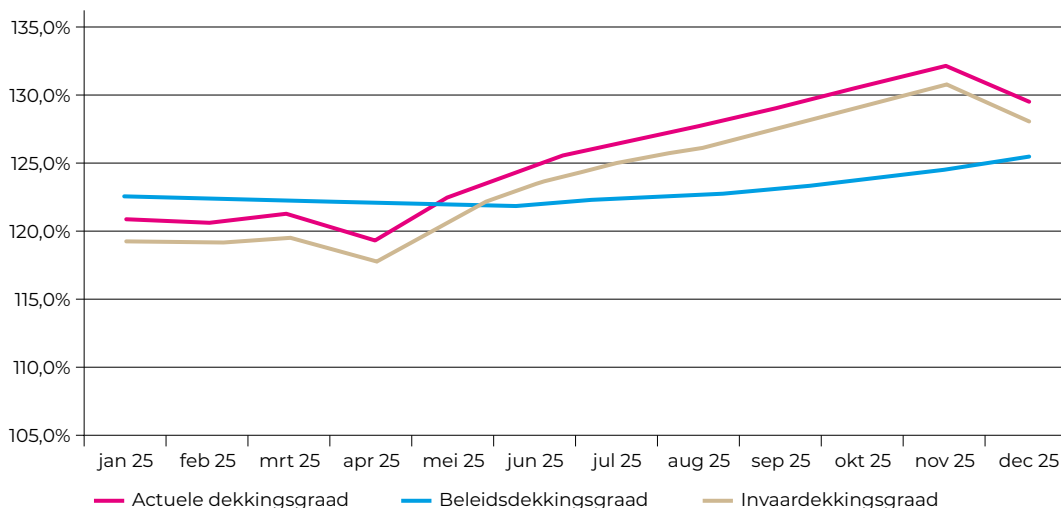
Het verloop van de dekkingsgraad wordt als volgt weergegeven:

Dekkingsgraad per 1 januari 2025	119,0%¹⁰
Premie	-0,4%
Uitkeringen	0,9%
Toeslagverlening	-3,6% ¹¹
Rentetermijnstructuur	16,7%
Rendement op beleggingen	-1,9%
Overige oorzaken ¹²	-1%
Dekkingsgraad per 31 december 2025	129,7%

Tabel 1.2

Per 31 december 2025 bedraagt de actuele dekkingsgraad van Pensioenfonds APF 129,7%. Dit is een stijging ten opzichte van 119,0% per 31 december 2024.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad, de beleidsdekkingsgraad en de invaardekkingsgraad over het boekjaar 2025 is als volgt:

Grafiek 1.1

¹⁰ Dit verloop van de dekkingsgraad gaat uit van een specifieke verwerking van de resultaten, waarbij er niet gekeken wordt naar het effect van het resultaat van de betreffende bron op het behaalde jaarresultaat.

¹¹ De procentuele wijziging van de dekkingsgraad als gevolg van de toeslagverlening is een ander percentage dan de toeslagverlening zelf, aangezien de dekkingsgraad ruim boven de 100% ligt (dan is de verlaging van de dekkingsgraad hoger dan de stijging van de verplichtingen zelf).

¹² Deze post bestaat vooral uit kruiseffecten. De bepaling van de procentuele effecten van de diverse resultaatbronnen op de dekkingsgraad zijn conform de richtlijnen van DNB uitgedrukt ten opzichte van de dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar. Dit zorgt ervoor dat de optelling van de dekkingsgraad aan het begin van het verslagjaar plus alle afzonderlijke procentuele effecten niet leidt tot de dekkingsgraad aan het eind van het verslagjaar. Het verschil zijn de kruiseffecten. Naarmate de diverse resultaatbronnen groter zijn worden ook de effecten tussen deze resultaatbronnen (kruiseffecten) groter.

De actuele dekkingsgraad wordt berekend door het pensioenvermogen te delen door de technische voorzieningen, inclusief de beschikbare premieregeling. De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de actuele dekkingsgraad over de afgelopen twaalf maanden. Daarnaast is er de invaardekkingsgraad, die wordt berekend zonder het vermogen van de beschikbare premieregeling en de achtergestelde lening met AkzoNobel. Deze invaardekkingsgraad is bepalend voor de toeslagverlening en de overgang naar de nieuwe pensioenregeling in 2027 (het verdelen van het vrije vermogen). Wij publiceren de dekkingsgraden maandelijks op onze website.

2 Missie, visie en strategie

Aangesloten ondernemingen

Het pensioenfonds voert het pensioenreglement en de aanvaarde opdrachten uit voor de vier aangesloten ondernemingen AkzoNobel, Nouryon, Nobian en Salt Specialties. Met deze ondernemingen zijn uitvoeringsovereenkomsten gesloten. Per eind 2025 werd voor bijna 29.000 actieve deelnemers, gewezen deelnemers en pensioengerechtigden ruim € 5 miljard vermogen belegd.

Missie

Pensioenfonds APF is het pensioenfonds voor alle (oud-)medewerkers van de vier aangesloten ondernemingen en draagt zorg voor de uitvoering van de pensioenregeling zoals overeengekomen door sociale partners. Wij willen onder het huidige financiële toetsingskader een waardevast pensioen voor alle deelnemers realiseren.

Visie

Wij willen het vertrouwen in het pensioen voor onze belanghebbenden waarmaken. Wij laten ons hierbij inspireren en motiveren door onze band met de vier aangesloten ondernemingen. Daarbij vormen openheid, transparantie en de bereidheid om verantwoording af te leggen de basis voor het vertrouwen in het pensioenfonds.

Wij baseren ons bestaansrecht als zelfstandig ondernemingspensioenfonds op onze omvang en het uitgangspunt dat een collectieve en solidaire pensioenvoorziening het beste resultaat oplevert voor de deelnemers.

Door proactief bestuur blijven wij innoveren waardoor Pensioenfonds APF waarde blijft toevoegen voor huidige en toekomstige deelnemers. Met uitbesteding worden de expertises van specialisten op het gebied van pensioenuitvoering, vermogensbeheer en pensioencommunicatie gebundeld tot een hoogwaardige, maatschappelijk verantwoorde en kostenbewuste dienstverlening aan deelnemers. Door duurzaam vermogensbeheer vertrouwen wij erop dat op lange termijn een waardevast pensioen wordt gerealiseerd. Deelnemers nemen de regie over hun eigen pensioen door heldere en deskundige ondersteuning van Pensioenfonds APF.

Strategische doelstellingen

Pensioenfonds APF heeft de volgende strategische doelstellingen:

- ▶ Tevreden deelnemers;
- ▶ Ontwerpen en implementeren van een toekomstbestendige pensioenregeling;
- ▶ Realiseren van een waardevast pensioen;
- ▶ Versterken van de vernieuwingskracht van Pensioenfonds APF.

Strategie en vooruitblik

Om de missie te kunnen uitvoeren en onze visie te verwezenlijken, richten wij ons op de volgende speerpunten:

- ▶ Versterken van de financiële positie;
- ▶ Behalen van een zo hoog mogelijk pensioenresultaat binnen aanvaardbare risico's;
- ▶ Evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers en andere belanghebbenden;
- ▶ Voeren van een kostenefficiënte en risicobewuste werkwijze en organisatie;
- ▶ Maatschappelijk verantwoorde uitvoering en beleggingsbeleid;
- ▶ Heldere, juiste, tijdige en evenwichtige communicatie;
- ▶ Pro-actief voldoen aan wet- en regelgeving.

Als het gaat om onze strategische doelstellingen zijn in 2025 de volgende stappen gezet:

Tevreden deelnemers

We gebruiken verschillende communicatiemiddelen om beter te begrijpen wat deelnemers willen. We willen deelnemers bewust maken van hun eigen verantwoordelijkheid en keuzemogelijkheden zodat zij, waar mogelijk, de regie kunnen nemen over hun eigen pensioen. Wij introduceerden een extra keuzehulp op de website. De keuzehulp stelt diverse vragen, die helpen te bepalen welk pensioen het beste bij de persoonlijke situatie en wensen past. Om actiever te kunnen communiceren en onze efficiency te vergroten, communiceren wij zoveel mogelijk digitaal met onze deelnemers. Via campagnes proberen we meer e-mailadressen te verzamelen. Voor zover mogelijk worden de keuzes van en door deelnemers geautomatiseerd verwerkt. Wij onderzoeken periodiek de meningen van deelnemers: in juni 2025 onderzochten we de houding, het gedrag en de kennis van onze deelnemers over het pensioenfonds en hun huidige en toekomstige pensioenregeling. Wij meten de tevredenheid van deelnemers over ons pensioenfonds onder meer over de Webinars en de klachtenafhandeling. In het laatste onderzoek februari 2026 geeft 74% van de deelnemers aan (zeer) tevreden te zijn over het fonds met een gemiddelde score van 3,8 (op een 5-punts schaal). Wij blijven zoeken naar nieuwe manieren om met onze deelnemers te communiceren, zoals video's, infographics en webinars. In [hoofdstuk 6 Communicatie](#) is hierover meer informatie opgenomen. In [hoofdstuk 7 Governance](#) wordt ingegaan op de klachten die wij van deelnemers hebben ontvangen.

Ontwerpen en implementeren van een toekomstbestendige pensioenregeling

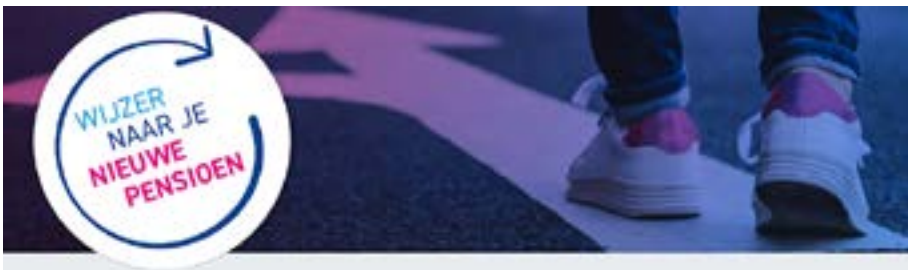
We hebben in 2024 en 2025 samengewerkt met sociale partners en uitbestedingspartijen om de nieuwe regeling te ontwerpen en voor te bereiden. Deze regeling is bijna gereed. We hebben ook veel aandacht besteed aan de kwaliteit van de gegevens in onze pensioenadministratie. Dit loopt naar tevredenheid, de datakwaliteit is op orde. In [hoofdstuk 3 Wet toekomst pensioenen](#) geven we meer informatie over het nieuwe pensioenstelsel.

Realiseren van een waardevast pensioen

Op 31 december 2025 hebben we de pensioenen met 3,27% verhoogd. Deze verhoging is in lijn met de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens in de periode september 2024-september 2025. Daarmee is voor 2025 een waardevast pensioen gerealiseerd. Deze verhoging was mogelijk omdat we in 2025 een overbruggingsplan bij DNB hebben ingediend om over te stappen naar het nieuwe pensioenstelsel. Zonder dit plan zou de verhoging 2,05% zijn geweest. Meer informatie over dit plan en de verhoging is te vinden in [hoofdstuk 4 Pensioenen](#).

Versterken vernieuwingskracht

De afgelopen jaren hebben we nieuwe bestuurders aangetrokken om ervoor te zorgen dat we goed voorbereid zijn op de toekomst. We hebben ons bestuursbureau versterkt op het gebied van communicatie. We hebben ook samengewerkt met Achmea Pensioenservices (APS) en Achmea Investment Management (AIM) aan een onderscheidend voorstel voor de nieuwe regeling en de manier waarop deze doordacht kan worden ingevoerd. We staan open voor samenwerking met andere pensioenfondsen als dit voordelen oplevert voor onze deelnemers, sociale partners of ons pensioenfonds. We delen regelmatig kennis met andere pensioenfondsen. We gaan op zoek naar een andere pensioenuitvoerder omdat APS haar dienstverlening aan externe pensioenfondsen geleidelijk gaat afbouwen.

3 Wet toekomst pensioenen

Op 1 juli 2023 is de Wet toekomst pensioenen (Wtp) in werking getreden. In dit hoofdstuk geven we een overzicht van de Wtp en de stand van zaken per 31 maart 2026. We lichten de betrokken partijen, het proces en de kernpunten toe. Omdat deze dossiers nog volop in ontwikkeling zijn, beperken we ons tot de hoofdlijnen. Meer informatie is te vinden in het implementatieplan op onze [website](#). Tot slot vind je in dit hoofdstuk ons projectplan met de belangrijkste mijlpalen tot aan de overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

Status bij Pensioenfonds APF – betrokken partijen en proces

Voor informatie over het nieuwe pensioenstelsel bij Pensioenfonds APF hebben we een speciale pagina op onze website. Via deze pagina en onze nieuwsbrieven houden we deelnemers op de hoogte van de nieuwe regels en de aanstaande overgang. Naarmate de overgangsdatum dichterbij komt, zullen we meer nieuws delen.

APF en de sociale partners (werkgevers en vakorganisaties) van AkzoNobel Nederland en Nouryon zijn in 2021 gestart met de voorbereidingen voor de nieuwe pensioenregeling. Sindsdien hebben deze partijen intensief overleg gevoerd over de te maken keuzes. Ook de werkgevers Nobian en Salt Specialties zijn hierbij betrokken. De Vereniging van Gepensioneerden AkzoNobel (VGAN) heeft in 2024 gebruikgemaakt van haar hoorrecht op het concept transitieplan van de sociale partners. Sinds 2021 wordt de VGAN regelmatig geïnformeerd over de voortgang en ontwikkelingen.

Pensioenfonds APF werkt intensief samen met APS en AIM om de nieuwe pensioenregeling zorgvuldig voor te bereiden. De fondsgremia, waaronder de sleutelfunctiehouders, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan, zijn hierbij actief betrokken. Daarnaast is er regelmatig overleg met externe toezichthouders: De Nederlandsche Bank (DNB) en de Autoriteit Financiële Markten (AFM). Meer informatie over de fondsgremia vind je in [hoofdstuk 7 Governance](#).

De sociale partners en het bestuur hebben afgesproken dat, als alles volgens planning verloopt, de overgang naar de nieuwe pensioenregeling op 1 januari 2027 plaatsvindt. Op dat moment willen zij alle bestaande pensioenaanspraken overzetten naar de nieuwe regeling. De planningen van alle betrokken partijen zijn afgestemd op deze datum. De eerder geplande datum was 1 juli 2026. Het verschuiven van de datum met 6 maanden geeft ons de ruimte om de overgang zorgvuldig, gecontroleerd en goed voorbereid te laten verlopen. Dit is onder meer nodig voor het goed inrichten van de IT-processen en voor de afstemming met DNB. Beide trajecten kosten meer tijd dan eerder was voorzien.

Met de sociale partners is een werkgroep samengesteld die zich richt op het voorbereiden van de communicatie over het nieuwe stelsel naar de werknemers.

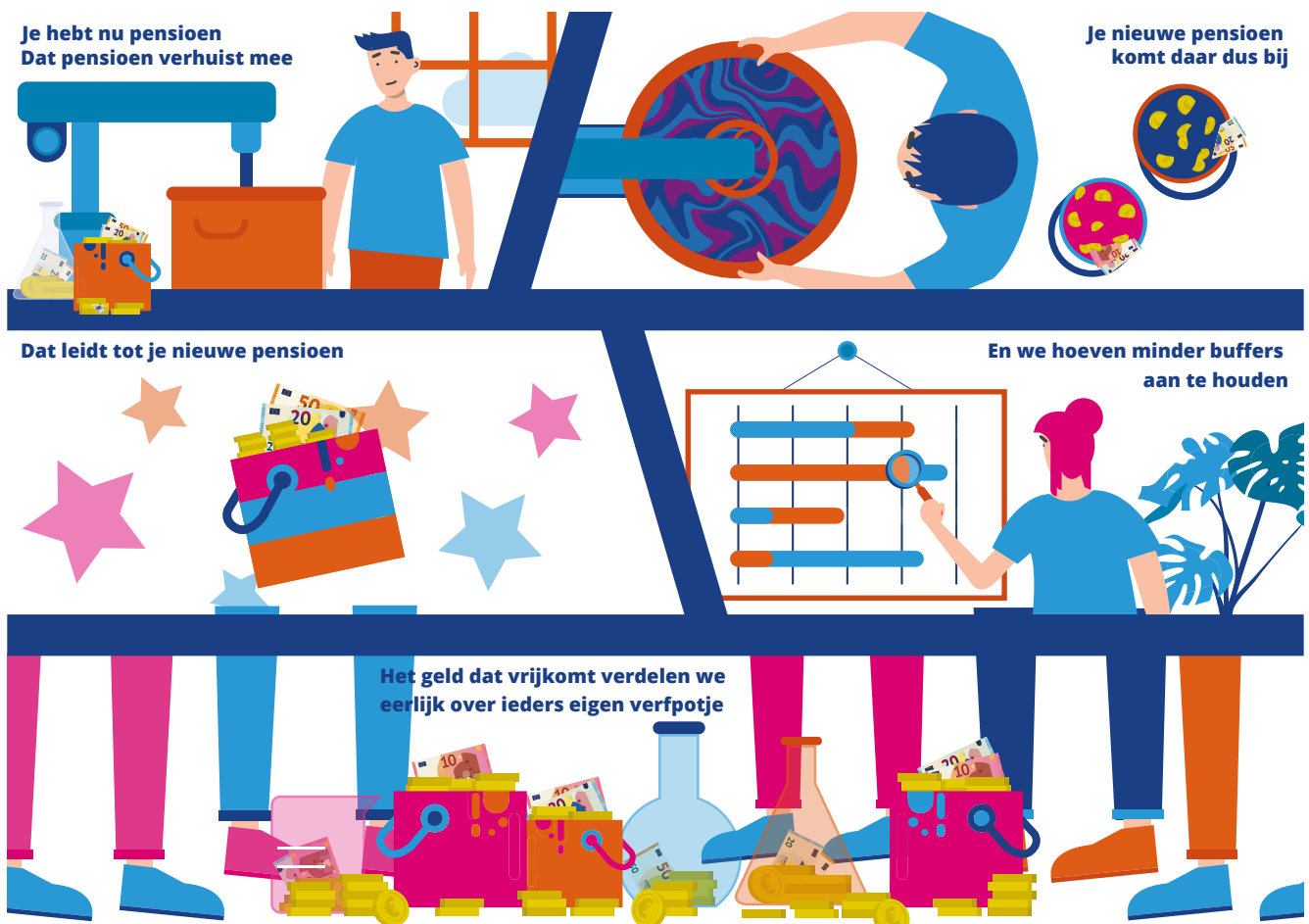
Status bij Pensioenfonds APF – inhoud

De sociale partners hebben gekozen voor de Flexibele Premiereregeling (FPR). Hoewel er veel verandert, blijven belangrijke onderdelen hetzelfde. Pensioen blijft levenslang en risico's worden gezamenlijk gedragen. Bij overlijden is er pensioen voor de partner en voor kinderen tot 25 jaar. Ook blijven keuzemogelijkheden rond de pensioeningang bestaan, zoals eerder stoppen met werken. De pensioenpremies worden, net als nu, betaald door werkgevers en werknemers. Deze premies worden belegd op de financiële markten, wat op lange termijn doorgaans meer oplevert dan sparen.

Wat wél verandert, is dat deelnemers straks niet meer precies weten welk pensioen ze bij pensioering ontvangen. In plaats daarvan bouwen ze een 'persoonlijk pensioenkapitaal' op, waarmee vanaf tien jaar voor de pensioendatum geleidelijk aan pensioen wordt ingekocht. De inkoop van het laatste deel van het pensioen vindt op het moment van pensioeningang plaats. Het pensioenkapitaal wordt belegd in onder andere aandelen, vastgoed en obligaties en beweegt mee met de beurs. Naarmate de pensioeningangsdatum dichterbij komt, wordt de samenstelling van de beleggingen voorzichtiger, zodat de schommelingen afnemen en de verwachte pensioenuitkomst beter voorspelbaar wordt. Om te bepalen hoe het pensioenkapitaal wordt belegd, is onderzoek gedaan naar de risicovoorkeuren van deelnemers. De uitkomsten zijn verwerkt in de inrichting van de beleggingen voor de nieuwe regeling. In de pensioenopbouwfase heeft het pensioenfonds een daarbij passende inrichting van de beleggingen gekozen. Ook kunnen actieve en gewezen deelnemers zelfstandig kiezen voor meer of minder risicovol beleggen.

Voor gepensioneerden geldt dat het pensioen straks eerder kan worden verhoogd bij goede beleggingsresultaten. Dat kan omdat de buffer die we aanhouden om tegenvallers op te vangen sterk wordt verkleind. Er bestaat ook een kans op verlaging. Om deze kans en het effect daarvan te beperken, neemt het pensioenfonds verschillende maatregelen. Zo worden de beleggingsresultaten gespreid over vijf jaar, zodat goede en slechte beursjaren elkaar compenseren. Daarnaast komt er een collectieve risicodelingsreserve om een eventuele verlaging (gedeeltelijk) op te vangen.

Gepensioneerden kunnen de eerste helft van 2027 kiezen voor een variabele uitkering bij Pensioenfonds APF of een vaste uitkering bij een verzekeraar. De vaste uitkering blijft gelijk, terwijl de variabele uitkering naar verwachting in de loop van de tijd stijgt. Meer informatie hierover volgt in 2026. Ook actieve en gewezen deelnemers kunnen vanaf tien jaar voor hun pensioering voorlopig kiezen tussen een variabele of vaste uitkering. Zij worden hierover op tijd geïnformeerd.

Sinds 2023 hebben we veel aandacht besteed aan de vraagstukken rond 'invaren'. Dit houdt in dat alle pensioenaanspraken die op 31 december 2026 in onze administratie staan, per 1 januari 2027 overgaan naar de nieuwe regeling. Het bestaande vermogen van APF krijgt dan een nieuwe bestemming: voor iedere deelnemer wordt een persoonlijk pensioenkapitaal gevormd, nadat eerst de wettelijke reserves, de risicodelingsreserve en andere noodzakelijke voorzieningen zijn ingericht.

Bij het invaren is het uitgangspunt dat het totale vermogen van Pensioenfonds APF op een evenwichtige en zorgvuldige manier wordt verdeeld. Een belangrijke doelstelling is dat deelnemers die al pensioen ontvangen, na de overgang minimaal hetzelfde bedrag blijven ontvangen. Om dit goed in kaart te brengen, zijn uitgebreide berekeningen gemaakt. Daarbij is rekening gehouden met verschillende scenario's voor de dekkingsgraad en zijn de effecten voor de verschillende groepen deelnemers inzichtelijk gemaakt.

Bij de voorbereidingen op de overgang naar de nieuwe regeling houden we rekening met de wettelijke verplichtingen voor een evenwichtige belangenafweging voor alle deelnemers. Het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht, DNB en de AFM zien er, ieder vanuit hun eigen rol, op toe dat deze regels zorgvuldig worden nageleefd.

In oktober 2024 hebben de sociale partners de transitieplannen vastgesteld. Het beschrijft de keuzes voor de overgang naar de nieuwe regeling en hoe wordt omgegaan met de opgebouwde pensioenen. De VGAN heeft hierover zijn mening gegeven, die door de sociale partners is beoordeeld en meegewogen in de definitieve besluitvorming. In maart 2025 hebben de sociale partners een aanvulling op het transitieplan vastgesteld om het beter te laten aansluiten op de opdrachtaanvaarding van het fonds. Zowel de transitieplannen als de aanvullingen van de werkgevers zijn geplaatst op de website van het fonds. Het bestuur heeft de voorstellen van sociale partners over de nieuwe pensioenregeling en de vermogensverdeling bij invaren als evenwichtig beoordeeld. Uitgebreide informatie hierover is opgenomen in het implementatieplan op onze website.

Om de overgang naar de nieuwe regeling zorgvuldig te laten verlopen, hebben we laten zien dat de gegevens van onze deelnemers (data) correct zijn. Dit geldt vóór, tijdens en na de overgang. DNB heeft bevestigd dat Pensioenfonds APF voldoet aan de eisen voor datakwaliteit.

In 2024 hebben we ook beoordelingen ingediend voor de vormgeving van de pensioenregeling en het vaststellen van de risicohouding. DNB heeft hierover enkele opmerkingen gemaakt. Bij de inwaarmelding inclusief de indiening van het implementatieplan, in juni 2025, hebben we DNB laten weten hoe we hiermee omgaan. Tegelijkertijd is er informatie aangeleverd over de manier waarop de nieuwe regeling wordt geïmplementeerd inclusief de risico's en beheersmaatregelen. Het verantwoordingsorgaan heeft positief geadviseerd over het voorgenomen invaarbesluit en het aanwenden van het fondsvermogen. De raad van toezicht heeft hieraan goedkeuring verleend. Over de inwaarmelding zijn we nog in overleg met DNB. In juni 2025 is ook het communicatieplan ingediend bij de AFM. De opmerkingen van de AFM worden meegenomen in de communicatie richting de deelnemers.

In december 2025 heeft Pensioenfonds APF de opdrachtaanvaarding formeel afgerond voor zowel de FPR-regeling als het invaren. Deze opdrachtaanvaarding betreft de 'opdracht' die werkgevers via het transitieplan bij Pensioenfonds APF hebben neergelegd.

Daarnaast hebben we bepaald hoe we omgaan met oude regelingen en afspraken die niet in de nieuwe regeling passen. Het arbeidsongeschiktheidspensioen is bijvoorbeeld al overgedragen naar een verzekeraar en de AOW-vervangende uitkering is omgezet in levenslang partnerpensioen. We willen onze zorgplicht zorgvuldig invullen en goede keuzebegeleiding bieden, zowel via digitale kanalen als met ondersteuning van het APS-klantteam en in samenwerking met de werkgevers.

Pensioenfonds APF heeft overeenkomsten voor de transitie met APS en AIM getekend. Voor de activiteiten bij APS en AIM zijn gedetailleerde planningen gemaakt. Wij werken aan het afronden van specifieke afspraken over de overgang met de uitvoerders APS en AIM en met de werkgevers.

Het is belangrijk dat het fonds beschikt over voldoende kapitaal en dat de financiële positie (dekkingsgraad) bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel solide is. Het bestuur vindt het van belang om deze financiële gezondheid tot aan de transitie zorgvuldig te waarborgen, om de volgende redenen:

- ▶ Fluctuaties op de aandelenmarkt, zoals een daling van meer dan 30%, kunnen daadwerkelijk voorkomen en zouden de overdracht naar het nieuwe stelsel kunnen verstoren.
- ▶ Een stabiele financiële situatie versterkt het vertrouwen van alle deelnemers.
- ▶ Extra reserves op de peildatum zijn vereist om te voldoen aan de overgangsregels (minimale invaardekkingsgraad 103,5%; voorkeur voor 112% of hoger).

De grootste bedreiging voor het pensioenfonds betreft renteveranderingen; dit risico wordt tot aan de overgang voor 73% afgedekt. Vanaf februari 2026 wordt het pensioenvermogen ook beschermd tegen substantiële dalingen van aandelenkoersen. Dit door middel van de aanschaf van speciale verzekeringen (putopties), welke geldig zijn tot 1 januari 2027. Eventuele resterende waarde van de putopties wordt toegevoegd aan het totale pensioenvermogen vlak vooraf aan invaren. Kort voor de transitie wordt het beleggingstransitieplan nauwgezet uitgewerkt. Hierin wordt vastgelegd hoe de bestaande beleggingen worden omgezet naar de beleggingen in de flexibele premieregeling.

Projectplan en mijlpalen

De invoering van een nieuwe pensioenregeling en de overgang naar de nieuwe situatie brengen grote uitdagingen met zich mee. De afgelopen jaren hebben we hier samen met onze uitvoerders APS en AIM intensief aan gewerkt. Onze pensioenuitvoerder APS ontwikkelt een nieuw administratieplatform voor al haar klanten. Tegelijk met de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel stappen wij over op dit nieuwe IT-platform. Het blijft een uitdaging voor APS om ervoor te zorgen dat het nieuwe administratiesysteem op tijd klaar is. APS heeft hiervoor een planning opgesteld.

De volgende belangrijke mijlpalen dienen in 2026 afgerond te worden:

- ▶ Pensioenbeheerovereenkomst APS.
- ▶ Het pensioenreglement voor de nieuwe pensioenregeling.
- ▶ Nieuwe uitvoeringsovereenkomsten met de werkgevers.
- ▶ De keuzebegeleiding voor de nieuwe pensioenregeling (met extra aandacht voor bijsparen en de keuze tussen een vast of een variabel pensioen).
- ▶ De invaarbeschikking van DNB.
- ▶ Communicatie over prognoseberekeningen naar deelnemers.
- ▶ Voorbereiding uitvoeringsorganisatie voor nieuwe regeling.
- ▶ Voorbereidingen overgang.

Als alles volgens planning verloopt en er zich geen verwachte en onverwachte projectrisico's voordoen, dan zijn de sociale partners, Pensioenfonds APF en haar uitvoerders op tijd klaar met de voorbereidingen voor de nieuwe regeling en de overgang van de bestaande afspraken per 1 januari 2027.

Omdat APS haar dienstverlening aan externe pensioenfonds (waaronder Pensioenfonds APF) geleidelijk gaat afbouwen, zijn we de zoektocht gestart naar een andere pensioenuitvoerder. Wij hebben de keuze gemaakt om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel bij APS te doen. Wel beraden en oriënteren wij ons momenteel op een toekomstige uitvoerder.

4 Pensioen

In dit hoofdstuk vind je een overzicht van de belangrijkste kenmerken van de pensioenregelingen die wij uitvoeren. Voor meer informatie kun je terecht op onze [website](#).

Onderdelen pensioenregeling 2025

AkzoNobel Nederland, Nouryon, Nobian en Salt Specialties hebben voor hun werknemers in Nederland een pensioenregeling bij ons ondergebracht. Deze bestaat uit een basisregeling en een excedentregeling, met een pensioenrichtleeftijd van 68 jaar:

- ▶ een collectieve middelloonregeling tot maximaal een jaarsalaris van € 84.857 (AkzoNobel) of € 86.447 (Nouryon, Nobian en Salt Specialties) met een vaste werkgeverspremie (CDC-regeling);
- ▶ voor werknemers met een vast jaarsalaris boven deze grens geldt voor het meerdere een individuele Beschikbare Premie (BP)-regeling, tot een salaris van € 137.800. Boven dit salaris vindt geen pensioenopbouw plaats.

Daarnaast verzekeren we voor actieve deelnemers een tijdelijk partnerpensioen op risicobasis van € 12.932,50 bruto per jaar.

CDC-regeling

De kern van onze CDC-regeling is dat de aangesloten ondernemingen financieel alleen verantwoordelijk zijn voor het betalen van de vaste werkgeverspremie. De pensioenaanspraken en -rechten die in het pensioenreglement en op individuele pensioenopgaven staan vermeld, zijn niet gegarandeerd. Het pensioenfonds moet beschikken over voldoende financiële middelen. De ondernemingen garanderen uitsluitend de betaling van de vaste werkgeverspremie en de afdracht van de totale pensioenpremie. Zij storten niet bij in geval van een tekort en ontvangen geen geld terug bij een overschot.

In de volgende tabel tonen we de ontwikkeling van de belangrijkste parameters in 2025 ten opzichte van 2024:

	Parameters	2025	2024
AkzoNobel	Opbouwpercentage ouderdompensioen	1,875%	1,875%
	Percentage nabestaandenpensioen	1,313%	1,313%
	Grensbedrag basisregeling	€ 84.857	€ 77.890
	Pensioenpremie (van grondslag)	27,9%	29,8%
Nouryon, Nobian, Salt	Opbouwpercentage ouderdompensioen	1,875%	1,875%
	Percentage nabestaandenpensioen	1,313%	1,313%
	Grensbedrag basisregeling	€ 86.447	€ 79.947
		Nouryon: 29,5%	Nouryon: 29,8%
		Nobian: 28,4%	Nobian: 29,8%
	Salt: 29,7%	Salt: 29,8%	
Alle ondernemingen	Maximum pensioengevend loon	€ 137.800	€ 137.800
	Start pensioenopbouw (franchise)	€ 18.475	€ 17.545
	Verzekerd bedrag tijdelijk partnerpensioen	€ 12.932,50	€ 12.281,50
	Afkoopgrens	€ 613,52	€ 592,51

Tabel 4.1

In 2024 hebben we, op basis van adviezen van onze actuariële specialisten, de grondslagen aangepast voor het vaststellen van de technische voorzieningen per 31 december 2024 en voor de premiestelling in 2025. Deze wijzigingen zijn toegelicht in het bestuursverslag 2024.

Op 24 februari 2023 maakte toenmalig minister Schouten bekend dat pensioenfonds die hun premies dempen op basis van verwacht rendement, bij de premievaststelling voor 2024 eenmalig de mogelijkheid kregen om het verwachte rendement op vastrentende waarden opnieuw vast te zetten voor een periode van vijf jaar. Pensioenfonds APF heeft van deze mogelijkheid gebruikgemaakt bij het vaststellen van de premies voor 2024 en 2025.

Volgens de wetgeving was het niet toegestaan om de pensioenpremie verder te verlagen. Hierdoor ontstond in 2025 een premieoverschot van € 6,1 miljoen en in 2024 van € 7,8 miljoen. Dit overschot, samen € 13,9 miljoen, wordt bij de overgang naar de nieuwe pensioenregeling collectief toegewezen aan de groep actieve deelnemers. Hiermee wordt een deel van de compensatie voor het afschaffen van de doorsneesystematiek gefinancierd.

Arbeidsongeschiktheidspensioen vanaf 2025 niet meer bij Pensioenfonds APF

Per 1 januari 2025 is de dekking van het arbeidsongeschiktheidspensioen (bij volledige arbeidsongeschiktheid) niet langer ondergebracht bij Pensioenfonds APF. De vier werkgevers hebben dit rechtstreeks bij een verzekeraar geregeld, omdat APS dit onderdeel na de overgang naar de nieuwe regeling niet meer kan uitvoeren. Dit betekent dat werknemers die op of na 1 januari 2025 ziek zijn geworden, geen verzekering meer hebben van het arbeidsongeschiktheidspensioen bij ons pensioenfonds, maar rechtstreeks bij een verzekeraar waarmee de werkgever een afspraak heeft gemaakt.

Voor deelnemers die op 31 december 2024 al een arbeidsongeschiktheidspensioen van Pensioenfonds APF ontvangen, en voor werknemers die op die datum ziek waren en mogelijk de komende jaren arbeidsongeschikt worden, blijft de dekking volgens het pensioenreglement 2024 van kracht. Het bestuur heeft deze pensioenen per 1 oktober 2025 via een collectieve waardeoverdracht overgedragen naar elipsLife. Voor deze pensioenen geldt vanaf 1 januari 2026 een vaste jaarlijkse verhoging van 2,83%.

BP-regeling

Werknemers met een jaarsalaris boven het grensbedrag van de basisregeling kunnen aanvullend pensioen opbouwen via de BP-regeling. In deze regeling dragen deelnemers tot de pensioendatum zelf het beleggingsrisico en op de pensioendatum het inkooprisico wanneer het opgebouwde BP-kapitaal wordt omgezet in een pensioenaanspraak.

De premies worden maandelijks, na aftrek van kosten, belegd zodat de BP-deelnemer een kapitaal opbouwt. Op de pensioendatum wordt dit kapitaal gebruikt om extra pensioen aan te kopen bij het pensioenfonds. De inkooptarieven zijn onder andere afhankelijk van de rentestand. De BP-deelnemer kan er ook voor kiezen om bij een externe partij een jaarlijks aanpasbare pensioenuitkering aan te kopen. Dit wordt ook wel 'doorbeleggen' genoemd.

Het BP-kapitaal en de premies worden belegd volgens het principe van lifecycle beleggen. Hierbij wordt de beleggingsmix afgestemd op de leeftijd van de deelnemer. Er zijn drie risicoprofielen: defensief, neutraal en offensief. Als er geen keuze wordt gemaakt, geldt automatisch het neutrale profiel. Deelnemers kunnen hun risicoprofiel aanpassen via het deelnemersportaal, na het invullen van een vragenlijst om de persoonlijke risicohouding te bepalen.

In alle profielen beleggen jongere deelnemers vooral in aandelen. Naarmate de pensioenleeftijd nadert, verschuift de mix geleidelijk naar meer vastrentende waarden. Hierdoor nemen het aandelenrisico en het renterisico bij de pensioeninkoop af. Om extra zekerheid te bieden over de hoogte van de uitkering bij pensionering, wordt het renterisico steeds verder afgedekt. Dit gebeurt met de module Matching, die een hoge mate van rentegevoeligheid kent.

In 2025 zijn de BP-kapitalen gestegen, vooral door waardeinstijging van de aandelenbeleggingen.

Een verschil tussen de datum waarop het inkooptarief wordt vastgesteld en de actuele waarde van het pensioenvermogen kan, vooral bij sterk schommelende renteniveaus, tot verkeerde verwachtingen en verrassingen bij deelnemers leiden. Daarom worden de inkooptarieven maandelijks vastgesteld. Door het vaststellings- en controleproces zit er bij de prognoseberekeningen ongeveer twee maanden tussen de verkoopdatum van beleggingen en de peildatum van de rente. Bij grote renteschommelingen in die periode blijft er dus sprake van schommelingen in het in te kopen pensioen. In 2025 zijn de inkooptarieven gedurende het hele jaar gedaald als gevolg van een stijgende rente.

Aanpassing technische grondslagen

In 2025 hebben we, op basis van adviezen van onze actuariële specialisten, de grondslagen aangepast voor het vaststellen van de technische voorzieningen per 31 december 2025 en de premiestelling voor 2026:

- ▶ De partnerfrequentie is geactualiseerd naar rekenjaar 2025 (voorheen 2024);
- ▶ De opslag voor het wezenpensioen is verlaagd van 0,27% naar 0,23% van de waarde van alle pensioenverplichtingen uit hoofde van latent ouderdompensioen;
- ▶ De excasso-opslag voor de reserve toekomstige kosten is onderzocht, maar blijft ongewijzigd op 2,6%.

Deze aanpassingen hebben nauwelijks invloed op de actuele dekkinggraad: de technische voorzieningen zijn hierdoor met slechts 0,03% gedaald.

Naast deze aanpassingen heeft het fonds in 2025 het beleid aangescherpt over de niet opgevraagde pensioenuitkeringen. Besloten is dat deze na een termijn van 10 jaar vrijvallen.

Toeslagen en overbruggingsplan

Een belangrijke vraag is of het pensioen zijn waarde behoudt bij inflatie. Ons streven is om de pensioenen jaarlijks te verhogen met de prijsinflatie, mits onze financiële situatie en de regels dit toestaan.

Er zijn tijdelijk wettelijke regels voor toeslagen. Om deze te gebruiken, moesten wij een overbruggingsplan indienen bij DNB. Dit plan beschrijft wanneer we de pensioenen kunnen verhogen of verlagen in de periode tot de overgang naar de nieuwe pensioenregeling in 2027.

In het overbruggingsplan staan de volgende belangrijke punten over het toeslagenbeleid van ons fonds afhankelijk van de dekkingsgraad:

Oude wettelijke regels:

- ▶ Vanaf 110%: een verhoging kan worden gegeven volgens de oude regels van het nieuwe Financieel Toetsingskader (nFTK).
- ▶ Vanaf 135%: een volledige verhoging, gelijk aan de inflatie, is mogelijk volgens de oude regels. Bij een dekkingsgraad tussen 110% en 135% is de verhoging naar verhouding. Bijvoorbeeld bij een dekkingsgraad van 122,5% is de verhoging 50% van de inflatie.

Tijdelijke nieuwe wettelijke regels:

- ▶ Minimale invaardekkingsgraad: 103,5%, zoals vastgesteld in het transitieplan van de werkgevers en de vakbonden (zie ook hoofdstuk 3. Wet toekomst pensioenen). Deze waarde is nodig om voldoende reserves te vormen voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. Deze definitie van de dekkingsgraad is nieuw.
- ▶ Streefdekkingsgraad: 112%. Het bestuur wil voorkomen dat de invaardekkingsgraad onder dit niveau zakt. Deze 112% is nodig om bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel de belangen van alle deelnemers en gepensioneerden goed te waarborgen en de belangrijkste transitiedoelen te realiseren. Ook dit is een nieuwe definitie van de dekkingsgraad.

De overgangsregels geven nu de mogelijkheid om een volledige verhoging ter hoogte van de inflatie toe te kennen, mits de invaardekkingsgraad na deze verhoging boven de streefdekkingsgraad van 112% blijft. Het bestuur heeft hiervoor een toeslagbeleid opgesteld waarin staat dat we in principe de ruimte boven 112% gebruiken voor indexatie, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om hiervan af te wijken.

DNB heeft het overbruggingsplan op 22 juli 2025 goedgekeurd. Op onze website staat meer informatie over het overbruggingsplan.

In 2024 heeft het bestuur besloten om de toeslag voortaan een dag eerder toe te kennen, namelijk op 31 december. Deze wijziging biedt de mogelijkheid om vlak voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling nog een extra verhoging door te voeren, afhankelijk van de prijsindex, de dekkingsgraad en de beoordeling van het bestuur of dit evenwichtig is.

Volgens het overbruggingsplan mag de invaardekkingsgraad na het toekennen van de toeslag niet onder 112% komen. Eind november 2025 was de beleidsdekkingsgraad 124,5%, ruim boven de streefdekkingsgraad van 112%. Er was dus voldoende ruimte voor toeslagverlening. De maximale verhoging per 31 december 2025 is gelijk aan de stijging van de Consumentenprijsindex (CPI) alle huishoudens in de periode september 2024-september 2025, namelijk 3,27%. De pensioenen van alle deelnemers zijn daarom per 31 december 2025 met 3,27% verhoogd. Zonder het overbruggingsplan zou de toeslag slechts 2,05% zijn geweest.

Bij het nemen van het besluit heeft het bestuur zorgvuldig de belangen van alle deelnemers afgewogen en gekeken naar de effecten voor verschillende leeftijdsgroepen. Het bestuur is van mening dat er sprake is van een evenwichtige afweging en dat het toeslagbesluit in het belang is van alle deelnemers. Op onze website staat hierover meer informatie.

Uitvoeringsovereenkomsten

In 2023 hebben we met de werkgevers afspraken gemaakt over een uitvoeringsovereenkomst voor 2024 en 2025. Eind 2024 zijn deze overeenkomsten aangepast. De wijziging van de toeslagdatum van 1 januari naar 31 december en het niet meer bij pensioenfondsen APF verzekerd zijn van het arbeidsongeschiktheidspensioen per 1 januari 2025 zijn hierin verwerkt. Daarnaast is vastgelegd dat de uitvoeringsovereenkomst loopt tot en met 31 december 2026 of, als dat moment eerder is, tot de datum van overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

Herverzekering

Pensioenfondsen APF heeft het overlijdens- en het arbeidsongeschiktheidsrisico per 1 januari 2025 volledig bij elipsLife ondergebracht.

Uitbesteding pensioenbeheer

Wij hebben de administratie van de pensioenen, de communicatie hierover en de financiële verslaglegging uitbesteed aan APS. Elk kwartaal controleren we of APS zich aan de afspraken houdt en of de kwaliteit van de dienstverlening op orde is.

Onze huidige overeenkomst met APS loopt tot 31 december 2027. Deze wordt telkens met één jaar verlengd, tenzij één van de partijen de overeenkomst ten minste twaalf maanden voor einde van de looptijd opzegt. Momenteel zijn we in gesprek met APS over een nieuwe, meerjarige overeenkomst voor de periode na de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel tot uiterlijk 2030.

APS gaat haar dienstverlening aan externe pensioenfondsen (waaronder Pensioenfondsen APF) geleidelijk afbouwen. We zetten ons in voor een goede toekomstige uitvoering van de pensioenregeling en voor een behoorlijke en integere overgang naar een nieuwe pensioenuitvoerder. Hiervoor zullen we een zorgvuldig selectieproces opstarten.

Het bestuursbureau en de penningmeester bewaken samen de kosten van het pensioenbeheer. In het afgelopen jaar waren er geen belangrijke problemen met de uitbestede activiteiten.

Uitkeringen

In 2025 hebben wij aan ruim 15.000 uitkeringsgerechtigden in totaal meer dan € 220 miljoen uitgekeerd. De volgende tabel laat zien hoe dit bedrag is verdeeld over drie pensioensoorten en wat de gemiddelde uitkering per pensioensoort is.

Uitkering	Aantal	Bedrag (€ mio)	Gemiddeld (€)
Ouderdomspensioen	9.998	162,6	16.263
Nabestaandenpensioen	5.127	56,7	11.059
Wezenpensioen	73	0,3	3.300

Tabel 4.2

Premie CDC-regeling

Wij voeren als basisregeling een collectieve pensioenregeling uit met een vaste werkgeverspremie (CDC-regeling). Omdat de deelnemersbestanden en ziekenlijsten per onderneming verschillen, wordt de premie per onderneming apart vastgesteld. De werkgeversbijdrage is vast en bedraagt 22,1% van de pensioengrondslag. Hierdoor varieert de werknemersbijdrage normaal gesproken per onderneming. De totale premies staan in tabel 4.3.

De gedempte kostendekkende premie is de maatstaf om te controleren of de totaal ontvangen feitelijke pensioenpremie voldoet aan wettelijke eisen. Voor stabiliteit mag een pensioenfonds bij deze toets uitgaan van een gedempte premie. Daarbij wordt gerekend met een verwacht toekomstig rendement, verminderd met inflatie¹³.

Wij stellen de feitelijke premie jaarlijks vooraf vast als een benadering van de gedempte kostendekkende premie. Het bestuur streeft naar een evenwichtige inkoop van pensioen. Daarom is afgesproken dat de premiedekkingsgraad op 30 september minimaal 75% moet zijn. Dit voorkomt dat de inkoop van pensioenen te veel ten koste gaat van het totale vermogen. In de praktijk zal de achteraf gemeten premiedekkingsgraad fluctueren. In 2025 was de premiedekkingsgraad precies 100%.

De totale zuivere, gedempte en feitelijke premies voor risico fonds zijn als volgt:

Bedragen (x € 1 miljoen)	2025	2024	2023	2022	2021
Zuivere kostendekkende premie	85,9	80,4	65,1	108,2	113,0
Gedempte kostendekkende premie	67,5	66,8	71,1	71,4	68,1
Feitelijke premie	73,6	74,6	72,1	74,1	70,5
Tekort (-)/overschot (+) feitelijke premie versus zuivere premie	-12,3	-5,8	+7,0	-/-34,1	-/-42,5
Overschot feitelijke premie versus gedempte premie	6,1	7,8	1,0	2,7	2,4

Tabel 4.3

¹³ In de voorzieningen moet het pensioenfonds rekening houden met de 'risicovrije rente'. Op basis daarvan wordt de zuivere kostendekkende premie berekend. De premiedekkingsgraad is een maatstaf voor de mate waarin de werkelijk ontvangen pensioenpremie dekking geeft voor de stijging van de voorziening als gevolg van pensioentoekenning.

Het verloop van de premiedekkingsgraad, berekend op basis van de actuariële benodigde premie, is als volgt:

Jaarresultaat	2025	2024	2023	2022	2021
Premiedekkingsgraad	100%	108%	130%	80%	72,6% ¹⁴

Tabel 4.4

Transparante kosten

Wij vinden het belangrijk om helder te zijn over de kosten die we maken. Daarom tonen we de kosten zoals geadviseerd door de Pensioenfederatie. We maken onderscheid tussen kosten voor pensioenbeheer en kosten voor vermogensbeheer. In dit hoofdstuk vind je informatie over pensioenbeheer; voor vermogensbeheer verwijzen we naar [hoofdstuk 5 Beleggingen en duurzaamheid](#). Elk jaar maken wij een begroting en elk kwartaal vergelijken we de werkelijke kosten met deze begroting.

Kosten pensioenbeheer: € 7,2 miljoen, per deelnemer € 363

Wij vinden het belangrijk om niet te veel geld uit te geven aan kosten, omdat het geld bedoeld is voor onze deelnemers. De kosten voor pensioenbeheer van € 7,2 miljoen (2024: € 6,6 miljoen) zijn voor een goede uitvoering van de pensioenregeling. Deze kosten omvatten onder andere administratie, communicatie, projecten (waaronder Wtp-kosten), bestuur, controle en advies, en accountantskosten. Sommige kosten, zoals die van de toezichthouders, de certificerende actuaris en de accountant, zijn lastig te beïnvloeden.

Op basis van marktinformatie, de omvang van het pensioenfonds, de benodigde werkzaamheden (waaronder het aanbieden van zowel een CDC- als een BP-regeling en de complexiteit van de regeling) en de kwaliteit van de dienstverlening (zoals communicatie en het aanbieden van beeldbelgesprekken), concluderen wij dat de kosten in verhouding staan tot het niveau van de geleverde dienstverlening.

Pensioenfonds APF heeft in 2025 deelgenomen aan de kostenbenchmark van Bell. Uit de vergelijking met andere ondernemingspensioenfondsden blijkt het volgende:

- ▶ Het 3-jaarsgemiddelde van de pensioenbeheerkosten (2022-2024) bedraagt bij Pensioenfonds APF € 278 per deelnemer (actieven en gepensioneerden). Dit ligt onder de mediaan van andere ondernemingspensioenfondsden, die € 317 per deelnemer bedraagt.
- ▶ In 2024 bedroegen de jaarlijkse pensioenbeheerkosten per deelnemer bij Pensioenfonds APF € 322, terwijl het mediane kostenniveau € 386 was.
- ▶ De gemiddelde totale kostenratio over 2022-2024 was 0,51%. Pensioenfonds APF zit daar met 0,49% net onder.

In 2025 zijn de kosten gestegen ten opzichte van 2024. Dit komt door de inflatie waardoor verschillende diensten duurder zijn geworden. Maar vooral door de stijging van de projectkosten voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel. De Wtp verandert het pensioenstelsel flink. Juridische hulp is nodig om de nieuwe wetgeving goed te begrijpen en risico's te beperken. Daarnaast moeten bestaande pensioenregelingen en contracten worden aangepast.

De transitie heeft invloed op het hele pensioenfonds en haar partners. Zowel de pensioenuitvoerder (PUO) als de fiduciair beheerder moeten hun processen aanpassen en op elkaar afstemmen. Hoe de wijzigingen in de communicatie worden doorgevoerd, is in 2025 vastgelegd in een communicatieplan. Ook is er gecommuniceerd over de transitie en de nieuwe regeling.

¹⁴ Door ontwikkelingen na 30 september 2020 is het daadwerkelijk niveau van de premiedekkingsgraad per eind 2021 iets lager dan het vooraf gehanteerde minimum van 75%.

Tabel met uitsplitsing van de extra Wtp kosten

Kostenpost	Bedrag (x € 1.000)
Adviesdiensten datakwaliteit en juridisch	€ 434
Project binnen het fonds: o.a. actuariële berekeningen/ projectondersteuning/monitoring UPO	€ 572
PUO: voorbereiding en IT-aanpassingen	€ 778
Communicatie en voorlichting	€ 260
Totaal	€ 2.044

Tabel 4.5

In 2025 zijn geen Wtp-kosten doorbelast aan de werkgevers.

De pensioenbeheerkosten per deelnemer (exclusief gewezen deelnemers) waren in 2025 € 363 (2024: € 322). De pensioenbeheerkosten per deelnemer exclusief Wtp-kosten (exclusief gewezen deelnemers) waren in 2025 € 262 (2024: € 247). De kosten per deelnemer, verdeeld over alle deelnemers, waren in 2025 € 249 (2024: € 223).

5 Beleggingen en duurzaamheid

Ontwikkelingen beleggingen

2025 was voor beleggers een positief jaar, ondanks alle internationale spanningen. Vooral aandelen deden het wereldwijd goed. Europese staatsobligaties hadden te maken met een stijging van de rente, waardoor ze minder aantrekkelijk waren. Bedrijfsobligaties, oftewel leningen aan bedrijven, presteerden juist goed. Dat kwam doordat er veel vertrouwen was in de bedrijven waarin geïnvesteerd werd.

In april zorgde president Trump voor onrust op de aandelenbeurzen door 'wederzijdse heffingen' aan te kondigen. Gelukkig kwamen landen en regio's snel tot afspraken, waardoor de beurskoersen zich herstelden. Technologiebedrijven deden het goed, vooral dankzij de snelle ontwikkeling van kunstmatige intelligentie. Tegen het einde van het jaar vroegen steeds meer mensen zich wel af of de hoge beurswaardes van deze bedrijven terecht waren.

De wereldeconomie groeide licht en bleef stabiel. In veel ontwikkelde landen daalde de inflatie, waardoor centrale banken stapje voor stapje de rente konden verlagen.

Samengevat:

- ▶ De wereldhandel bleef goed en zorgde voor een sterke groei op de aandelenbeurzen met positieve uitschieters, zoals o.a. aandelen in de technologiesector;
- ▶ De beurzen hadden last van internationale spanningen en valutaschommelingen, met name de daling van de US Dollar;
- ▶ Obligaties rendeerden per saldo licht positief ondanks onzekerheden over de schuldenpositie van veel landen.

Wereldhandel

De wereldhandel is het uitwisselen van goederen en diensten tussen landen. In 2025 ging het wereldwijd best goed met de handel, ondanks internationale spanningen. Soms leidde nieuws of beslissingen van grote landen, zoals de Verenigde Staten, tot onzekerheid. Bijvoorbeeld toen president Trump nieuwe invoerheffingen aankondigde, zorgde dat even voor onrust op de beurzen. Gelukkig kwamen landen snel tot nieuwe afspraken, waardoor de handel zich herstelde. Door deze ontwikkelingen konden bedrijven blijven groeien en werd er veel geïnvesteerd. Voor het pensioenfonds is het belangrijk dat de wereldhandel stabiel blijft, omdat dit invloed heeft op de waarde van beleggingen. Als de handel goed loopt, is dat vaak gunstig voor de economie én voor uw pensioen.

Internationale conflicten

Internationale conflicten kunnen voor veel onrust zorgen op de financiële markten. Wanneer er spanningen zijn tussen landen, zoals bijvoorbeeld door handelsregels of politieke ontwikkelingen, reageren de aandelenbeurzen vaak snel. Dit kan betekenen dat de waarde van beleggingen tijdelijk schommelt. Gelukkig lukte het landen en regio's om tot afspraken te komen, waardoor de markten zich konden herstellen. Voor het pensioenfonds is het belangrijk om hier rekening mee te houden en beleggingen goed te spreiden. Zo zorgen we ervoor dat uw pensioen zo goed mogelijk beschermd blijft, ook als er internationale spanningen zijn.

Schuldenpositie

In Europa maken veel landen zich zorgen over hun schulden. Vooral binnen de eurozone hebben landen te maken met hoge schulden en tekorten op hun begroting. Frankrijk is een duidelijk voorbeeld: het land geeft al jaren meer geld uit dan er binnenkomt en heeft weinig grote veranderingen doorgevoerd. Daardoor beoordelen kredietbeoordelaars Frankrijk minder positief. Dit betekent dat Frankrijk meer rente moet betalen als het geld leent, en dat internationale investeerders minder vertrouwen hebben. In Europa is er veel discussie over bezuinigingen en belastingverhogingen. Die maatregelen zijn vaak niet populair en zorgen voor protesten, waardoor het lastig is om de begroting weer gezond te maken. Omdat landen minder goed kunnen lenen, lopen de kosten voor het lenen verder op. Als één land in de eurozone financiële problemen krijgt, kan dat via het gezamenlijke geldbeleid ook andere landen raken. Zo kan de situatie in één land invloed hebben op de hele eurozone en dus ook op de waarde van beleggingen van het pensioenfonds.

Je pensioenfonds belegt niet alleen in Nederland, maar spreidt de beleggingen over de hele wereld en in verschillende beleggingscategorieën, zoals aandelen, obligaties en vastgoed. Zo voorkomen we dat een tegenvaller op één plek of in één type belegging meteen grote gevolgen heeft voor je pensioen. Om extra bescherming te bieden tot het moment dat het nieuwe pensioenstelsel ingaat, hebben we onlangs speciale verzekeringen (putopties) gekocht. Deze zorgen ervoor dat bij een sterke daling van de aandelenbeurzen de financiële positie van het fonds en je opgebouwde pensioen zo goed mogelijk beschermd blijven.

Om alvast goed voorbereid te zijn op de beleggingsadministratie die hoort bij de nieuwe pensioenregeling heeft het pensioenfonds de beleggingen verdeeld in twee duidelijke onderdelen. Het eerste onderdeel heet 'Module Rendement'; hierin zitten beleggingen die vooral bedoeld zijn om groei en winst te behalen, zoals aandelen en vastgoed. Het tweede onderdeel heet 'Module Rente'; daarin zitten beleggingen die vooral te maken hebben met rente, zoals staatsobligaties en hypotheekleningen. Zo is het voor deelnemers duidelijk waarin het fonds investeert en welke doelen daarbij horen.

Rendementen

De module Rendement behaalde een rendement van 11,4% zonder valuta-afdekking, met beleggingen in aandelen, vastgoed, global high yield, leningen naar opkomende landen en hedgefonds. De module Rente, die investeert in euro staats- en bedrijfsobligaties en euro hypotheekleningen, noteerde een rendement van 0,9%. Het totaalrendement, inclusief rente- en valuta-afdekking, kwam uit op 0,8%. De forse stijging van de rente was hier een belangrijke factor; hierdoor was het resultaat van de renteafdekking met -10,7% bijzonder negatief. Tegelijkertijd leidde deze rentestijging tot een hogere dekkingsgraad.

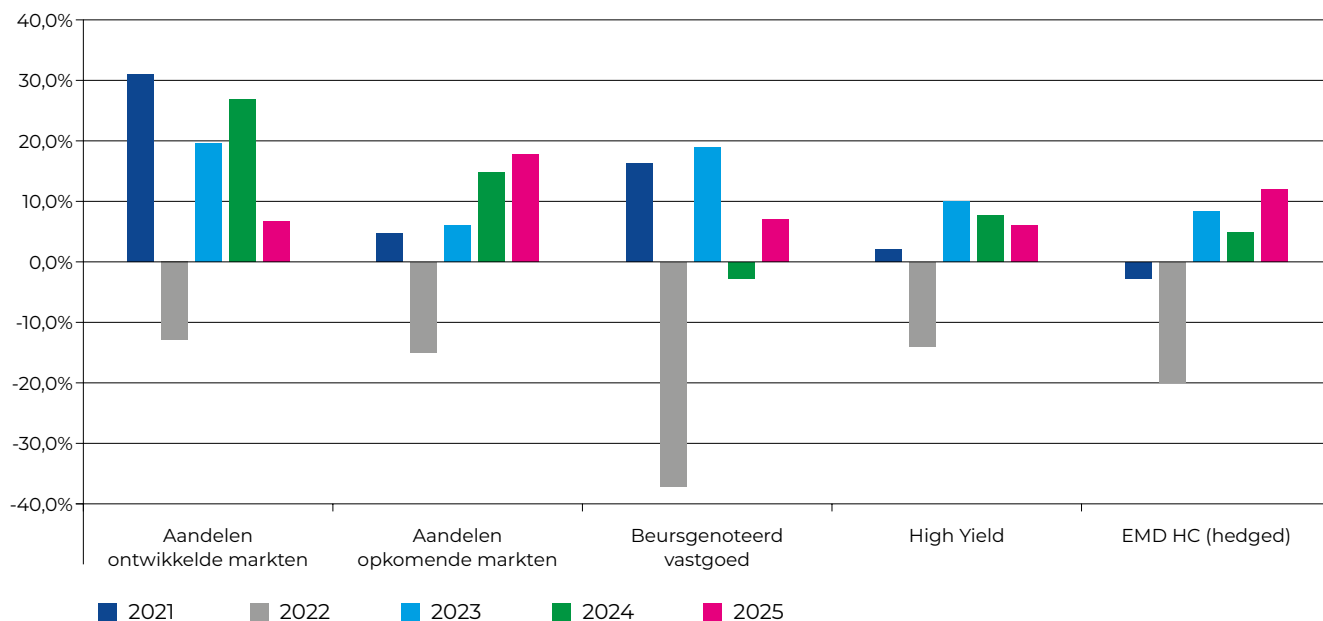
Rendement beleggingen (inclusief rente- en valuta afdekking):

Jaar	Totaalrendement	Module Rendement %	Module Rente %
2025	0,8%	11,4%	0,9%

Tabel 5.1 Overzicht rendement per module en van de totale beleggingsportefeuille inclusief opbrengst van de rente- en valuta afdekking.

De volgende grafiek toont een overzicht van het rendement per jaar van de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde markten, aandelen opkomende markten, beursgenoteerd vastgoed, high yield leningen (hoog risico leningen) en leningen opkomende landen (EMD HC):

Rendement per jaar beleggingscategorieën

Grafiek 5.1 Overzicht rendement van de benchmarks per jaar van de verschillende beleggingscategorieën.

Uit grafiek 5.1 blijkt dat de rendementen van verschillende beleggingscategorieën anders bewegen. Als één categorie verlies maakt, kan een andere categorie winst maken. Zo wordt het risico gespreid. Dit zorgt meestal voor minder schommelingen in het totale rendement. Grote verliezen kunnen voorkomen, maar ze zijn zeldzaam. Kijk bijvoorbeeld naar 2022, het jaar waarin de rente hard steeg, toen bijna alle beleggingscategorieën verlies maakten. In 2025 lieten alle beleggingscategorieën een positief rendement zien.

Beleggingsbeleid

Het pensioenfonds belegt het geld van alle deelnemers samen. Hierdoor delen we samen de beleggingsrisico's en de kosten. Dat heeft als voordeel dat de kosten laag blijven en de opbrengsten stabiel zijn. We kiezen bewust voor een aanpak waarbij we naar de lange termijn kijken. Het doel is om voldoende geld op te bouwen voor jouw pensioen, zodat je straks een uitkering krijgt waarmee je je koopkracht kunt behouden. Daarom maken wij andere keuzes dan iemand die snel winst wil maken.

Strategische doelstellingen beleggingen

Het bestuur stelt het strategisch beleggingsbeleid vast. Voor de aspecten rendement, risico, duurzaamheid en kosten in de beleggingsportefeuille zijn strategische doelstellingen geformuleerd:

- ▶ **Het gestaag laten groeien van de pensioenen, en hiermee bijhouden van de gemiddelde inflatie, blijft een belangrijke doelstelling voor de komende jaren.**
Helaas betekent een oplopende inflatie niet dat automatisch ook de pensioenen kunnen worden verhoogd. Het fonds zou het pensioen het liefst jaarlijks met de prijsstijging verhogen. Dat is niet altijd mogelijk omdat grote prijsstijgingen in korte tijd, negatieve invloed hebben op de waarde van de beleggingen. Daarnaast moeten we ons aan de wettelijke regels voor toeslagen houden. In 2025 hebben we de pensioenen in overeenstemming met de inflatie kunnen verhogen.
- ▶ **De strategische asset allocatie betekent een vereist eigen vermogen dat zich moet blijven bewegen rondom 17%.**
Ook gedurende 2025 is aan deze doelstelling, passend bij de ambitie en risicohouding van het fonds, voldaan.
- ▶ **De kostendoelstelling is om de vermogensbeheerkosten (excl. transactiekosten) beneden 0,30%, als percentage van het gemiddeld belegd vermogen, te houden.**
De vermogensbeheerkosten zijn de beleggingskosten zonder eventuele performance gerelateerde vergoedingen en zonder de transactiekosten. Deze zijn over 2025 uitgekomen op 0,22%¹⁵ en hiermee onder het gewenste niveau zoals beoogd.
- ▶ **Met duurzaam beleggen worden twee centrale doelstellingen beoogd:**
 - het genereren van een beter beleggingsresultaat (beter risico-rendementsprofiel);
 - het bijdragen aan een betere – meer duurzame – wereld, door het voorkomen en mitigeren van negatieve impact van de beleggingen op de wereld en het stimuleren van en beleggen met positieve duurzame impact op de wereld.

Wij betrekken concrete duurzaamheidscriteria, naast het behalen van rendement, binnen de risicobeperkingen en tegen passende beheerkosten in onze beleggingen. Hiermee wordt uitvoering gegeven aan bovenstaande doelstellingen.

¹⁵ Het rendement op de rente afdekking en de valuta afdekking is op basis van contributies (en niet op basis van time-weighted return). De rendementen van de overlays zijn gemeten vanaf moment van unitiseren per 4 november 2024.

Beleggingsovertuigingen

Wij hanteren overtuigingen die leidend zijn voor het implementeren van het strategisch beleggingsbeleid. Ook na de overgang naar de nieuwe pensioenregeling zullen onderstaande uitgangspunten gelden:

1. Wij nemen met onze beleggingen beheerste risico's die passen bij de voorkeuren van onze deelnemers.
2. Wij beleggen het pensioengeld voor de lange termijn.
3. Wij willen de keuze voor onze beleggingen kunnen uitleggen.
4. Wij willen met onze beleggingen bijdragen aan een duurzame wereld en de financiële markt zal duurzaam gedrag belonen.
5. Wij kiezen bij onze beleggingen voor een goede balans tussen rendement, risico's, kosten en duurzaamheid.
6. Wij spreiden onze beleggingen, dit zorgt voor een beter resultaat tegen lagere risico's.
7. Wij volgen met onze beleggingen de brede markt (passief). Waar mogelijk, gaan wij voor het behalen van een beter rendement dan de brede markt (actief).

Beleggingsbeleid

Elk jaar doen wij onderzoek naar ons beleggingsbeleid, zodat we zeker weten dat het goed past bij het risicoprofiel en de doelen van het pensioenfonds. In dit onderzoek kijken we hoe gezond het fonds is onder verschillende economische en klimaatscenario's. Daarbij houden we ook rekening met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling en passen we onze beleggingen hierop aan. Een recente verandering is dat we niet meer investeren in Amerikaanse bedrijfsobligaties (US credits). Het geld dat hiermee vrijkomt, beleggen we in staatsleningen van eurolanden en in leningen van opkomende landen. Zo zorgen we ervoor dat uw pensioen goed en veilig wordt beheerd, passend bij de huidige situatie en de toekomst.

De rente speelt een belangrijke rol bij het bepalen van hoeveel geld het pensioenfonds nodig heeft om aan alle toekomstige pensioenverplichtingen te voldoen. Als de rente daalt, moet het fonds meer geld reserveren om hetzelfde pensioen te kunnen uitkeren. Om te voorkomen dat een rentedaling een grote impact heeft op de financiële gezondheid van het fonds, nemen wij maatregelen. We zorgen ervoor dat het risico van schommelingen in de rente deels wordt afgedekt. Dit doen we door te beleggen in Europese staatsleningen, bedrijfsobligaties, particuliere hypotheekleningen en door het gebruik van renteswaps (dit zijn financiële afspraken die helpen om het rentebeleid te beheersen). Op dit moment, en met het oog op de nieuwe pensioenregeling, blijft het beleid dat we ongeveer 73% van het renterisico afdekken. Zo beschermen we de dekkingsgraad en zorgen we ervoor dat het fonds financieel gezond blijft, ook als de rente verandert.

De waarde van de pensioenbeleggingen wordt beïnvloed door veranderingen in buitenlandse valuta, zoals de Amerikaanse dollar, het Britse pond en de Japanse yen. Wanneer deze munten in waarde dalen ten opzichte van de euro, heeft dit een negatieve impact op de beleggingen. Om dit risico te beperken, hebben we ervoor gekozen om 75% van het valutarisico bij zakelijke beleggingen en zelfs 100% bij vastrentende beleggingen af te dekken. Dit betekent dat we maatregelen nemen om te voorkomen dat grote schommelingen in buitenlandse valuta de waarde van je pensioen aantasten. Over het jaar 2025 heeft deze aanpak goed uitgepakt: doordat de Amerikaanse dollar (-11,9%), het Britse pond (-5,1%) en de Japanse yen (-11,6%) daalden ten opzichte van de euro.

Het pensioenfonds maakt afspraken met vermogensbeheerders over het te verwachten rendement, het risico, de kosten en criteria op het gebied van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur. Waar het om het effect van duurzaamheid op de beleggingsportefeuille gaat, als risico of kans, spreken we over ESG factoren. Bedrijven worden aangemoedigd winst te maken, zonder nadelige invloed op het vlak van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur (van het Engelse 'Environmental, Social en Governance').

Beleggingsrendementen 2025

Om de overgang naar de nieuwe pensioenregeling (FPR) soepel te laten verlopen, is de beleggingsportefeuille alvast administratief aangepast aan de nieuwe FPR-inrichting. De onderliggende beleggingen en het beleggingsbeleid blijven hetzelfde. De portefeuille is verdeeld in twee onderdelen: de module Rente en de module Rendement. De modules zijn samengesteld uit rendement genererende beleggingscategorieën (Rendement) en beleggingscategorieën met een hoge rentegevoeligheid (Rente). Beide modules zijn opgebouwd uit zogenaamde “units”. In de uitkeringsfase van de FPR wordt ook een portefeuille samengesteld voor het afdekken van renterisico. In onderstaande tabel is de procentuele verdeling zichtbaar van de hoofdcategorieën, het rendement voor aftrek van beheervergoedingen (bruto rendement) en het benchmarkrendement.

	Portefeuilleweging per 31/12/2025	Rendement Portefeuille	Rendement Benchmark
Module Rente + matching	45,6%		
Staatsobligaties		-0,3%	-1,0%
Obligaties niet-staat		2,7%	2,3%
Hypotheke		1,3%	-1,4%
Liquide middelen		2,2%	2,2%
Module Rendement	54,4%		
Aandelen		9,0%	8,8%
High Yield leningen		5,1%	6,0%
Emerging Market Debt (EMD)		1,2%	0,8%
US credits		-4,6%	-5,0%
Hedgefonds		6,5%	4,8%
Vastgoed		7,6%	7,5%
Liquide middelen		2,2%	2,2%
Totaal overlays¹⁶			
Rente afdekking		-10,7%	
Valuta afdekking		4,7%	
Totaal portefeuille	100%	0,8%	

Tabel 5.2

Module Rente

De beleggingen in deze module hebben als doel om het opgebouwde kapitaal zoveel mogelijk in stand te houden en het renterisico af te dekken. Deze module kent een beperkt risicoprofiel met een gemiddelde gevoeligheid voor de renteontwikkelingen (ca. 6 tot 8 jaar). Het gaat om veilige beleggingen met relatief weinig schommelingen in waarde. Alle beheerders en fondsen behaalden een rendement dat hoger was dan de benchmark (Index). In 2025 stegen de hypotheekrentes minder snel dan de swaprentes, wat ervoor zorgde dat de drie hypotheekfondsen beter presteerden dan de benchmark.

¹⁶ Het rendement op de rente afdekking en de valuta afdekking is op basis van contributies (en niet op basis van time-weighted return).

Behalve obligaties euro staatsleningen, lieten alle categorieën binnen de module Rente, ook na kosten, positieve nettorendementen zien:

	Gewicht %	Netto rendement Mandaat/fonds	Rendement Benchmark
Obligaties euro staatsleningen	53,7%	-0,3%	-1,0%
Obligaties euro niet-staatsleningen	33,5%	2,7%	2,3%
Hypotheek: Aegon	3,7%	2,3%	-0,3%
Hypotheek: SAREF	4,3%	0,4%	-2,4%
Hypotheek: Dynamic Credit	4,5%	1,4%	-1,6%
Liquide middelen/cash	0,3%	2,2%	2,2%
Totaal	100%		

Tabel 5.3

Europese obligaties

De portefeuille met Europese obligaties is belegd in leningen met een hoge kredietwaardigheid.

De portefeuille heeft beter gepresteerd dan de index (benchmark). Naast het behalen van een beter rendement, moet er in bedrijfsleningen (niet-staatsobligaties) ook een beter duurzaamheidsprofiel zijn dan de benchmark. De manager moet in 2030 zorgen voor een CO₂-voetafdruk die 50% lager is dan in 2020. Dit wordt bereikt door elk jaar gemiddeld 7% te verminderen, wat ook in 2025 gelukt is.

Particuliere hypotheek

Hypotheek is een aantrekkelijk alternatief voor staatsleningen. In 2025 stegen de huizenprijzen, maar ook de hypotheekrentes stegen mee. Er is nog steeds sprake van een schaarste op de woningmarkt. Dit zorgde voor een positieve ontwikkeling. Door lage werkloosheid en stijgende huizenprijzen is er weinig risico dat mensen hun hypotheek niet kunnen betalen. De hypotheekrente steeg, wat een negatief effect had op de waarderingen van de bestaande hypotheekportefeuille. De hypotheekrentes stegen echter minder snel dan de rente van de benchmark, waardoor betere resultaten werden behaald. Het verduurzamen van woningen en het aanpakken van klimaatrisico's zijn belangrijk voor hypotheekverstrekkers. Bij het verstrekken van een hypotheek wordt steeds vaker gekeken naar het energielabel van de woning. Dit energielabel beïnvloedt de voorwaarden van de hypotheek.

Module Rendement

In de module Rendement wordt er bewust gekozen om wat meer risico te nemen met beleggen.

Dat betekent dat er niet alleen in één soort belegging wordt geïnvesteerd, maar juist in verschillende categorieën, zoals aandelen, risicovolle obligaties en vastgoed. Door deze spreiding wordt geprobeerd om schommelingen op de beurs op te vangen, zodat je pensioen niet ineens flink daalt als de aandelenmarkt tegenzit. Het belangrijkste doel van deze beleggingen is om je pensioenkapitaal te laten groeien, zodat het in de toekomst meer waard wordt. Hierbij wordt ook rekening gehouden met inflatie, zodat je koopkracht zoveel mogelijk behouden blijft.

Behalve de categorie US credits, lieten alle categorieën binnen de module Rendement, ook na kosten, positieve nettorendementen zien:

	Gewicht %	Netto rendement Mandaat/fonds	Rendement Benchmark
Aandelen wereld	42,2%	6,3%	6,8%
Aandelen opkomende landen	9,9%	21,6%	17,8%
US credits	9,3%	-4,6%	-5,0%
High Yield leningen	5,2%	5,1%	6,0%
EMD hard currency	5,3%	1,2%	0,8%
Hedgefonds	9,2%	6,5%	4,8%
Vastgoed	18,4%	7,6%	7,5%
Liquide middelen/ cash	0,5%	2,2%	2,2%
Totaal	100%		

Tabel 5.4

Aandelen (wereldwijd)

Het pensioenfonds belegt in aandelen van bedrijven uit zowel ontwikkelde landen als opkomende markten. In 2025 hebben vooral de aandelen uit opkomende landen het meeste bijgedragen aan het rendement. In de Verenigde Staten bleef kunstmatige intelligentie een belangrijk onderwerp en presteerden bedrijven in de technologie- en communicatiesector bovengemiddeld goed. Toch waren het slechts enkele grote technologiebedrijven die het beter deden dan de brede Amerikaanse aandelenmarkt (de S&P 500). Deze index liet in US Dollars groei zien. Ook de aandelenmarkten in Japan en Europa kenden een sterke groei, waardoor het fonds hiervan profiteerde.

Aandelen Ontwikkelde landen

De aandelenportefeuille ontwikkelde landen wordt beheerd door Robeco en maakt gebruik van een speciale ESG-strategie. ESG staat voor milieu, sociaal en goed bestuur. De gedachte hierachter is dat bedrijven steeds meer met elkaar gaan concurreren op het gebied van duurzaamheid. Ondernemingen worden aangemoedigd om winst te maken, maar zonder schade aan het milieu, de samenleving of het bestuur. De regels rondom ESG worden steeds strenger en bedrijven rapporteren hier uitgebreid over. Dit is een positieve ontwikkeling voor beleggers, want zo wordt er meer openheid gegeven over hoe duurzaam bedrijven daadwerkelijk werken. De manager kiest bedrijven uit die goed scoren op deze punten en die hun CO₂-uitstoot extra verminderen vergeleken met de standaard benchmark, de MSCI World Index. In 2025 leverde deze aanpak een rendement op van 6,3%. Dat was iets lager dan het rendement van de brede markt, die 6,8% haalde.

Aandelen Opkomende markten

De aandelen uit opkomende landen hebben in 2025 groei van het pensioenkapitaal opgeleverd. De waarde van de vergelijkingsindex (benchmark) steeg met 17,8%, maar dankzij het goede werk van de drie fondsbeheerders is zelfs een nog hoger rendement van 21,6% behaald. De opkomende markten deden het over het algemeen goed. De fondsbeheerders wisten vooral in China, Taiwan en Zuid-Korea de juiste bedrijven uit te kiezen. Alle fondsbeheerders scoorden een stuk beter op duurzaamheid (ESG-score) dan de vergelijkingsindex. De CO₂-uitstoot van de beleggingen is flink verminderd, namelijk met ongeveer 40% (gemeten in scope 1 en 2¹⁷).

Obligaties

Amerikaanse bedrijfsobligaties

In 2025 behaalde Amerikaanse bedrijfsobligaties met een hoge kredietwaardigheid een rendement van -4,6%. Dit betekent dat de waarde van deze beleggingen is gedaald. De risico's binnen deze obligaties zijn toegenomen, waardoor beleggers minder opbrengst kregen. Binnen het mandaat wordt gewerkt aan het verminderen van de CO₂-uitstoot. Het doel is om in 2030 de helft minder CO₂-uitstoot te hebben ten opzichte van 2020. Dat wordt bereikt door elk jaar gemiddeld 7% minder CO₂ uit te stoten. Zowel het rendement als de jaarlijkse vermindering van CO₂-uitstoot zijn in 2025 volgens plan gehaald. Begin 2026 is afscheid genomen van dit mandaat.

Wereldwijde high yield leningen

Wereldwijd behaalden high yield obligaties (obligaties met een hoger risico en dus ook een hogere rente) een mooi resultaat van 6,0%. Dit kwam vooral door de rente die over deze obligaties werd ontvangen en doordat de waarde van veel van deze obligaties steeg. Vooral de sectoren gezondheidszorg, vastgoed en telecom deden het goed, omdat daar de risico's minder werden en beleggers daarvoor minder extra vergoeding vroegen. In de Verenigde Staten daalden de rentes op de kapitaalmarkt, wat gunstig was voor deze obligaties. In Europa bleven de rentes gelijk of stegen ze een beetje, waardoor Europese high yield obligaties wat minder goed presteerden dan die in Amerika. Van alle high yield obligaties presteerden de meest veilige obligaties het best, omdat ze langer lopen en dus meer profiteren van dalende rentes. Het pensioenfonds behaalde met deze beleggingen uiteindelijk een nettoresultaat van 5,1%, wat iets minder was dan het gemiddelde van de markt.

Obligaties in opkomende markten

In 2025 deden obligaties uit opkomende landen het redelijk goed. De gemiddelde opbrengst was 0,8%. Het begin van het jaar was onrustig door nieuwe handelsregels van de Trump-regering, maar in de tweede helft werd de sfeer op de markt beter. Vooral landen met een lagere kredietwaardigheid score haalden mooie resultaten. Ondanks geopolitieke spanningen en een dalende olieprijs – wat vooral gunstig was voor landen zoals India die olie importeren – presteerden deze leningen sterk. De fondsmanager wist een nettorendement van 1,2% te halen.

Hedgefonds

Hedgefonds zijn een soort belegging die ervoor zorgen dat het risico in de totale pensioenportefeuille kleiner wordt. Hedgefonds zorgen voor spreiding, waardoor schommelingen in de totale portefeuille worden gedempt. Een ander voordeel is dat hedgefonds erop gericht zijn om altijd een positief resultaat te behalen, ongeacht hoe de markt zich ontwikkelt.

¹⁷ Scope 1, 2 en 3 zijn manieren om de uitstoot van broeikasgassen door bedrijven in te delen. Scope 1 is de directe uitstoot die een bedrijf zelf veroorzaakt, bijvoorbeeld door het verbranden van gas of brandstof op de eigen locatie. Scope 2 gaat over indirecte uitstoot via de energie die het bedrijf inkoop, zoals elektriciteit. Scope 3 omvat alle andere indirecte uitstoot in de hele keten, bijvoorbeeld door leveranciers, transport of het gebruik van producten door klanten. Zo krijg je een compleet beeld van de impact van een bedrijf op het milieu.

In 2025 hebben hedgefonds een positief resultaat behaald, precies zoals het doel voor deze beleggingen is. Het fonds belegt in drie verschillende hedgefonds, elk met een eigen strategie. Hiermee beogen wij een verdere spreiding binnen de categorie. Wanneer een van de hedgefonds toch minder presteert, kan dit worden gecompenseerd door positieve resultaten van de overige hedgefonds, wat het geval was in 2025.

Indirect vastgoed (Nederland en Europa)

De waarde van vastgoed hangt af van de rente, hoeveel gebouwen er verhuurd zijn en de hoogte van de huur. In Nederland zijn bijna alle panden goed verhuurd, maar dit verschilt per regio. Duurzaamheid wordt steeds belangrijker bij het kiezen van vastgoed. Vooral energiezuinigheid en zorg voor het milieu krijgen meer aandacht.

Het pensioenfonds belegt in Nederlands vastgoed dat niet op de beurs verhandeld wordt. Dit zijn vooral gebouwen in vastgoedfondsen die goed verhuurd zijn en waar de huurinkomsten elk jaar iets stijgen door inflatie. Omdat deze gebouwen op goede plekken staan en bijna altijd verhuurd zijn, is het risico voor het pensioenfonds kleiner. In 2025 bleef de waarde van het vastgoed stabiel, vooral bij woningen. Ook in andere soorten vastgoed zoals kantoren en winkels waren de meeste gebouwen goed verhuurd. Voor de komende jaren is de grootste uitdaging om de gebouwen duurzamer te maken en te zorgen dat ze voldoen aan nieuwe eisen voor energiezuinigheid.

Europees beursgenoteerd vastgoed kende in 2025 een solide jaar, ondanks schommelingen in de economie en de rentemarkt. De vraag naar kwalitatief goede en duurzame gebouwen bleef doorgroeien, waardoor vastgoedbedrijven in grote Europese steden hun positie konden versterken. De rendementen waren positief, mede dankzij stabiele verhuur en stijgende huurprijzen in populaire regio's.

	Gewicht %	Netto rendement Mandaat/fonds	Rendement Benchmark
Niet beursgenoteerd vastgoed	65%	7,7%	7,7%
Beursgenoteerd vastgoed	35%	7,5%	7,1%

Tabel 5.5

De benchmark niet-beursgenoteerd vastgoed is geen goede weerspiegeling van de Nederlandse vastgoedmarkt en is niet belegbaar. Toch geeft dit een indicatie.

Liquide middelen

We houden zo weinig mogelijk geld 'contant' aan binnen de verschillende onderdelen van de portefeuille. In de module Rendement is een bedrag aan contant geld nodig als zekerheid voor het afdekken van valutarisico's. Daarnaast houden we een buffer aan om uitkeringen te betalen aan de deelnemers. Ook moet er geld beschikbaar zijn als onderpand voor bepaalde beleggingen, zoals rentederivaten. Dat geld beleggen we veilig in bijvoorbeeld kortlopende staatsobligaties van hoge kwaliteit uit de eurozone (korter dan één jaar), deposito's of banktegoeden.

Kosten vermogensbeheer 2025

Totale kosten toegewezen aan vermogensbeheer: € 24,5 miljoen, 0,46% van het gemiddeld belegd vermogen (2024: 0,51%).

De kosten die we maken om uw pensioen te beheren worden volledig betaald door het pensioenfonds. We kijken goed of deze kosten opwegen tegen het extra rendement dat we verwachten, het risico dat we nemen en onze duurzame doelen. Elk kwartaal onderzoekt het bestuur of de kosten die we betalen voor het vermogensbeheer, ook echt zorgen voor extra opbrengsten. Is dat op de lange termijn niet zo? Dan kiezen we voor een goedkopere en meer passieve manier van beleggen. In het geval de resultaten tegenvallen, bespreken we of de beheerkosten omlaag kunnen.

De vermogensbeheerskosten als % van het gemiddeld belegd vermogen zijn als volgt:

	2025	2024
Beheerkosten + performance gerelateerde kosten	0,33	0,34
Transactiekosten	0,13	0,17
Totale vermogensbeheerskosten	0,46	0,51
Gemiddelde belegd vermogen (in miljoen euro)	5.305	5.268

Tabel 5.6

De kosten voor het beleggen van het pensioenvermogen zijn opgebouwd uit verschillende onderdelen. Denk hierbij aan kosten voor de partijen die het geld beleggen (vergoeding voor managers), kosten die worden betaald als er meer dan goede prestaties zijn geleverd (performance gerelateerde vergoeding), en kosten voor het doen van aan- en verkopen van beleggingen (transactiekosten). Daarnaast zijn er kosten voor advies, het bewaren van de beleggingen, en het toezicht door het bestuur van het pensioenfonds.

Hoeveel er precies aan kosten wordt uitgegeven, hangt af van een aantal zaken. Zo speelt mee hoe en waarin er belegd wordt. Beleggen in bijvoorbeeld obligaties en aandelen is goedkoper dan beleggen in vastgoed of hedgefondsen. Als de beleggers actief proberen een hoger rendement te behalen, zijn de kosten hoger dan wanneer ze gewoon de markt volgen. Ook maakt het uit hoe groot het pensioenfonds is en of het veel taken uitbesteedt aan andere partijen.

De kosten van het vermogensbeheer (in € miljoen) in 2025 bestonden afgerond uit:

	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactiekosten	Totaal
Vastrentende waarden	4,2	-	1,4	5,6
Aandelen	1,7	-	1,6	3,3
Vastgoed	2,3	-	0,4	2,7
Hedge funds	3,2	-	3,3	6,5
Liquiditeiten/derivaten	0,1	-	0,3	0,4
Kosten fiduciair beheer	4,5	-	-	4,5
Overig	1,5	-	-	1,5
Totaal	17,5	-	7,0	24,5

Tabel 5.7

De kosten van het vermogensbeheer (in € miljoen) in 2024 bestonden afgerond uit:

	Beheerkosten	Performance gerelateerde kosten	Transactie-kosten	Totaal
Vastrentende waarden	4,2	-	1,7	5,9
Aandelen	1,9	-	1,0	2,9
Vastgoed	2,3	-	0,4	2,7
Hedge funds	3,2	0,8	5,4	9,4
Liquiditeiten/derivaten	0,1	-	0,1	0,2
Kosten fiduciair beheer	4,0	-	-	4,0
Overig	1,5	-	-	1,5
Totaal	17,2	0,8	8,6	26,6

Tabel 5.8

Alle beleggingszaken van het fonds worden uitbesteed aan gespecialiseerde partijen waaronder een fiduciair beheerder, vastgoedadviseur en engagement specialist. Onder 'kosten overig' zijn kosten door de voorbereidingen op de nieuwe pensioenregeling bij de fiduciair beheerder.

De fiduciaire fee bestaat uit drie onderdelen:

- ▶ Strategisch advies en samenstellen van de beleggingsportefeuille: hierbij gaat het om advies over de portefeuille, het afdekken van rente- en valutarisico's en duurzaam beleggen. Ook maken we samen een jaarplan voor de beleggingen en stellen we de beleggingsregels op. Daarnaast geeft de fiduciair input voor het strategisch beleid en het jaarverslag.
- ▶ Uitvoeren van beleid en kiezen van vermogensbeheerders: na een degelijk advies kiest het bestuur voor vermogensbeheerders die het geld beheren. Hun rapportages worden beoordeeld en zij worden bijgestuurd als dat nodig is. De fiduciair bewaakt de verdeling van het geld, het beheren van onderpand en houden de balans en de liquiditeit van het fonds in de gaten.
- ▶ Administratie: dit is het bijhouden van de administratie van de beleggingen, het maken en controleren van rapportages en het beoordelen van de resultaten. De fiduciair zorgt dat alles volgens de afspraken verloopt, en stellen rapportages op voor het bestuur ook over duurzaamheid in de beleggingen.

De beheerkosten met de managers zijn in 2025 iets gedaald, voornamelijk door een afname van het beheerd vermogen doordat het pensioenfonds meer pensioenuitkeringen doet. Ook zijn enkele fee-afspraken met managers naar beneden aangepast.

Transactiekosten zijn de kosten die ontstaan wanneer de vermogensbeheerder effecten aan- of verkoopt voor het pensioenfonds. In 2025 waren deze kosten lager dan voorgaande jaren. Bij het kopen en verkopen van obligaties (leningen van bedrijven of overheden) is het lastig om precies te berekenen wat de transactiekosten zijn. Daarom wordt hiervoor een schatting gemaakt, gebaseerd op het verschil tussen de koop- en verkoopprijs op de markt. Dit verschil heet de 'spread' en wordt gebruikt als indicatie voor de transactiekosten. De spread is het bedrag dat de tussenpersoon (de market maker) ontvangt voor het zorgen dat er altijd gekocht en verkocht kan worden op de markt. In 2025 was het makkelijk om obligaties te kopen en verkopen (goede liquiditeit), waardoor dit verschil – en dus de transactiekosten voor obligaties – lager was dan normaal. Ook kwamen de transactiekosten voor de categorie hedgefunds lager uit dan in 2024.

Elk jaar beoordeelt het bestuur de beleggingskosten als percentage van het belegd vermogen. Over 2025 is de strategische kostendoelstelling zoals geformuleerd in 2020 bereikt. Deze kostendoelstelling heeft alleen betrekking op de beheerkosten met managers. Deze beheerkosten zijn verlaagd van 0,35% over het jaar 2020 naar nu 0,22% van het gemiddeld belegd vermogen. Belangrijk is dat hierbij de performance gerelateerde kosten en transactiekosten niet worden betrokken. De totale beheerkosten, inclusief fiduciaire fee en adviseringskosten, bewaarloonkosten en kosten voor het pensioenfonds (en exclusief transactiekosten), waren 0,33% van het gemiddeld belegd vermogen.

BP-regeling 2025

In hoofdstuk 3 Pensioen is de werking van de BP-regeling kort beschreven. De beleggingen van de BP-regeling worden geadmistreerd in twee modules Rendement en Rente en door deelname in een Duratie Matching Fund (DMF). Elke module is ingericht met beleggingsfondsen passend bij de specifieke rendement, risico, duurzaamheid en kosten eigenschappen. Hierbij wordt bewust belegd in liquide beleggingscategorieën, zoveel mogelijk in passief beheerde beleggingsfondsen tegen lage beheerkosten.

Module Rendement:

In deze module wordt belegd in twee beleggingscategorieën met een verdeling 80% (aandelen ontwikkelde landen) en 20% aandelen opkomende landen.

- ▶ BlackRock CCF Developed World (ESG screened) Index Fund (80%). De index die de fondsmanager als benchmark hanteert is de MSCI World ex Select Controversies Index. Naast uitsluiting van controversiële wapens worden ook bedrijven gescreend en beoordeeld op de wijze waarop met mensenrechten, arbeidsomstandigheden, milieu en anti-corruptie wordt omgegaan. Tabaksproducenten worden eveneens uitgesloten. Screening vindt plaats door MSCI op grond van de 10 Global Compact Principes van de Verenigde Naties. Dit beleggingsfonds heeft over 2025 een nettorendement van 16,4% behaald en de Index 16,7%. Binnen deze aandelenbeleggingsfondsen worden de niet-euro valuta in het geheel afgedekt. In het jaar 2025 heeft dit afdekken van valuta's goed uitgedaan omdat met name de US Dollar flink in waarde daalde.
- ▶ BlackRock Aandelen opkomende landen iShares (20%). De Index die de manager hanteert is de MSCI Emerging Markets Index. Dit beleggingsfonds heeft over 2025 een rendement van 17,9% behaald, iets hoger dan het benchmarkrendement van 17,8%.

Module Rente:

In deze module wordt belegd in drie beleggingscategorieën met een verdeling 50% euro staatsleningen, 35% euro niet-staatsleningen en 15% hypotheekleningen.

- ▶ Achmea IM Euro Government Bond Fund (50%). Dit fonds is onder de Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) geclassificeerd als een artikel 8 fonds. Het fonds promoot duurzame beleggingen onder meer door een duidelijk commitment naar groene obligaties. Ontwikkelingen op het gebied van ESG worden meegenomen in de actieve landenposities. Het fonds heeft over 2025 een rendement van 0,2% behaald, hoger dan het benchmarkrendement van -0,4%.
- ▶ Achmea IM Euro Investment Grade Credit Fund (35%). Duurzaamheid is integraal onderdeel van het beleggingsproces. Uitsluitingen gaan verder dan wettelijk verplicht. Er wordt niet belegd in ondernemingen die actief zijn op het gebied van controversiële wapens, tabak en teerzand. Ook kunnen ondernemingen die zich niet houden aan internationale normen uitgesloten worden. Verder wordt als onderdeel van de kredietanalyse het ESG-risico van ondernemingen beoordeeld. Het beleggingsfonds heeft over 2025 een rendement van 2,4% behaald, hoger dan het benchmarkrendement van 2,1%.

- ▶ PVF particuliere hypotheekfondsen (15%). Het Particuliere Hypotheek Fonds (PHF) belegt in Nederlandse hypotheeklen met als onderpand woningen voor eigen gebruik. Het beleggingsfonds heeft over 2025 een rendement van 0,1% behaald, 2,4%-punt hoger dan de swapbenchmark.

Duratie Matching Fund (DMF)

In dit fonds wordt belegd in rentederivaten die zeer rentegevoelig zijn in combinatie met liquide middelen. Het doel van dit fonds is het afdekken van het risico van rentedalingen bij de pensioeninkoop. Voor een groot deel gebeurt dit al in de module Rente. Het DMF, met een hoge rentegevoeligheid, is echter nodig om voldoende bescherming voor de lange looptijden te bieden. De opzet is zo gekozen dat een kleine allocatie naar dit fonds ervoor zorgt dat de waarde zich tegengesteld aan de invloed van de rente op de inkoopfactoren van pensioen ontwikkelt (zie [hoofdstuk 3 Pensioen](#) paragraaf BP-regeling).

	Rendement (netto¹⁸) Jaar 2025	Rendement Benchmark Jaar 2025
Module Rendement	16,5%	16,9%
Module Rente	1,0%	0,2%
Module Matching	-29,5	-

Tabel 5.9

De rendementen in de Lifecycles zijn afhankelijk van het gekozen risicoprofiel en de leeftijd van de deelnemer. De inkooptarieven worden maandelijks geactualiseerd, zodat ook bij sterke rentebewegingen een betere aansluiting ontstaat tussen de waarde van het kapitaal en het inkooptarief. Via de BP-nieuwsbrief is op kwartaalbasis een toelichting op de beleggingsresultaten van de modules en de ontwikkeling van de inkooptarieven gegeven.

De samenstelling en de rendementen van de drie Lifecycles¹⁹ in 2025 zijn te vinden op onze [website](#).

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR) is een Europese regelgeving die transparantie vereist over de duurzaamheid van beleggingen. Naar verwachting zullen deze regels de komende jaren worden aangepast. Wij handelen volgens deze regelgeving. Momenteel voldoen onze beleggingen niet aan de EU Taxonomie-eisen, waardoor wij rapporteren dat 0% van onze beleggingen aan deze criteria voldoet. In het jaarverslag van vorig jaar is de SFDR-rapportage op lifecycle-niveau opgesteld, resulterend in zeven bijlagen. Deze bijlagen hebben geen aanleiding gegeven tot vragen van deelnemers. Voor het huidige jaarverslag is de rapportage op productniveau (CDC- en BP-regeling) uitgewerkt met twee bijlagen. Wij presenteren de ecologische en sociale kenmerken van de beleggingen binnen de BP-regeling. In 2025 ondersteunde 28,9% van de beleggingsportefeuille deze kenmerken.

Zie de wettelijke informatie in de bijlagen, zie Annex IV [BP-regeling](#).

Hoe geven wij vorm aan duurzaam beleggen

Wij houden in de beleggingen rekening met criteria op het gebied van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur. Bedrijven worden aangemoedigd winst te maken, zonder nadelige invloed op het vlak van milieu, maatschappij en goed ondernemingsbestuur (van het Engelse 'Environmental, Social en Governance').

¹⁸ Dit zijn de rendementen, gecorrigeerd voor alle beleggingskosten. Het rendement van de benchmark wordt altijd bruto (zonder correctie voor kosten) getoond. Het behaalde rendement in de module met dat van de benchmark is hierdoor niet exact te vergelijken, maar geeft wel een goede indicatie.

Ons beleid ten aanzien van duurzaam beleggen kent twee centrale doelstellingen:

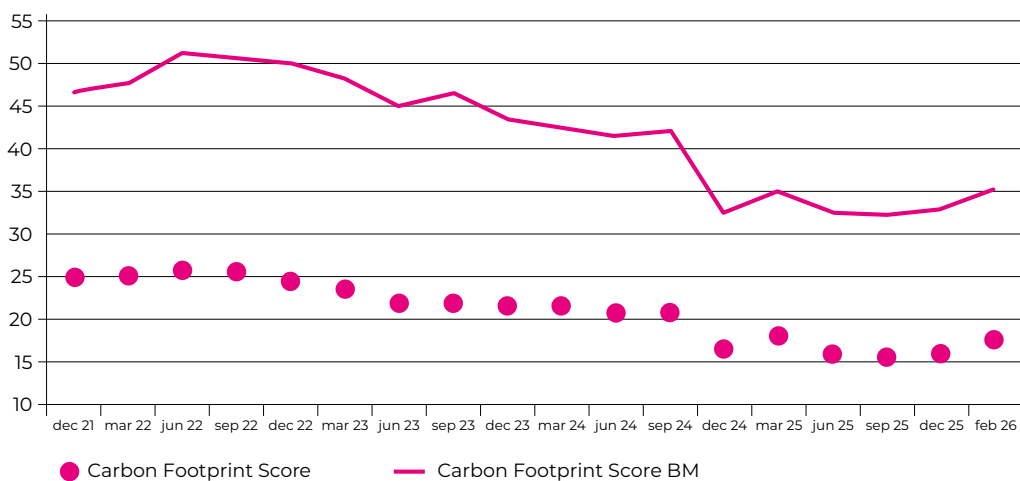
1. Het genereren van een beter beleggingsresultaat (beter risicorendementsprofiel)
2. Het bijdragen aan een betere – meer duurzame – wereld, door:
 - a) het voorkomen en mitigeren van negatieve impact van de beleggingen op de wereld.
 - b) het stimuleren van en beleggen met positieve duurzame impact op de wereld.

Klimaatverandering is een relevant en urgent thema om zowel vanuit maatschappelijk als risicorendementsperspectief op te sturen.

- ▶ Pensioenfonds APF wil een bijdrage leveren aan het tegengaan van de negatieve effecten van klimaatverandering en het stimuleren van de energietransitie. Het is onze overtuiging dat dit op lange termijn bijdraagt aan het rendement van het pensioenfonds. Wij accepteren dat dit op korte termijn ten koste kan gaan van het rendement.
- ▶ Pensioenfonds APF stelt zich achter het Klimaatakkoord van Parijs om de opwarming van de aarde te beperken tot 1,5°C. Pensioenfonds APF wil hier binnen haar mogelijkheden als pensioenfonds haar bijdrage leveren. Het is belangrijk dat ondernemingen waarin wij beleggen voortgang maken op het terugdringen van de CO₂-uitstoot en met de energietransitie.

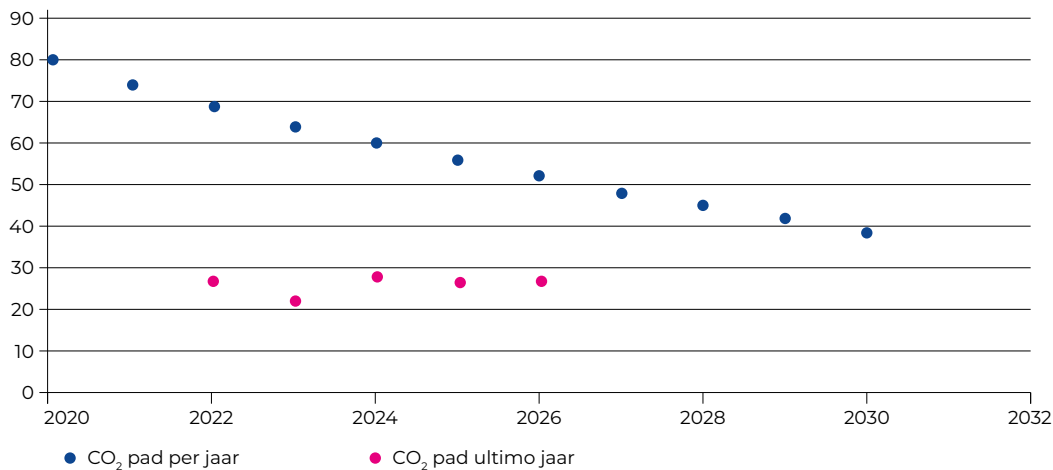
Concreet betekent dit bijvoorbeeld dat de CO₂-voetafdruk van onderdelen in de beleggingsportefeuille jaar op jaar met 7% wordt verlaagd tot in 2030, zodat de CO₂-voetafdruk 50% lager is dan in 2020. Door de ondernemingen in de portefeuille te stimuleren hun bijdrage te leveren aan het Akkoord van Parijs tracht APF de CO₂-emissies van de portefeuille verder te verlagen en ook een reductie van CO₂-missies in de werkelijke economie te realiseren. Het jaar 2020 wordt hierin gezien als nulmeting.

Deze aanpak is van toepassing voor de mandaten aandelen ontwikkelde landen en voor de mandaten Europese en Amerikaanse bedrijfsleningen (credits):

Grafiek 5.2 Carbon voetafdruk aandelenportefeuille die lager ligt dan van de benchmark

¹⁹ Er zijn drie lifecycles in de BP-regeling: Lifecycle Neutraal, Lifecycle Offensief en Lifecycle Defensief. In elke lifecycle wordt een combinatie van twee modules en het Duratie Matching Fund (DMF) gebruikt. De rendementen van de verschillende lifecycles vindt u [hier](#).

Grafiek 5.3 CO₂ reductiepad tot 2030 versus CO₂ uitstoot portefeuille euro bedrijfsleningen (januari 2026)

Kader duurzaam beleggen

Om invulling te geven aan het beleid duurzaam beleggen maken wij gebruik van internationale en breed geaccepteerde normenkaders. Deze kaders worden door ons onderschreven en worden gebruikt bij de beoordeling van de ondernemingen waarin wordt belegd. Het gaat om de volgende internationale kaders:

1. UN Global Compact;
2. OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen;
3. UN Guiding Principles on Business and Human Rights;
4. Sustainable Development Goals (SDG's);
5. Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR).

Instrumenten duurzaam beleggen in de portefeuille

Wij maken gebruik van de volgende instrumenten:

- A. Screening van de beleggingsportefeuilles
- B. Het uitsluiten van ondernemingen en landen
- C. Engagement, het aangaan van de dialoog met ondernemingen
- D. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen
- E. ESG-integratie, het integreren van duurzaamheidsinformatie in de beleggingsprocessen

A. Screening van de beleggingsportefeuilles

Om goed inzicht te krijgen of ondernemingen zich houden aan de internationale normen, laten wij periodiek de beleggingsportefeuilles screenen door onze 'engagement' uitvoerder. Deze due diligence heeft als doel de belangrijkste ongunstige effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren te identificeren, prioriteren en te analyseren. Naar aanleiding van bevindingen wordt zo nodig actie ondernomen.

Bijvoorbeeld, het starten van een dialoog met een onderneming.

B. Proactief aandeelhouderschap: het uitsluiten van ondernemingen en landenbeleid

Wij willen via onze beleggingen niet betrokken zijn bij ondernemingen die significante negatieve impact op de wereld (kunnen) hebben. Dit betreft ondernemingen die:

- ▶ Betrokken zijn bij en omzet genereren uit de productie van de volgende controversiële wapens:
 - clusterbommen en clustermunitie
 - landmijnen
 - chemische wapens
 - biologische wapens
 - kernwapens
 - witte fosfor
 - uranium

- ▶ Meer dan 50% van hun omzet realiseren met de productie en verkoop van tabak en tabaksproducten. Ook zijn producenten van e-sigaretten uitgesloten.
- ▶ Actief zijn in kolen en teerzanden en in schalie- en arctische olie en gas met een omzetgrens van meer dan 5%.
- ▶ Structureel de normen van het VN Global Compact schenden, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie. Dit als is vastgesteld dat twee jaar engagement niet het gewenste resultaat oplevert.
- ▶ In lijn met ons landenbeleid worden beleggingen in staatsobligaties uitgesloten van landen die onder de EU- en VN-sanctiewetgeving vallen. Wij sluiten een belegging in staatsobligaties uit van de slechtst scorende landen op mensenrechten, arbeidsnormen en corruptie. De scores worden afgegeven door de gerenommeerde instituten Transparency International, Freedom House en ITUC.
- ▶ Om belangenverstremgeling uit te sluiten beleggen wij niet in financiële waarden van aangesloten ondernemingen.

Bij een passieve aandelenbelegging kan het voorkomen dat aandelen van deze ondernemingen wel onderdeel vormen van de portefeuille. Wij ondernemen in een dergelijk geval geen enkele actie op de desbetreffende positie.

De uitwerking van het beleid vindt zijn weerslag in onze uitsluitingenlijst. Deze lijst wordt op jaarbasis aangepast en per april elk jaar op de [website](#) gepubliceerd.

C. Proactief aandeelhouderschap: engagement, het aangaan van een dialoog met ondernemingen.

Als pensioenfonds vinden wij het belangrijk om niet alleen te investeren, maar ook onze verantwoordelijkheid te nemen. Daarom werken wij samen met een gespecialiseerde partij, Columbia Threadneedle Investments (CTI). Zij voeren namens ons gesprekken met bedrijven waarin we beleggen. Het doel van deze gesprekken is om ernstige misstanden te voorkomen of op te lossen, het gedrag van bedrijven positief te veranderen en ervoor te zorgen dat bedrijven op de lange termijn waarde creëren. Ook willen we door deze gesprekken kennis delen en standpunten uitwisselen. Door actief aandeelhouderschap nemen wij onze rol als betrokken belegger serieus. Dit zorgt ervoor dat onze beleggingen minder risico lopen en mogelijk beter renderen. Wij geloven dat bedrijven, beleggers én de samenleving profiteren van goed overleg en samenwerking met bedrijven waarin wordt belegd.

Engagement bij ondernemingen wordt geprioriteerd op basis van:

- ▶ Een beoordeling van de impact van ESG factoren nu en in de toekomst;
- ▶ De ernst van negatieve effecten;
- ▶ Een beoordeling van de kans op succes voor engagement;
- ▶ Input van het bestuur op de thema's klimaatverandering, milieuzorg, arbeidsomstandigheden, mensenrechten en corporate governance.

We doen mee in een programma waarin CTI extra aandacht geeft aan bepaalde bedrijven. Dit programma kijkt naar risico's en kansen op het gebied van duurzaamheid. Elk jaar kiest CTI bedrijven uit waarvan het de verwachting is dat, door in gesprek te gaan, er iets kan worden gedaan aan belangrijke duurzaamheidsproblemen of juist kansen kunnen benutten.

Begonnen wordt met het kiezen van actuele duurzaamheidsthema's, trends en risico's die invloed kunnen hebben op groepen bedrijven, bijvoorbeeld binnen een bepaalde sector of regio. Deze thema's worden uitgewerkt in projecten. De onderwerpen van deze projecten worden voorgelegd en wij als fonds bepalen welke projecten worden uitgevoerd.

Daarna beoordeelt CTI hoe de bedrijven presteren en welke plannen ze hebben, bijvoorbeeld door te kijken naar eerdere ervaringen in gesprekken. CTI bekijkt of het gesprek inderdaad kan helpen en of het de juiste manier is om problemen aan te pakken. Met de bedrijven die worden geselecteerd gaat CTI vervolgens intensief in gesprek, vooral over hun strategie en aanpak rond duurzaamheid.

Binnen het klimaatprogramma is in 2025 wederom ingezet op 'net zero'-toezeggingen van bedrijven en het ontwikkelen van strategieën om uiterlijk in 2050 klimaatneutraal te worden. Van bedrijven wordt verwacht dat zij tussendoelen formuleren voor het verminderen van hun CO₂-emissies die voldoende ambitieus zijn. Ook dringt CTI aan op het ontwikkelen van een passende strategie, op het lobbyen voor actief klimaatbeleid en op het ontwikkelen van de juiste governance structuur. Het doel van dit langlopende strategische programma is bijdragen aan de doelstellingen van het Klimaatakkoord van Parijs en invulling geven aan toezeggingen om als belegger klimaatneutraal te worden.

Engagement in cijfers

In 2025 zijn 259 ondernemingen in 23 landen aangesproken, over de volgende onderwerpen:

Klimaatverandering	26%
Milieuzorg	14%
Mensenrechten	13%
Arbeidsrechten	15%
Corporate Governance	19%
Bedrijfsethiek	14%

In de volgende regio's:

Europa	120
Noord-Amerika	118
Azie (ex Japan)	2
Japan	16
Overige landen	3

Engagement heeft in 2025 68 keer aantoonbaar resultaat opgeleverd op de volgende onderwerpen:

Klimaatverandering	51%
Milieuzorg	24%
Mensenrechten	3%
Arbeidsrechten	3%
Corporate Governance	19%
Bedrijfsethiek	0%

Tabel 5.10

D. Corporate governance en stemmen op aandeelhoudersvergaderingen

Wij vinden het belangrijk om te stemmen tijdens aandeelhoudersvergaderingen. Op die manier kunnen we namens jou als deelnemer invloed uitoefenen op het beleid van bedrijven waarin je pensioen belegd is. Voor en na het stemmen neemt CTI contact op met deze bedrijven. Ze vertellen wat zij verwachten, vragen om een reactie en leggen uit waarom we soms tegen het bestuur stemmen. Deze manier van stemmen is gebaseerd op Nederlandse en internationale regels voor goed bestuur bij bedrijven. Dankzij digitaal stemmen (proxy voting) kan CTI dit wereldwijd doen, zonder dat ze fysiek aanwezig hoeven te zijn bij vergaderingen.

In 2025 hebben we gestemd op 654 aandeelhoudersvergaderingen. We hebben in totaal 9.224 stemmen laten uitbrengen. Dit betekent dat we op 97,5% van de vergaderingen hebben gestemd. Bij ruim 8% van alle agendapunten hebben wij tegen het advies van het bestuur gestemd. Vooral op het punt van beloning en benoeming van het bestuur stemden wij relatief vaak tegen. Ook bij aandeelhoudersvoorstellen stemden we relatief vaak tegen het bestuur en steunden we 46% van alle voorstellen.

E. ESG integratie

Met ESG-integratie bedoelen wij het structureel en zwaarwegend meenemen van duurzaamheidsinformatie in het beleggingsproces.

In de basis kiezen wij ervoor meer te beleggen in die ondernemingen die de ESG kwesties goed op orde hebben. Concreet betekent dit dat de ESG-score van de portefeuille beter moet zijn dan de ESG score van de benchmark (vergelijkingsmaatstaf). Ook moet de (CO₂) voetafdruk van de bedrijven in de portefeuille lager zijn dan die van de benchmark en de komende jaren in absolute zin dalen.

Toepasbaarheid beleid

Als wij beleggen via beleggingsfondsen, kunnen we niet zelf bepalen hoe duurzaam er wordt belegd. In dat geval volgt ons pensioenfonds het beleid van de fondsbeheerder die het fonds beheert. Ongeveer 30% van onze totale beleggingen zit in zulke beleggingsfondsen.

Sustainable Finance Disclosure Regulation (SFDR)

De SFDR is een Europese regelgeving die transparantie vereist over de duurzaamheid van beleggingen. Naar verwachting zullen deze regels de komende jaren worden aangepast. Wij handelen volgens deze regelgeving. Momenteel voldoen onze beleggingen niet aan de EU Taxonomie-eisen, waardoor wij rapporteren dat 0% van onze beleggingen aan deze criteria voldoet.

Wij presenteren de ecologische en sociale kenmerken van de beleggingen binnen de CDC-regeling.

In 2025 ondersteunde 17,7% van de beleggingsportefeuille deze kenmerken:

- ▶ ESG-integratie: we nemen duurzaamheid mee in onze beleggingskeuzes.
- ▶ CO₂-reductie: we letten erop dat bedrijven minder CO₂ uitstoten.
- ▶ Uitsluitingsbeleid: we beleggen niet in bedrijven die niet aan onze duurzaamheidscriteria voldoen.
- ▶ Het percentage Green Bonds en andere duurzame beleggingen.

We zijn erg benieuwd naar jouw mening over de informatie in deze [bijlagen](#), zie Annex IV [CDC regeling](#). Laat gerust weten wat jij ervan vindt!

6 Communicatie

We willen voor alle deelnemers begrijpelijke, toegankelijke en correcte communicatie over hun pensioen bij Pensioenfonds APF. Het pensioenfonds streeft naar bewustwording bij de deelnemers van hun eigen verantwoordelijkheid waardoor zij regie kunnen nemen over hun eigen pensioen.

De informatie voor de deelnemer is doelgericht en efficiënt, met informatie die er toe doet voor de deelnemer. We geven inzicht en overzicht over de eigen pensioensituatie en bieden handelingsperspectief om het pensioenbewustzijn te vergroten en de deelnemer te activeren tot het maken van keuzes. Bij belangrijke keuzes begeleiden we de deelnemer en zorgen voor inzicht in de gevolgen daarvan. Het pensioenfonds communiceert helder en realistisch over verwachtingen rondom de hoogte van het pensioen.

Onze communicatie is gebaseerd op vijf kernwaarden:

- ▶ Helder
- ▶ Ondersteunend
- ▶ Deskundig
- ▶ Relevant
- ▶ Toegankelijk

We hebben een meerjarig communicatiebeleidsplan en een jaarlijks communicatieplan. Het huidige beleidsplan, dat loopt tot de transitiedatum, heeft de volgende uitgangspunten:

- ▶ Grote behoefte aan uitleg en toelichting rondom het nieuwe stelsel en de gevolgen daarvan voor verschillende deelnemers. Dat betekent meer diepgang en een hogere frequentie van communicatie in de komende jaren. Voor de actieve deelnemers is hierbij afstemming met en ondersteuning door de werkgevers van groot belang.
- ▶ Het activeren en begeleiden van deelnemers rondom de te maken keuzes krijgt een nog groter belang. Er moet worden gezocht naar creatieve manieren en communicatiekanalen om activatie te realiseren – zo veel mogelijk digitaal en mobiel.
- ▶ Sterkere differentiatie in inhoud en communicatiemiddelen tussen deelnemersgroepen (actief/niet actief, leeftijd, salarishoogte, partnersituatie) zal nodig zijn om te zorgen voor relevante informatie en een goede keuzebegeleiding.
- ▶ Het meten van de effectiviteit van onze communicatie, en het regelmatig bepalen van de tevredenheid van de deelnemers over de dienstverlening in het algemeen moet een hoge prioriteit hebben en door middel van KPI's gemonitord worden.

Onze strategische communicatiedoelstellingen die wij met ons beleidsplan nastreven zijn:

- ▶ De deelnemers kennen de gevolgen van de financiële situatie van het fonds voor hun pensioen;
- ▶ De deelnemers kennen de mogelijkheden van de pensioenregeling voor hun situatie;
- ▶ De deelnemers weten hoe de regeling wordt aangepast als gevolg van de nieuwe Pensioenwet;
- ▶ De deelnemers hebben inzicht in hun eigen pensioensituatie bij Pensioenfonds APF;
- ▶ De deelnemers besteden aandacht aan hun pensioen, nemen verantwoordelijkheid en maken weloverwogen keuzes;
- ▶ De deelnemers hebben vertrouwen in het pensioenfonds en zijn tevreden over de dienstverlening.

Website en deelnemersportaal

Onze website, www.pensioenfondsapf.nl, is dé centrale plek voor alle informatie over Pensioenfonds APF. De site is beschikbaar in het Nederlands en Engels en wordt continu actueel gehouden met nieuws en informatie. We bieden een speciale themapagina over de nieuwe pensioenregeling en een Academy pagina waar deelnemers meer kunnen leren over pensioen. Via het deelnemersportaal 'Mijn pensioen' hebben deelnemers toegang tot persoonlijke informatie, zoals hun gegevens, opgebouwde aanspraken, documenten en vooruitzichten. Dit helpt hen actief bezig te zijn met hun pensioen en weloverwogen keuzes te maken. De informatie op de website is overzichtelijk georganiseerd per thema, zodat iedereen snel vindt wat relevant is.

Beschikbare premieregeling (BP-regeling)

Naast onze basisregeling bieden we ook een BP-regeling aan. Deelnemers kunnen hun risicoprofiel eenvoudig aanpassen via het deelnemersportaal. Op onze website is een speciale pagina ingericht over de BP-regeling. Daarnaast plaatsen we elk kwartaal een toelichting op de resultaten van de BP-beleggingen op de website. Meer informatie over de BP-regeling vind je in [hoofdstuk 4 Pensioenen](#) en [hoofdstuk 5 Beleggingen en duurzaamheid](#).

E-mailadressen

Pensioenfonds APF wil zoveel mogelijk digitaal communiceren. Hiervoor hebben wij actuele e-mailadressen nodig. Bij voorkeur privé-adressen, omdat deze ook na uitdiensttreding of pensionering beschikbaar blijven. Communicatie per e-mail is snel, kostenbesparend en milieuvriendelijk.

Zorgplicht en keuzebegeleiding

Het pensioenfonds en de werkgevers zijn verantwoordelijk voor de zorgplicht en helpen deelnemers zo veel mogelijk bij het maken van keuzes. Wij hebben een beleid voor keuzebegeleiding. We willen vooral bij keuzes met onomkeerbare gevolgen of van de norm afwijkende keuzes persoonlijke begeleiding stimuleren. Dat geldt bijvoorbeeld voor de keuze om partnerpensioen om te ruilen voor een hoger ouderdomspensioen. Op onze website bieden wij een pensioenkeuzehulp. Hiermee kunnen deelnemers, zonder in te loggen op het portaal, de verschillende keuzemogelijkheden bij pensionering verkennen. Tot nu toe hebben 2.000 personen gebruikgemaakt van deze keuzehulp.

Activiteiten

Onze communicatieactiviteiten sluiten aan bij de levensfase van de deelnemer. We bieden relevante informatie op het juiste moment en in een aantrekkelijke vorm. Zo helpen we deelnemers om inzicht te krijgen in hun pensioen en de mogelijkheden van de pensioenregeling. In 2025 hebben we naast de wettelijke communicatie de volgende activiteiten uitgevoerd:

▶ Opvolging Uniform Pensioenoverzicht (UPO):

Alle actieve en gewezen deelnemers ontvingen een digitaal bericht zodra het UPO op het deelnemersportaal beschikbaar was. Dit stimuleerde hen om zich te verdiepen in hun pensioensituatie.

▶ Warm welkom:

Alle nieuwe deelnemers kregen een welkomstbericht waarin we aandacht vroegen voor pensioen en de pensioenregeling.

▶ Inzicht in pensioenkeuzes en online pensioen aanvragen:

Deelnemers vanaf 60 jaar kregen een bericht over het thema 'met pensioen gaan'. Hierin gaven we informatie over de pensioenkeuzes en het online aanvragen van pensioen, met speciale aandacht voor de mogelijkheid van beeldbelgesprekken.

▶ Zorgplicht BP-regeling:

Deelnemers in de BP-regeling worden jaarlijks gevraagd hun risicoprofiel te controleren en zo nodig aan te passen aan hun huidige situatie.

▶ Verkort jaarverslag 2024:

We hebben onze deelnemers op een eenvoudige manier geïnformeerd over de belangrijkste ontwikkelingen van 2024.

▶ Alle deelnemers zijn per e-mail of per post geïnformeerd over de toeslagverlening per 31 december 2025.

Beeldbellen

Pensioenfonds APF biedt beeldbellen met een pensioenspecialist aan. Tijdens het gesprek worden vragen over bijvoorbeeld pensionering of nabestaandenpensioen behandeld. Dankzij het delen van beeldschermen, kan direct toelichting worden gegeven op persoonlijke documenten of berekeningen. In 2025 maakten 92 deelnemers gebruik van deze service, die werd zeer gewaardeerd met een cijfer van 9.2.

Naar een nieuwe pensioenregeling

Onze deelnemers worden op verschillende manieren geïnformeerd over de nieuwe pensioenregels en de aanstaande overgang. Op onze website is hiervoor een speciale pagina ingericht.

Via nieuwsbrieven en een papieren magazine zijn deelnemers op de hoogte gehouden. In 2025 organiseerden we vijf webinars 'bijna met pensioen' voor deelnemers van 58 jaar en ouder. Deze webinars gingen in op pensioen bij Pensioenfonds APF en de gevolgen van de komende wijziging van de pensioenregeling. De opname van een webinar en de presentatie staan op onze website en zijn terug te zien.

Er zijn video's en infographics ontwikkeld ter ondersteuning van de uitleg over de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. De video's staan op de website en gaan over de volgende onderwerpen:

- ▶ Je pensioen verhuist mee
- ▶ Partnerpensioen nu en straks
- ▶ Je krijgt altijd je pensioenuitkering
- ▶ Je pensioenvermogen beweegt mee
- ▶ Straks ieder jaar verhoging?
- ▶ Voor nieuwe regels met pensioen
- ▶ Algemeen: verdeling van pensioenvermogen
- ▶ We zorgen ervoor dat je er niet op achteruit gaat
- ▶ Jouw pensioenuitkering wordt variabel
- ▶ Specifiek: verdeling van pensioenvermogen deelnemer
- ▶ Specifiek: hoe werkt deelnemerscompensatie?
- ▶ Kan je pensioenuitkering ook dalen?

Pensioenfonds APF heeft in juni 2025 het communicatieplan voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling bij de AFM ingediend. De AFM heeft een terugkoppeling gegeven op dit plan; er zijn door de AFM aanbevelingen gedaan ter verbetering. Deze aanbevelingen nemen wij mee in onze communicatie. Het plan beschrijft hoe en wanneer het fonds deelnemers informeert over de overgang naar de nieuwe regeling. Hierbij is gebruikgemaakt van de resultaten van een deelnemersonderzoek dat in juni 2024 is uitgevoerd. Dit onderzoek richtte zich op houding, gedrag en kennis van deelnemers over hun pensioenfonds en hun huidige en toekomstige pensioenregeling.

In juni 2025 is het onderzoek herhaald en wij zullen dit periodiek blijven doen. Een samenvatting van het communicatieplan staat op onze website. Bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel besteden wij in het kader van keuzebegeleiding extra aandacht aan de keuzes bijsparen en vast/variabel.

Meer informatie over het nieuwe pensioenstelsel staat in [hoofdstuk 3 Wet toekomst pensioenen](#).

Uitbesteding pensioencommunicatie

Wij hebben APS gevraagd om de pensioencommunicatie namens ons uit te voeren. Zij verzorgen alle verplichte communicatie, zoals de startbrief, het Uniform Pensioenoverzicht (UPO), standaardbrieven, nieuwsbrieven en de informatie op de website en het deelnemersportaal. De communicatiecommissie ziet erop toe dat deze werkzaamheden correct worden uitgevoerd.

We hebben afspraken gemaakt met APS over de kwaliteit van hun dienstverlening. In de volgende tabel staan de gestelde doelstellingen en de behaalde scores.

Prestatieindicatoren	Doelstelling 2025	Score 2025	Score 2024
Website			
Bezoeken website	140.000	109.420	131.483
Bezoeken pagina nieuw pensioenstelsel	6.000	17.613	1.942
Bezoeken deelnemersportaal	90.000	84.972	83.612
Gebruik pensioenplanner	6.000	5.590	6.125
UPO downloads	11.000	7.500	6.432
Deelnemers			
Percentage digitaal communiceren - actieven	90%	94,8%	94,6%
Percentage digitaal communiceren - slapers	60%	59,6%	58,6%
Percentage digitaal communiceren - gepensioneerd	55%	53,0%	52,3%
E-mailing			
Open percentage	20%	23,9%	65,6%
Klik percentage	20%	21,2%	21,2%

Tabel 6.1

Hoewel nog niet alle doelstellingen zijn behaald, geven deze cijfers waardevolle inzichten. Zo kunnen we per campagne zien hoeveel deelnemers een bericht openen en erop klikken, op welk moment dit gebeurt en hoe dit verschilt per leeftijdsgroep. Op basis daarvan passen we onze berichten aan om ze relevanter te maken voor elke doelgroep.

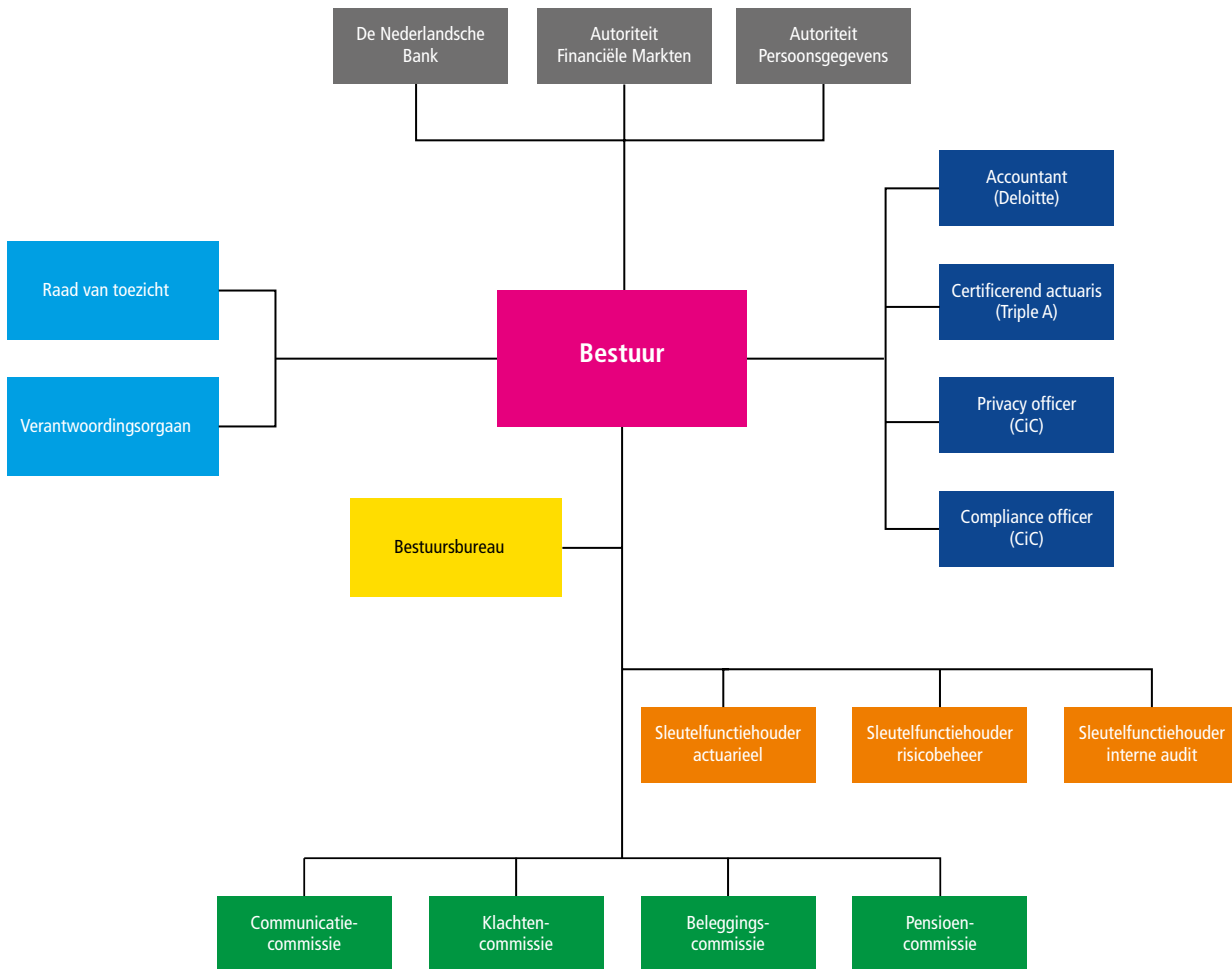
We blijven ons richten op het verhogen van het percentage digitale communicatie, vooral voor slapers en gepensioneerden. Gerichtte campagnes zijn belangrijk om een hoog openings- en doorklikpercentage te realiseren en om het gebruik van het portaal te stimuleren. De scores helpen ons om beter inzicht te krijgen in de behoeften van deelnemers. Tegelijkertijd houden we rekening met de relatief grote groep gepensioneerden die alleen via schriftelijke communicatie of telefonisch contact bereikt kan worden. Ook deze groep moet bij de nieuwe regeling belangrijke keuzes maken en daarvoor goed geïnformeerd zijn.

Voor de overgang naar de nieuwe pensioenregeling gebruiken wij een aangepaste prestatie indicator: het aantal bezoeken aan de pagina over het nieuwe pensioenstelsel. De doelstelling, 6.000 paginabezoeken, is in 2025 ruimschoots behaald. We zullen regelmatig onderzoeken hoe deelnemers onze communicatie ervaren en of deze aansluit bij hun wensen tijdens deze ingrijpende verandering.

7 Governance

In dit hoofdstuk leggen wij uit hoe het bestuur van Pensioenfonds APF werkt. Voor de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel zijn er speciale afspraken gemaakt. Meer informatie hierover staat in [hoofdstuk 3 Wet toekomst pensioenen](#). Hieronder is het organogram van Pensioenfonds APF opgenomen.

- Externe toezichthouders
- Externe audit, control en compliance
- Intern toezicht en verantwoording
- Sleutelfunctiehouders

Profiel

Stichting Pensioenfonds APF is opgericht in 1972 en statutair gevestigd in Arnhem. De laatste statutenwijziging was op 18 maart 2024. De stichting staat ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41047382. De stichting is een ondernemingspensioenfonds en aangesloten bij de Pensioenfederatie.

Bestuur

Het bestuur van Pensioenfonds APF bestaat uit zes leden: drie werknemersleden, twee werkgeversleden en een vertegenwoordiger van pensioengerechtigden. De voorzitter en plaatsvervangend voorzitter vormen het dagelijks bestuur. Het bestuur vergadert meestal maandelijks.

Remko van de Peppel volgde per 1 januari 2025 Dick Luijckx op als lid van de beleggingscommissie. Per 1 maart 2025 werd Evelyn Simons bestuurslid en lid van de communicatiecommissie. Zij volgde Dick Luijckx op, die het bestuur per 21 mei 2025 heeft verlaten. Van 1 maart 2025 tot 21 mei 2025 bestond het bestuur uit zeven leden. Per 1 april 2025 nam Erna Boogaard de rol van plaatsvervangend voorzitter/secretaris over van Dick Luijckx. Per 1 december 2025 nam Evelyn Simons de rol van voorzitter van de communicatiecommissie over van Bart Kaster.

Bart Kaster is per 1 januari 2026 voor een periode van 4 jaar herbenoemd. Het bestuur vond een derde benoemingstermijn wenselijk vanwege de kennis en ervaring die Bart Kaster heeft bij belangrijke trajecten, waaronder de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel en de selectie van een nieuwe pensioenuitvoerder, omdat onze pensioenuitvoerder APS de dienstverlening uiterlijk per 1 januari 2030 beëindigt.

Commissies

Pensioenfonds APF heeft verschillende commissies: een beleggingscommissie, een communicatiecommissie, een klachtencommissie en een pensioencommissie. Voor verschillende projecten zijn werkgroepen ingesteld. De commissies bereiden besluiten voor die door het bestuur moeten worden genomen en voeren taken uit die het bestuur aan hen heeft gedelegeerd.

Taken en verantwoording

Het bestuur voert de pensioenregeling uit voor alle belanghebbenden van het pensioenfonds als een 'goed huisvader', volgens de principes van 'prudent person'. Het bestuur is verantwoordelijk voor de uitvoering van de pensioenregeling, maar heeft veel werkzaamheden uitbesteed. Dit staat in de ABTN (actuariële en bedrijfstechnische nota), een beleidsdocument van het pensioenfonds. In de ABTN staat ook hoe het bestuur de uitvoerders beoordeelt.

Bij de beleidsvoorbereiding en de uitvoering wordt het bestuur ondersteund door een professioneel bestuursbureau. Het bestuur is eindverantwoordelijk en heeft de regie over alle werkzaamheden van het pensioenfonds. Het bestuursbureau ondersteunt actief de verschillende commissies en andere fondsorganen en heeft vaak contact met de voorzitters daarvan.

Het bestuur is samengesteld uit deskundigen op verschillende gebieden, wat bijdraagt aan een goed functioneren. Er is geen formele gezagsverhouding; het bestuur werkt collectief onder leiding van de voorzitter. Voor complexe onderwerpen wordt het 'BOB-model' toegepast, waarbij de fasen van beeldvorming, oordeelsvorming en besluitvorming bewust worden doorlopen. De gang van zaken bij besluitvorming staat in de statuten en blijkt uit de notulen van de bestuursvergaderingen.

De verantwoordelijkheden van sociale partners en het bestuur liggen vast in de ABTN en de uitvoeringsovereenkomsten. Sociale partners bepalen de inhoud van de pensioenregelingen en het bestuur voert deze uit. Er is regelmatig overleg tussen het dagelijks bestuur en de directie van de werkgevers en frequent overleg op uitvoeringsniveau tussen het pensioenfonds en de werkgevers. Het bestuur overlegt ook regelmatig met vertegenwoordigers van sociale partners.

Het bestuur heeft periodiek overleg met het bestuur van de Vereniging Gepensioneerden AkzoNobel (VGAN). De VGAN heeft een formeel 'hoorrecht' bij de sociale partners in het kader van de overgang naar de nieuwe pensioenregeling. Het pensioenfonds heeft dit proces begeleid.

Pensioenfonds APF geeft inzicht in het beleid en de uitvoering daarvan via het bestuursverslag en door de dialoog met de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan. Het bestuur houdt beide fondsorganen actief op de hoogte van waar het mee bezig is. Onder andere door periodiek overleg tussen voorzitters, gezamenlijke vergaderingen en het toelichten van besluiten in vergaderingen van de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan.

De raad van toezicht heeft toegang tot alle documentatie van het pensioenfonds. Het verantwoordingsorgaan heeft inzicht in de bestuursnotulen, fondsdocumenten en rapportages en kan op verzoek andere documenten inzien. Na de bestuursvergadering brengt de bestuursvoorzitter zowel de voorzitter van de raad van toezicht als de voorzitter van het verantwoordingsorgaan op de hoogte van belangrijke ontwikkelingen.

Pensioenfonds APF gebruikt diverse communicatiekanalen, zoals de website, het deelnemersportaal en het APF-Bericht, om deelnemers op de hoogte te houden van belangrijke ontwikkelingen.

Verantwoordingsorgaan

Het verantwoordingsorgaan bestaat uit acht leden: zes vertegenwoordigers van de pensioengerechtigden en twee vertegenwoordigers van de actieve deelnemers. De werkgevers zijn op eigen verzoek niet vertegenwoordigd in het verantwoordingsorgaan. De leden namens pensioengerechtigden worden gekozen door de pensioengerechtigden van het pensioenfonds. De leden namens de actieve deelnemers worden voorgedragen door de vakverenigingen. Robert-Jan Lamaker werd per 4 november 2025 als nieuw lid (namens de actieve deelnemers) welkom geheten. Hij volgde Sijmen Klaver op, die per 10 juli 2025 afscheid nam.

Het verantwoordingsorgaan wisselde in 2025 met het bestuur van gedachten over het gevoerde beleid en de lopende zaken. Dit werd gedaan in twee gezamenlijke vergaderingen. Ook werd het verantwoordingsorgaan regelmatig door het bestuur geïnformeerd over het nieuwe pensioenstelsel. Het verantwoordingsorgaan bracht in 2025 diverse adviezen uit en was betrokken bij de herbenoeming van Frans de Weert als lid van de raad van toezicht. Meer hierover is te lezen in het verslag van het verantwoordingsorgaan.

Raad van toezicht

Het intern toezicht wordt uitgevoerd door een raad van toezicht, bestaande uit drie leden. Frans de Weert is voorzitter van de raad van toezicht en per 1 oktober 2025 voor een periode van 4 jaar herbenoemd als lid van de raad van toezicht. Tussen het bestuur en de raad van toezicht vindt regelmatig overleg plaats. De raad van toezicht had twee gezamenlijke vergaderingen met het voltallige bestuur en was als toehoorder aanwezig bij een bijeenkomst van het bestuur over onderwerpen in het kader van het nieuwe pensioenstelsel. De raad van toezicht adviseert het bestuur proactief en op verzoek. Meer informatie is te vinden in het verslag van de raad van toezicht.

Tussen het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht vonden twee overleggen plaats.

Sleutelfunctiehouders

Pensioenfonds APF heeft drie sleutelfunctiehouders: een externe sleutelfunctiehouder actuarieel (tevens certificerend actuaris), een sleutelfunctiehouder risicobeheer (die door een bestuurslid wordt ingevuld) en een externe sleutelfunctiehouder internal audit. Sleutelfunctiehouders vervullen een onafhankelijke initiërende en adviserende rol bij het vormgeven en verbeteren van het risicobeheer.

De sleutelfunctiehouders rapporteren periodiek aan het bestuur en indien nodig aan de raad van toezicht.

Externe deskundigen

Pensioenfonds APF heeft externe adviseurs en externe commissieleden.

- ▶ De beleggingscommissie heeft twee externe adviseurs en een extern lid. Sinds 1 juli 2025 adviseert Anisa Salomons de beleggingscommissie. Zij volgde Julia Ernsting op.
- ▶ De communicatiecommissie heeft een externe adviseur.
- ▶ De pensioencommissie heeft een externe IT-adviseur, Jeroen Kinders Vroklage. Hij ondersteunt Pensioenfonds APF bij de uitvoering en monitoring van haar ICT- en informatiebeveiligingsbeleid.
- ▶ Het bestuur heeft daarnaast een compliance officer en een privacy officer benoemd, die rechtstreeks rapporteren aan de voorzitter van het bestuur. Vanaf 1 januari 2025 vervult Natascha Westen van Compliance-i-Consultancy deze beide functies.
- ▶ Daarnaast maakt het pensioenfonds gebruik van externe deskundigen in verband met de overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

Pensioenfonds APF heeft een certificerend actuaris en een accountant en maakt gebruik van een adviserend actuaris en een belastingadviseur. De adviserend en certificerend actuaris zijn niet aan hetzelfde kantoor verbonden. De overeenkomst met de certificerend actuaris, tevens sleutelfunctiehouder actuarieel, is per 1 januari 2025 met drie jaar verlengd.

Goed pensioenfondsbestuur

Voor het pensioenfonds geldt de Code Pensioenfonds. De Code geeft de principes weer voor goed pensioenfondsbestuur zoals bedoeld in de Pensioenwet. Pensioenfonds moeten de Code uitvoeren. Het betekent niet dat het fonds alle normen strikt moet volgen. De Code heeft een 'pas toe of leg uit-karakter'. Dat betekent dat het pensioenfonds kan afwijken van de normen in de Code. Deze afwijking moet worden gemotiveerd aan belanghebbenden.

Pensioenfonds APF voldoet op 31 december 2024 grotendeels aan deze Code. Alleen op het gebied van diversiteit voldoet het pensioenfonds gedeeltelijk. Zie ook de paragraaf diversiteit in dit hoofdstuk.

De Code is thematisch opgezet: goed zorgen voor het pensioen van belanghebbenden, goed besturen, effectief intern toezichthouden en controle uitvoeren, verantwoording en inspraak organiseren en effectief functioneren van fondsorganen.

In de nieuwe Code Pensioenfonds zijn de zittingstermijnen voor leden van het bestuur en het verantwoordingsorgaan gewijzigd. Een bestuurslid en een lid van het verantwoordingsorgaan kunnen voortaan enkel als daarvoor aanleiding bestaat, voor een derde termijn van maximaal vier jaar worden benoemd. In dat geval onderbouwt het bestuur de aanleiding voor een derde termijn en deelt het bestuur dit met de overige organen.

De Code bevat verschillende normen waarvan de naleving in de praktijk moet blijken. Naleving van de Code vormt voor veel normen een integraal onderdeel van de besturing en bedrijfsvoering en blijkt uit de verantwoording daarover in dit verslag. Het betreft onder meer passages over de gerealiseerde uitkomsten van het beleid en de beleidskeuzes die het bestuur voor de toekomst maakt (voorwoord en diverse hoofdstukken), de missie, visie en strategie (hoofdstuk 2), aandacht hebben voor duurzaamheid (hoofdstuk 5), keuzebegeleiding (hoofdstuk 6), beloningsbeleid (dit hoofdstuk), het bevorderen van een integraal risicomanagement (hoofdstuk 8) en bevoegdheden uitoefenen door een verantwoordingsorgaan (verslag van het verantwoordingsorgaan). Het bestuur heeft ervoor gekozen deze paragraaf te beperken tot onderwerpen die niet elders al aan de orde komen.

Voorkeuren belanghebbenden

Bij een pensioenfonds zijn er verschillende groepen mensen die allemaal hun eigen belangen en voorkeuren hebben. Deze groepen kunnen bijvoorbeeld actieve en gewezen deelnemers, gepensioneerden, werkgevers, het bestuur van het pensioenfonds en toezichthouders zijn. Elke groep heeft vaak verschillende wensen en prioriteiten die invloed kunnen hebben op hoe het fonds werkt en welke beslissingen er worden genomen.

Actieve en gewezen deelnemers

Actieve deelnemers zijn mensen die tijdens hun werkzame leven pensioen opbouwen. Gewezen deelnemers zijn mensen die eerder pensioen hebben opgebouwd, geen waardeoverdracht hebben gedaan en nog niet met pensioen zijn. Actieve en gewezen deelnemers willen vaak een zo hoog mogelijk pensioenbedrag bij hun pensionering, maar ook zekerheid over de hoogte van hun uitkeringen en de mogelijkheid om keuzes te maken over bijvoorbeeld het beleggingsbeleid of de manier van uitkeren.

Gepensioneerden

Gepensioneerden willen een stabiel en duurzaam pensioen. Voor hen is het belangrijk dat het pensioenfonds zorgt voor een inflatieaanpassing en dat het fonds financieel gezond blijft, zodat hun uitkeringen niet in gevaar komen. De voorkeuren van gepensioneerden zijn vaak gericht op zekerheid en het vermijden van kortingen op hun pensioenen.

Werkgevers

Werkgevers willen hun werknemers een goed pensioen bieden om zo tevredenheid en loyaliteit te waarborgen. Tegelijkertijd willen ze de kosten voor het pensioenfonds beheersbaar houden. Ze geven de voorkeur aan een pensioenregeling die financieel stabiel is, maar betaalbaar voor het bedrijf. Dit kan leiden tot voorkeur voor een pensioenregeling die een goede balans biedt tussen zekerheid voor de werknemer en betaalbaarheid voor het bedrijf. De relatie met de werkgevers is de afgelopen jaren zakelijker geworden; de aangesloten ondernemingen staan nu meer op afstand.

Bestuur van het pensioenfonds

Het bestuur van het pensioenfonds moet een evenwichtige strategie ontwikkelen die voldoet aan de belangen van alle partijen en de wettelijke eisen en het beleid van het fonds. Het bestuur wil ervoor zorgen dat het fonds financieel gezond blijft en moet beslissingen nemen over risicomanagement, beleggingsstrategie en beheer van de pensioenverplichtingen. De voorkeuren van het bestuur zijn vaak gericht op het behalen van een optimaal rendement, het beperken van risico's en het waarborgen van de lange termijn soliditeit van het fonds.

Toezichthouders

Toezichthouders, zoals DNB en de AFM, zorgen ervoor dat het pensioenfonds zich houdt aan de regels en goed functioneert. Zij willen ervoor zorgen dat het pensioenfonds stabiel is, de pensioengelden van deelnemers en gepensioneerden goed beschermd zijn, de bedrijfsvoering beheerst en integer is, en dat er transparantie en eerlijke informatievoorziening is. Voor toezichthouders is het belangrijk dat het pensioenfonds voldoende reserves heeft, dat het beleggingsbeleid wordt nageleefd en dat de communicatie met de deelnemers correct, tijdig, duidelijk en evenwichtig is.

De verschillende belanghebbenden kunnen tegengestelde belangen hebben, bijvoorbeeld bij het overbruggingsplan of bij de verdeling van het vermogen bij de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, wat de besluitvorming binnen het pensioenfonds uitdagend kan maken. Goede communicatie tussen de partijen is belangrijk, zodat ieders voorkeuren goed begrepen worden en er een evenwichtige benadering kan worden gevonden. Pensioenfonds APF onderzoekt de voorkeuren van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden door middel van bijvoorbeeld een risicopreferentieonderzoek (een onderzoek naar de mate waarin deelnemers beleggingsrisico willen en kunnen lopen), een onderzoek naar de voorkeuren rondom duurzaam beleggen of een behoefteonderzoek naar de communicatiewensen van (gewezen) deelnemers en gepensioneerden.

Evenwichtige belangenafweging

Bij Pensioenfonds APF zorgen we ervoor dat we bij elke beslissing rekening houden met de verschillende belangen van alle betrokkenen. Dit betekent dat we goed nadenken over welke belangen er op het spel staan en welke risico's er zijn voor de verschillende groepen deelnemers. Voordat we een besluit nemen, doorlopen we een proces van beeldvorming en oordeelsvorming. Dit helpt ons om een weloverwogen beslissing te nemen. Voor besluiten waarbij evenwichtigheid belangrijk is, gebruiken we een speciale leidraad die we in 2023 hebben vastgesteld. We leggen verantwoording af over de evenwichtigheid van het gevoerde beleid aan het verantwoordingsorgaan. De raad van toezicht controleert of we de belangen van alle betrokkenen goed hebben afgewogen.

Geschiktheid

Bestuursleden moeten geschikt zijn voor hun functie. Dit betekent dat ze de juiste kennis, vaardigheden en professioneel gedrag moeten hebben. Wij controleren dit bij het begin en bij de herbenoeming van hun bestuurslidmaatschap. We gebruiken hiervoor een profielschets, die bestaat uit een algemeen profiel en specifieke eisen voor de individuele bestuursfunctie. We houden ook rekening met het diversiteitsbeleid van het pensioenfonds. De geschiktheid van een bestuurslid blijkt uit hun opleiding, werkervaring en competenties, en hoe dit zich vertaalt in hun bestuurlijk handelen. De geschiktheid van het bestuur als geheel wordt jaarlijks besproken tijdens de bestuursevaluatie. We zorgen voor complementariteit en continuïteit binnen het bestuur. Pensioenfonds APF werkt met een geschiktheidsplan, dat in het verslagjaar is geactualiseerd.

Diversiteit

Wij hebben een diversiteitsbeleid. Dit betekent dat we willen dat de fondsorganen een goede afspiegeling zijn van onze deelnemers en gepensioneerden. Diversiteit helpt ons om betere beslissingen te nemen, omdat verschillende mensen verschillende ideeën hebben. Het zorgt er ook voor dat meer mensen zich betrokken voelen bij het pensioenfonds en er vertrouwen in hebben. We kijken regelmatig of we onze doelen voor diversiteit halen. De evaluatie die plaatsvindt aan de hand van indicatoren heeft tot de volgende conclusies geleid:

- ▶ Wij willen dat de organen een zo goed mogelijke afspiegeling vormen van deelnemers en pensioengerechtigden, waarbij kennis, vaardigheden en professioneel gedrag leidend zijn. In de profielschets voor leden van het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan roepen wij op tot diversiteit.
- ▶ Wij vragen de werkgevers om vrouwelijke kandidaten en/of kandidaten onder de 40 jaar die nog niet over alle kwalificaties beschikken, voor een bestuursrol voor te dragen. Deze mensen kunnen bij ons ervaring opdoen in een van de commissies.
- ▶ Bij het zoeken naar nieuwe bestuursleden werken we samen met organisaties die vrouwen en jongeren helpen om een rol in de pensioensector te vinden.
- ▶ Het afgelopen jaar heeft het jongere lid van het verantwoordingsorgaan het pensioenfonds verlaten. Zijn vervanger is ouder dan 40 jaar. Op dit moment zijn er daarom geen leden onder de 40 jaar en geen vrouwen in het verantwoordingsorgaan. We hopen dat dit verandert bij de aankomende verkiezingen in 2026.
- ▶ In 2025 hebben we een tweede vrouw benoemd als bestuurslid. Hoewel we ook jongere kandidaten zochten, hebben we uiteindelijk geen kandidaat onder de 40 jaar gevonden. Ons bestuur heeft op dit moment geen leden onder de 40 jaar.

Zelfevaluatie

Het bestuur evalueert jaarlijks het eigen functioneren. Het ene jaar (2024) organiseert het bestuur dit zelf, het andere jaar (2025) gebeurt dit met hulp van een externe begeleider. Dit jaar werd in de zelfevaluatie specifiek stilgestaan bij zeven drijfveren met behulp van Profile Dynamics. Op deze manier werd inzicht verkregen in de prominente drijfveren van de individuele bestuursleden. Verder zijn tijdens de evaluatie onderwerpen besproken zoals evenwichtige deelname, continuïteit, diversiteit, efficiënter vergaderen, leren en ontwikkelen en de samenwerking binnen commissies. Het bestuur reflecteert niet alleen op zichzelf, maar bespreekt ook de samenwerking met het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en het bestuursbureau en andere stakeholders. Elk jaar houdt de voorzitter met ieder bestuurslid een gesprek. Op basis van de zelfevaluatie worden acties geformuleerd, zoals het blijven sturen op diversiteit, het bekijken van de taakverdeling van de commissies en meer aandacht voor permanente educatie.

Beloningsbeleid

Wij gaan zorgvuldig om met de beloningen voor de leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de medewerkers van ons bestuursbureau.

Vanaf 1 januari 2025 zijn de beloningen van het bestuur en de raad van toezicht gekoppeld aan een percentage van het maximum volgens de Wet normering topinkomens. Dit percentage is per 1 januari 2025 70% en per 1 januari 2026 75%. Deze uitkomst wordt gerelateerd aan de VTE-score. De VTE-score voor de voorzitter van het bestuur is vanaf 1 januari 2025 ten behoeve van deze berekening 0,3, voor de vice voorzitter/secretaris van het bestuur 0,25 en voor een bestuurslid 0,2. Voor leden van de raad van toezicht geldt een VTE-score van 0,1. Voor leden van het verantwoordingsorgaan geldt eenzelfde procentuele verhoging als voor leden van het bestuur en de raad van toezicht.

We geven de betaalde beloningen voor het bestuur, de raad van toezicht en het verantwoordingsorgaan in 2024 en 2025 weer in de volgende tabel.

Naam	Rol	VTE Score 2025	Vergoeding 2025 ²⁰	Vergoeding 2024
Erna Boogaard	Lid, voorzitter beleggingscommissie en voorzitter/secretaris	0,25	€ 40.925	€ 28.750
Aldert Boonen (afdracht aan FNV)	Lid en voorzitter pensioencommissie	0,2	€ 34.400	€ 32.500
Bart Kaster	Lid, lid pensioencommissie, lid communicatiecommissie en voorzitter	0,3	€ 51.700	€ 40.000
Remko van de Peppel (afdracht aan AkzoNobel)	Lid, lid beleggingscommissie en penningmeester	0,2	€ 34.400	€ 28.750
Donald Schut	Lid, lid communicatiecommissie en sleutelfunctiehouder risicobeheer ²¹	0,2	€ 34.400	€ 32.500
Evelyne Simons	Lid en voorzitter communicatiecommissie	0,2	€ 31.533	n.v.t.
Raad van toezicht	Voorzitter	0,2	€ 17.200	€ 15.000
	Lid	0,1	€ 17.200	€ 15.000
Verantwoordingsorgaan	Voorzitter	N.v.t.	€ 7.500	€ 6.500
	Secretaris	N.v.t.	€ 6.300	€ 5.500
	Lid	N.v.t.	€ 5.200	€ 4.500

Tabel 7.1

Wij zien toe op een beheerste beloningsstructuur bij onze uitbestedingspartijen. Er mogen geen onaanvaardbare risico's worden genomen en het belang van het pensioenfonds en de deelnemers moet centraal staan.

Compliance

Alle aan het pensioenfonds verbonden personen dienen integer te handelen. Daartoe voeren wij een integriteitsbeleid, is een compliance-programma opgesteld en is Compliance-i-Consultancy (CiC) aangesteld om toe te zien op de naleving. Wij hebben vanuit CiC een expert aangesteld als compliance officer van het pensioenfonds.

De leden van het bestuur, het verantwoordingsorgaan, de raad van toezicht en de commissies, de externe adviseurs, de sleutelfuncties en de medewerkers van het bestuursbureau vallen onder de gedragscode van Pensioenfonds APF.

²⁰ De bedragen voor de bestuursleden zijn inclusief de eenmalige vergoeding van € 2.500 voor extra werk vanwege de overgang naar de nieuwe pensioenregeling.

²¹ Sinds 1 januari 2025 ontvangt Donald Schut bovenop zijn bestuursvergoeding een aparte vergoeding voor zijn werkzaamheden als sleutelfunctiehouder risicobeheer.

Jaarlijks wordt aan alle betrokkenen gevraagd een verklaring af te geven dat de gedragscode het afgelopen jaar is nageleefd en welke nevenfuncties worden bekleed. Alle verbonden personen hebben bevestigd kennis te hebben genomen van de actuele code en hiernaar te handelen. In iedere bestuursvergadering bespreken wij of er meldingen zijn met betrekking tot het aanvaarden of uitoefenen van nevenfuncties en het al dan niet ingaan op ontvangen uitnodigingen of relatiegeschenken. De gedragscode wordt iedere twee jaar met behulp van de compliance officer geactualiseerd. Voor het laatst gebeurde dit in 2025.

Pensioenfonds APF heeft de directeur van het bestuursbureau aangewezen als meldpunt voor operationele incidenten. De compliance officer is aangewezen als meldpunt voor integriteitsincidenten en misstanden.

Het pensioenfonds voert periodiek een analyse uit op de beheersing van integriteitsrisico's. Dat wordt gedaan met een Systematische Integriteits Risico Analyse (een SIRA), een methode die wordt gebruikt om de integriteit van het pensioenfonds te beoordelen. Deze SIRA is een reflectie van de risicoperceptie van het bestuur. De SIRA werd in 2024 met behulp van de toenmalige compliance officer (NCI) uitgevoerd. De belangrijkste integriteitsrisico's voor Pensioenfonds APF zijn gerelateerd aan uitbesteding, belangenverstrengeling, cybercrime en informatiebeveiliging. De netto integriteitsrisico's hiervan vallen binnen de risk appetite. De compliance officer heeft geconstateerd dat de SIRA goed in lijn is met de te verwachten nieuwe guidance van DNB over de SIRA. In 2026 wordt een nieuwe SIRA uitgevoerd.

De compliance officer rapporteert na afloop van elk kalenderjaar zijn bevindingen aan het bestuur. Ook het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht ontvangen deze rapportage. Over incidenten wordt meteen gerapporteerd.

De compliance officer geeft het volgende oordeel over het verslagjaar:
Pensioenfonds APF hecht groot belang aan een integere en beheerste bedrijfsvoering. In 2025 werd de naleving van wet- en regelgeving en interne gedragsregels als stabiel aangemerkt. Er zijn geen materiële tekortkomingen vastgesteld in de naleving van de geldende kaders.

In de uitvoering van de pensioenadministratie en het vermogensbeheer hebben zich enkele incidenten voorgedaan. Deze zijn tijdig gesignaleerd, conform de geldende procedures afgehandeld en aan de relevante toezichthouders gemeld waar dat vereist was. De incidenten hebben niet geleid tot materiële impact op de bedrijfsvoering van het fonds. Per jaareinde zijn er geen openstaande incidenten of opvolgacties.

In 2025 heeft het bestuur een aantal beleidsdocumenten geactualiseerd, waaronder het integriteitsbeleid en de gedragscode. Daarmee is de basis voor een integere en zorgvuldige bedrijfsvoering verder versterkt.

Gegevensbescherming

De privacyrechten van de deelnemers worden geregeld in de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Pensioenfonds APF heeft een privacybeleid opgesteld en een privacyverklaring die is vermeld op de website. Tevens is er een functionaris gegevensbescherming aangesteld. Deze externe functionaris opereert onafhankelijk, vanuit het Nederlands Compliance Instituut, en ziet onder andere toe op de naleving van de AVG.

Sinds 1 januari 2023 geldt de door de Pensioenfederatie geactualiseerde Gedragslijn verwerking Persoonsgegevens Pensioenfondsen.

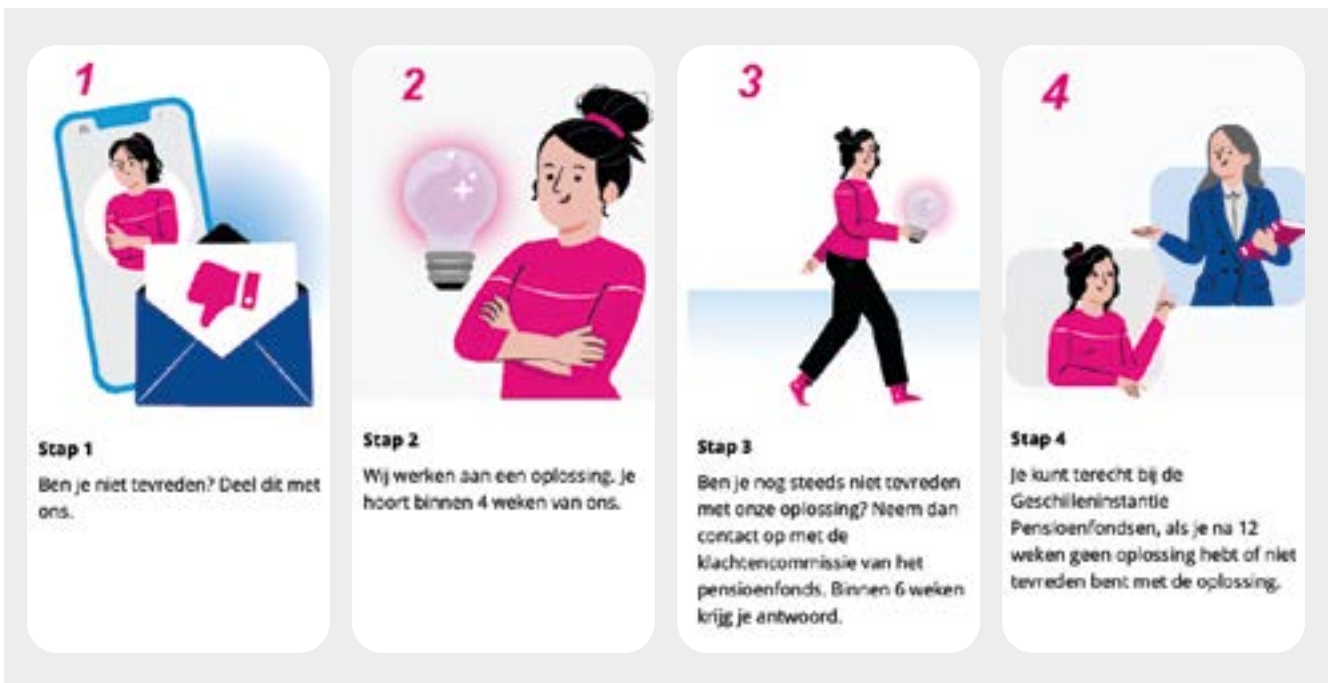
De externe functionaris gegevensbescherming geeft het volgende oordeel over het verslagjaar:
Pensioenfonds APF verwerkt persoonsgegevens van deelnemers zorgvuldig en conform de Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG). Het fonds beschikt over een privacybeleid en een privacyverklaring, beide vastgesteld door het bestuur in 2025 en gepubliceerd op de website.

Het fonds heeft een onafhankelijke externe functionaris voor gegevensbescherming aangesteld die toeziet op de naleving van de privacywetgeving. In 2025 heeft zich één datalek voorgedaan in de uitvoeringsketen. Dit is conform de wettelijke vereisten gemeld bij de Autoriteit Persoonsgegevens en afgehandeld, zonder materiële gevolgen voor betrokkenen of het fonds.

Klachten en geschillen

Vanaf 1 januari 2024 is Pensioenfonds APF verplicht aangesloten bij de stichting Geschillen Instantie Pensioenfonds (GIP).

Pensioenfonds moeten ook de Gedragslijn Goed omgaan met klachten van de Pensioenfederatie volgen. Pensioenfonds APF heeft daarom een klachtenbeleid geformuleerd, de klachten- en geschillenregeling aangepast en een infographic op de website geplaatst. De klachten- en geschillenregeling heeft een procedure voor het behandelen van klachten. Eerst proberen medewerkers die deelnemers bedienen de klacht op te lossen. Als dat niet lukt, gaat de klacht naar de klachtencommissie. De termijnen voor het afhandelen van klachten zijn aangepast en er is een mogelijkheid om de klacht voor te leggen aan GIP opgenomen.

De uitvoeringsorganisatie APS meet de tevredenheid van deelnemers na het afhandelen van een klacht. Dit doen ze volgens de NPS (Net Promotor Score) methodiek. Deelnemers geven aan hoe tevreden ze zijn over de afhandeling van hun klacht en wat er verbeterd kan worden. In 2025 ontving APS (niet alleen van Pensioenfonds APF maar van alle klanten) 17 ingevulde vragenlijsten van deelnemers. APS verstuurde 103 vragenlijsten. Dit betekent een respons van 16,5%. De NPS over 2025 was -18. 29% gaf de klachtafhandeling een 9 of 10. 47% gaf de klachtafhandeling een 6 of lager. Deelnemers zagen verbeterpunten voor de duidelijkheid van het antwoord. Ze waren tevreden over de persoonlijke aandacht bij de afhandeling.

De Gedragslijn schrijft voor wat pensioenfonds in het jaarverslag over klachten moeten melden. Pensioenfonds moeten het aantal klachten, geëscaleerde klachten en beroep op GIP vermelden en uitsplitsen in verschillende rubrieken conform de volgende tabel:

2025	Klachten	Geëscaleerde klachten	GIP
Service en klantgerichtheid	0	0	0
Behandelingsduur	0	0	0
Informatieverstrekking	6	0	0
Deelnemersportaal	1	0	0
Keuzebegeleiding	0	0	0
Pensioenberekening en -betaling	6	1	1
Registratie werknemersgegevens / datakwaliteit	1	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: algemeen	0	0	0
Toepassing wet- en regelgeving: invaren, transitie	1	0	0
Financiële situatie	0	0	0
Duurzaamheid	0	0	0
Overig	2	0	0
Totaal	17	1	1

Tabel 7.2

In 2025 ontvingen wij 16 klachten, 1 geëscaleerde klacht en werd één klacht door een deelnemer voorgelegd aan GIP. In 2024 ontving het pensioenfonds 13 klachten en 2 geëscaleerde klachten. Hierna volgt een overzicht van de ontvangen klachten:

- ▶ 6 klachten hadden betrekking op informatieverstrekking:
 - 2 deelnemers waren ontevreden over nog niet ontvangen jaaropgaven. De jaaropgaven zijn enkele dagen na ontvangst van de klacht, conform planning, verstuurd.
 - 1 deelnemer, een nabestaande, had op de website het contactformulier ingevuld. Daarbij is de naam van de overleden partner ingevuld. In het klanttevredenheidsonderzoek dat daarna volgde is de naam van overledene overgenomen. Daarover is een klacht ontvangen. De nabestaande is hierover gebeld met uitleg en excuses.
 - 1 klacht had betrekking op onze keuze om de aanspreekvorm je/jij te gebruiken in de communicatie. Aan deze deelnemer is uitgelegd waarom wij voor alle deelnemers dezelfde aanspreekvorm gebruiken.
 - 1 deelnemer wilde geen informatie meer ontvangen over zijn pensioen. Daarnaast had hij nog andere klachten. Er is diverse keren tevergeefs geprobeerd om telefonisch contact met hem op te nemen. Uiteindelijk is een schriftelijke reactie verstuurd.
 - 1 deelnemer klaagde over de ontvangst van een papieren magazine aangezien zij heeft gekozen voor digitale communicatie. Wij hebben haar laten weten dat wij bij wijze van uitzondering een papieren magazine naar alle deelnemers hebben verstuurd.
- ▶ 1 deelnemer uitte zijn ongenoegen over het niet bereikbaar zijn van het deelnemersportaal. Er was een tijdelijke storing, de deelnemer is hierover telefonisch geïnformeerd.
- ▶ 6 klachten, 1 geëscaleerde klacht en 1 aan GIP voorgelegde klacht hadden betrekking op de pensioenberekening en -betaling.
 - 1 deelnemer was het oneens met de afkoopwaarde. Op een eerder afkoopvoorstel uit 2018 heeft de deelnemer, ondanks diverse herinneringen, niet gereageerd. Het nieuwe afkoopvoorstel was berekend met de factoren 2024 en lager dan het voorstel 2018. Uiteindelijk heeft de deelnemer een nieuw afkoopvoorstel ontvangen met factoren 2025 inclusief nabetaling en uitleg. De klacht heeft geleid tot een geëscaleerde klacht en is uiteindelijk aan GIP voorgelegd. Wij zijn door GIP in het gelijk gesteld.
 - 1 deelnemer was het oneens met de inhoudingen. De deelnemer was tevreden over de telefonische uitleg die hierna volgde.
 - De erven van een overleden wees eisten nogmaals de uitbetaling wezenpensioen op. Dit wezenpensioen is in het verleden echter uitbetaald.
 - 1 deelnemer heeft de pensioenbetaling niet ontvangen. De bank bleek uiteindelijk de oorzaak van het probleem.
 - Bij 1 deelnemer wat ten onrechte gedurende 1 maand geen loonheffingskorting toegepast. Dit is hersteld.
 - 1 deelnemer was het oneens met het naar beneden op hele jaren afronden van de AOW in eigen beheer. Aan deze deelnemer is uitgelegd dat dit aansluit op de berekening van de Sociale Verzekeringsbank.
- ▶ 1 klacht had betrekking op de registratie van werknemersgegevens / datakwaliteit. Deze deelnemer (een ex-partner) ontving een brief waarin het overlijden van de deelnemer zelf werd gecommuniceerd in plaats van het overlijden van de ex-partner. Er is telefonisch contact opgenomen met betrokkene en excuses zijn aangeboden. Vervolgens is de juiste brief verstuurd.
- ▶ 1 klacht was een bezwaar tegen invaren. Op deze klacht is schriftelijk gereageerd.
- ▶ 2 klachten vallen onder de rubriek overigen. 1 klacht had betrekking op een verkeerde inhouding voor een gecedeerd recht bij een andere pensioenuitvoerder. De andere klacht had betrekking op ons voorstel de arbeidsongeschiktheidspensioenen over te dragen naar elipsLife. De deelnemer is hierover gebeld.

Overtredingen, dwangsommen en boetes

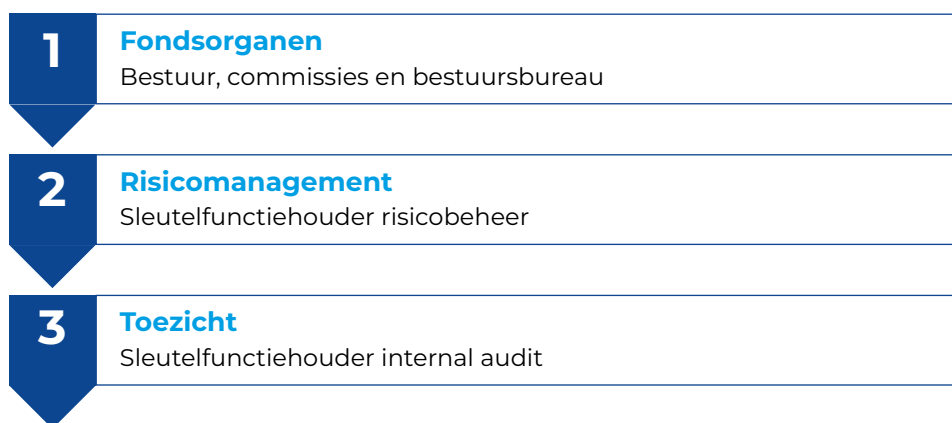
In 2025 heeft Pensioenfonds APF geen boetes of sancties gekregen voor het overtreden van de wet- en regelgeving. DNB heeft geen aanwijzingen gegeven, geen bewindvoerder aangesteld en ook is bevoegdheidsuitoefening van geen enkel orgaan van het pensioenfonds gebonden aan toestemming van de toezichthouder.

8 Risicomanagement

Risicomanagement binnen een pensioenfonds is essentieel. Het helpt om de financiële stabiliteit van het fonds te waarborgen en zorgt ervoor dat we voorbereid zijn op onverwachte gebeurtenissen die een negatieve invloed kunnen hebben op de pensioenuitkeringen.

Het bestuur kijkt vaak en zorgvuldig naar de strategische, financiële en operationele risico's en hoe deze worden beheerst. Elk kwartaal beoordeelt het bestuur de materiële risico's aan de hand van een risicodashboard. Voor de transitie naar de nieuwe pensioenregeling maken we een aparte risicoanalyse en rapportage.

Ons beleid voor risicobeheer staat in verschillende belangrijke documenten: de eigenrisicobeoordeling, het Integraal Risicomanagement (IRM) beleid en de ABTN. We gebruiken het 'three lines of defence'-model voor risicobeheer. Dit model heeft drie verdedigingslinies die onafhankelijk van elkaar werken. Ze versterken elkaar om de risico's goed te beheersen:

Het bestuur en commissies vormen de eerste verdedigingslinie. Zij zijn verantwoordelijk voor het herkennen, meten, volgen en beheren van risico's. Het bestuur heeft de eindverantwoordelijkheid. Ze kunnen hulp krijgen van uitvoeringsorganisaties.

Een bestuurslid heeft de functie van sleutelfunctiehouder (SFH) risicobeheer. Deze persoon werkt samen met een vervuller risicobeheer. De vervuller controleert en adviseert bij het risicobeheer. Voor bestuursbesluiten worden de adviezen en aanbevelingen van de tweede verdedigingslinie betrokken.

De sleutelfunctiehouder internal audit vormt de derde verdedigingslinie. Hij controleert onafhankelijk de processen en activiteiten van de eerste en tweede linie. Daarbij kijkt hij ook naar de bevindingen van de sleutelfunctiehouders risicobeheer en actuariel. Ook de werkzaamheden en audits van uitbestedingspartijen worden hierin meegenomen. Als het bestuur geen tijdige maatregelen neemt na een melding of rapport, moet de sleutelfunctiehouder internal audit dit melden bij DNB.

Risicoprofiel

Het bestuur heeft het risicoprofiel van het fonds vastgesteld. Dit profiel bevat de risicohouding, risicobereidheidsprincipes, risicotolerantiegrenzen en de belangrijkste risico's.

Per risicodomein is de risicohouding van het bestuur bepaald (nul, kritisch, gebalanceerd, opportuun, gemaximeerd) en zijn risicobereidheidsprincipes vastgesteld. De risicomanagementdomeinen en de bijbehorende risicohouding zijn expliciet gekoppeld aan de strategische doelstellingen van het fonds.

Strategische doelstelling	Risicodomein	Risicohouding
Tevreden deelnemers	Reputatiemanagement (Imago)	Kritisch
Tevreden deelnemers	Reputatiemanagement (Integriteit & Compliance)	Nul
Realiseren waardevast pensioen	Kapitaal Management (solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit)	Gebalanceerd
Ontwerpen en implementeren toekomstbestendige pensioenregeling(en)	Uitvoering & IT (secundaire processen)	Gebalanceerd
Ontwerpen en implementeren toekomstbestendige pensioenregeling(en)	Uitvoering & IT (Kernprocessen)	Kritisch
Versterken vernieuwingskracht Pensioenfonds APF	Besturingsfilosofie (gedrag, leiderschap en cultuur)	Gebalanceerd

Tabel 8.1

Materiële risico's

Het bestuur ziet de volgende materiële risico's en probeert deze risico's te beheersen:

1. Uitbestedingsrisico - ontwerp en implementatie toekomstbestendige pensioenregeling(en)

Onze risicohouding ten aanzien van de kernprocessen uitbesteding en IT is kritisch. Vorig jaar is een risico benoemd dat zich daadwerkelijk heeft voorgedaan; Achmea Pensioenservices (APS) stopt vanaf 2030 met het verzorgen van onze pensioenadministratie. Dit betekent dat wij als pensioenfondsen uiterlijk op 1 januari 2030 een nieuwe partij moeten vinden voor de pensioenadministratie. Tot die tijd verzorgt APS de pensioenuitvoering. Voor de uitvoering van de nieuwe flexibele premiereregeling zal dit zijn op een nieuw systeem dat APS bouwt. De implementatie van deze nieuwe regeling voor Pensioenfondsen APF is gericht op een overgang naar deze nieuwe regeling op 1 januari 2027. Het uitstel van de eerdere genoemde datum 1 juli 2026 komt door vertraging in de bouw van de systemen voor andere pensioenfondsen die voor ons zijn ingevaren bij APS. Omdat het bestuur grote waarde hecht aan een overgang naar de nieuwe regeling per 1 januari 2027, blijft het APS monitoren. Daarnaast heeft het bestuur verschillende noodplannen voorbereid.

2. Uitvoering nieuwe regeling – ontwerp en implementatie toekomstbestendige pensioenregeling(en)

Onze risicohouding ten aanzien van de kernprocessen uitvoering en IT in het ontwerp van de nieuwe pensioenregeling is kritisch. De nieuwe pensioenwet vereist dat alle huidige pensioenen op een bepaald moment worden omgezet naar het nieuwe stelsel. Dit proces moet zorgvuldig en in één keer goed gebeuren. Ons doel blijft om de pensioenrechten van onze deelnemers op een verantwoorde en evenwichtige manier over te dragen. Alle contouren van de flexibele premiereregeling zijn inmiddels vastgesteld. De besluitvorming is zorgvuldig doorlopen en volledig vastgelegd in documenten. In juni 2025 zijn alle relevante stukken ingediend bij DNB. DNB beoordeelt momenteel de ingediende documentatie en heeft inmiddels goedkeuring verleend op deelonderwerpen zoals datakwaliteit, risicohouding en de inhoud van de nieuwe pensioenregeling. Hoewel deze mijlpalen zijn bereikt, verwachten wij nog een intensief traject om te komen tot een invaarsbeschikking van DNB. Deze beschikking is vereist voordat daadwerkelijk kan worden overgegaan naar het nieuwe pensioenstelsel.

3. IT-risico's – ontwerp en implementatie toekomstbestendige pensioenregeling(en)

Onze risicohouding ten aanzien van IT-risico's in kernprocessen is kritisch; de automatisering van de pensioenadministratie helpt weliswaar de uitvoeringskosten laag te houden en maakt een efficiënte uitvoering mogelijk, maar brengt ook nieuwe kwetsbaarheden met zich mee. Het bestuur onderkent deze risico's en investeert daarom actief in kennis over IT en cyberveiligheid. Het risico dat systemen uitvallen, wordt steeds relevanter nu pensioenbeheer in toenemende mate afhankelijk is van IT en gestandaardiseerde processen. Systemen die niet beschikbaar zijn of falen, kunnen directe gevolgen hebben voor de uitvoering van pensioenadministratie en de betrouwbaarheid van gegevens. Bestuursleden volgen educatiesessies en verdiepen zich in de werkwijze van uitbestedingspartijen, zodat zij goed kunnen beoordelen of deze partijen de IT-risico's daadwerkelijk onder controle hebben. Alleen partijen die aantoonbaar hun IT-beheer op orde hebben en robuuste beveiligingsmaatregelen kunnen tonen, worden geselecteerd voor samenwerking. Zo waarborgt het bestuur een veilige en stabiele pensioenuitvoering, ook in een steeds meer gedigitaliseerd landschap.

4. Financiële risico's – realiseren waardevast pensioen

Onze risicohouding ten aanzien van financiële risico's in het totale pensioenvermogen is gebalanceerd; om een waardevast pensioen te bereiken is het noodzakelijk om ook beleggingsrisico's te nemen en dus in aandelen te beleggen. De dekkingsgraad is in 2025 verder gestegen en de financiële positie van het fonds is gezond. De rente is gestegen en gedurende het jaar hebben aandelen over het algemeen een stijgende lijn laten zien. Dit gebeurde ondanks aanhoudende onzekerheden wereldwijd en de handelsheffingen die onder andere door de Verenigde Staten zijn opgelegd. De wereld beweegt steeds meer richting een multipolair systeem, waarbij machten als Rusland, China en de VS een grote rol spelen. De onzekerheden blijven groot, maar de directe economische gevolgen zijn tot nu toe beperkt zichtbaar. Omdat wij wereldwijd beleggen, hebben deze ontwikkelingen invloed op jouw pensioen. We blijven risico's zoals rente- en valutarisico's actief beheren binnen onze beleggingsportefeuille.

Sterke schommelingen op de financiële markten, vooral een plotselinge daling van de aandelenmarkt, kunnen het proces van de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel verstoren. In februari 2026 zijn putopties gekocht om de dekkinggraad in de periode tot invaren te beschermen. Een putoptie werkt als een soort verzekering op de aandelenportefeuille. Als de beurs flink daalt, stijgt de waarde van de putopties. Zo wordt een deel van het verlies op aandelen gecompenseerd. Het fonds houdt de putopties aan tot hun einddatum (buy & hold) vlak voor de overgang naar de nieuwe regeling.

Daarnaast spreiden we onze beleggingen en houden we vast aan onze focus op de lange termijn, om zo een stabiel pensioenperspectief te waarborgen.

5. Vertrouwen – tevreden deelnemers

Onze risicohouding ten aanzien van de tevredenheid van onze deelnemers is kritisch. Een belangrijk risico tijdens de overgang naar de nieuwe pensioenregeling is dat wij de omzetting niet goed kunnen uitleggen aan deelnemers, waardoor er wantrouwen kan ontstaan. Het bestuur is zich hiervan bewust en heeft daarom een uitgebreid communicatieplan vastgesteld, dat inmiddels is goedgekeurd door de AFM. Wij zetten in op heldere en toegankelijke informatievoorziening om deelnemers goed te bereiken en hen actief te betrekken bij het proces. Daarbij gaan we zowel fysiek als virtueel in gesprek met onze deelnemers en peilen we geregeld het sentiment. Naarmate de invaardatum nadert, zullen we nog duidelijker en frequenter communiceren, zodat iedereen weet waar hij of zij aan toe is. Op die manier proberen we het vertrouwen van onze deelnemers te versterken en eventuele onduidelijkheden tijdig weg te nemen.

Ontwikkelingen risicomanagement en prioriteiten 2026

Het bestuur heeft een goed inzicht in de strategische en operationele risico's voor het komende jaar.

De grootste uitdagingen voor 2026 zijn:

- ▶ Het inrichten en testen van het nieuwe administratiesysteem bij APS, wat essentieel is voor een beheerste overgang naar de nieuwe pensioenregeling en correcte pensioenuitvoering. IT-kennis binnen het bestuur wordt verhoogd; om te zorgen dat technologische veranderingen bij de uitbestedingspartijen goed kunnen worden begrepen en gemonitord.
- ▶ Deelnemerscommunicatie. We zullen deelnemers informeren over de nieuwe pensioenregeling en wat dit voor hun pensioen betekent en welke keuzes ze hebben. Ook horen we graag wat deelnemers vinden van duurzaam beleggen en geven we hier meer uitleg over.
- ▶ Cyber security. Systemen worden strenger beveiligd om gegevens van deelnemers te beschermen tegen digitale aanvallen.
- ▶ Economisch scenario. Pensioen is beleggen voor de lange termijn. Wereldwijde spanningen zorgen voor meer onzekerheid op de financiële markten. Deze ontwikkelingen kunnen invloed hebben op de waarde van de beleggingen in de pensioenregeling en daarmee de uitkeringen aan deelnemers. Het economisch basisscenario (Achmea IM 'flags & frictions') en een mogelijke wijziging hiervan wordt kritisch gemonitord.

Het bestuur blijft zich focussen op deze belangrijke punten om ervoor te zorgen dat de overgang op de nieuwe pensioenregeling soepel verloopt en risico's goed worden beheerst.

Tot slot

Het bestuur verklaart in dit jaarverslag dat de interne risicobeheersings- en controlesystemen in 2025 goed hebben gewerkt. Hierdoor kunnen we met een aanvaardbare mate van zekerheid zeggen dat de financiële rapportages over 2025 kloppen en geen grote fouten bevatten.

Arnhem, 19 mei 2026

Stichting Pensioenfonds APF

Het bestuur

Bart Kaster
(voorzitter)

Erna Boogaard
(plaatsvervangend
voorzitter/secretaris)

Remko van de Peppel
(penningmeester)

Aldert Boonen

Evelyne Simons

Donald Schut

Leden van het bestuur v.l.n.r. Erna Boogaard, Donald Schut, Bart Kaster, Aldert Boonen en Evelyne Simons. Remko van de Peppel ontbreekt op de foto.

Bijlage: Personalia

(inclusief nevenfuncties bestuursleden)

Hieronder staan de gegevens van de bij Pensioenfonds APF betrokkenen per 31 december 2025.

Bestuur

Namens de werkgevers

Bart Kaster voorzitter
Remko van de Peppel penningmeester

Namens de werknemers

Aldert Boonen
Donald Schut
Evelyne Simons

Namens de pensioengerechtigden

Erna Boogaard plaatsvervangend voorzitter/secretaris

Om belangenverstremgeling te voorkomen, worden de nevenfuncties van de bestuursleden openbaar gemaakt. In het onderstaande overzicht staan de nevenfuncties van de bestuursleden en Coen Verdegaal, directeur bestuursbureau, per 31 december 2025.

Naam	Nevenfunctie	Bij
Erna Boogaard	Voorzitter RvC Lid Supervisory Board Lid Supervisory Board Lid RvC	Onderlinge 's-Gravenhage Interogo Holding AG Ahlstrom Invest BV OBAM NV
Aldert Boonen	Niet-uitvoerend bestuurder Pensioenbestuurder Lid Partner Research Council Lid Commissie Bestuurlijke Effectiviteit	ABP FNV NETSPAR SPAWW
Bart Kaster	Geen	
Remko van de Peppel	Head of Internal Audit	AkzoNobel
Donald Schut	Uitvoerend bestuurslid Niet-uitvoerend bestuurslid	Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel BPF Particuliere Beveiliging
Evelyne Simons	Niet-uitvoerend bestuurslid Bestuurslid	BPF Particuliere Beveiliging BPF Detailhandel
Coen Verdegaal	Lid auditcommissie	Pensioenfonds KLM Cabinepersoneel

Sleutelfunctiehouders

Gerry Koning actuarieel (Triple A - Risk Finance)
Donald Schut risicobeheer
Bas Vroegh internal audit (Vroegh Auditing, Risk Management & Consulting)

Beleggingscommissie

Erna Boogaard voorzitter
Remko van de Peppel
Ernst Segers
Nicolaas Meijers (extern adviseur)
Anisa Salomons (extern adviseur)

Communicatiecommissie

Evelyne Simons voorzitter
Bart Kaster
Donald Schut
René Schalk (externe adviseur)

Klachtencommissie

Bart Kaster voorzitter
Aldert Boonen

Pensioencommissie

Aldert Boonen voorzitter
Bart Kaster
Jeroen Kinders Vroklage (extern IT-adviseur)

Verantwoordingsorgaan

Namens de pensioengerechtigden

Gert van den Berg voorzitter
Ferd Claassen secretaris
Otto Bielars
Loek van Driel
Jan Jongbloed
Theo Meister

Namens de werknemers

Vincent van Campenhout
Robert-Jan Lamaker

Raad van toezicht

Frans de Weert voorzitter
Nery Anderson
Karin Bitter

Bestuursbureau

Coen Verdegaal directeur
Sonja Flinsenber
Marthe Houpt
Willeke Pieters
Michel Stok

Adviserend actuaris

Monique van Esch APS

Certificerend actuaris

Gerry Koning Triple A - Risk Finance

Accountant

Marc van Luijk Deloitte Accountants

Compliance officer en functionaris gegevensbescherming

Natascha Westen Compliance-i-Consultancy

VERSLAGEN VERANTWOORDINGSORGAAN EN RAAD VAN TOEZICHT

Verslag van het verantwoordingsorgaan

Inleiding

Het Verantwoordingsorgaan, dat de actieve deelnemers, gewezen deelnemers (slapers) en gepensioneerden vertegenwoordigt binnen het fonds, heeft de wettelijke taak een oordeel te geven over het handelen van het bestuur, over het door het bestuur uitgevoerde beleid en de beleidskeuzes voor de toekomst. Bovendien geeft het VO zijn opinie over het functioneren van de Raad van Toezicht. Daarnaast zijn wettelijk een aantal adviesrechten vastgelegd. In verband met de invoering van het nieuwe pensioenstelsel zijn twee aanvullende taken belegd in het verantwoordingsorgaan, namelijk het uitbrengen van een advies bij de vaststelling van het overbruggingsplan, indien het fonds gebruik wil maken van het transitie-ftk en het geven van advies bij het voorgenomen bestuursbesluit tot collectieve waardeoverdracht bij invaren (het zo genoemd verzwaard adviesrecht).

Ook dit verslagjaar stond, net als vorig jaar, dominant in het teken van de stelselwijziging en dit jaar met name op het meest cruciale onderdeel daarvan: het zogenaamde invaren waarbij het collectieve deel van het pensioenfondsvermogen wordt verdeeld over individuele vermogens ("potjes") per deelnemer, gewezen deelnemer ("slaper") of gepensioneerde, nadat eerst een aantal verplichte reserves en de kosten van de overgang in mindering zijn gebracht.

Ook dit jaar werd het verantwoordingsorgaan geconfronteerd met een heel grote hoeveelheid informatie rond het te verstrekken verzwaard advies aangaande het invaren in 2026 zoals dat gepland was. Bij het verwerken en begrijpen hiervan is het verantwoordingsorgaan goed ondersteund door het bestuursbureau en het bestuur.

Het verantwoordingsorgaan heeft zijn zorgen over de capaciteit, de kwaliteit en de continuïteit van de dienstverlening door Achmea Pensioenservices met het bestuur en de raad van toezicht gedeeld. Hierover is intensief overleg gevoerd waarbij het met name over mogelijke verbeteringen of alternatieven is gegaan. Uiteindelijk staat het verantwoordingsorgaan achter de visie van het bestuur om de overgang naar het nieuwe stelsel nog bij Achmea te laten plaatsvinden en daarna tot herbezinning over te gaan omtrent een mogelijk nieuwe pensioenuitvoerder.

Na rijp beraad en lang en veelvuldig overleg heeft het verantwoordingsorgaan tenslotte positief geadviseerd ten aanzien van het invaarbesluit van het bestuur. Daarbij zijn afspraken gemaakt die inmiddels ook door het bestuur zijn nagekomen om de evenwichtigheid bij invaren zo goed mogelijk te bewaken en te bevorderen. Het overbruggingsplan en de indexatie die per 31 december kon worden toegekend waren daar onderdeel van. Het besluit tot invaren is inmiddels definitief getekend.

Een van de zorgen die het verantwoordingsorgaan opnieuw met het bestuur heeft gedeeld is de vraag wat er bij het "invaren" gebeurt met de achtergestelde lening van AkzoNobel aan het fonds, hiervoor moest eind 2025 nog steeds een passende oplossing gevonden worden.

Het verantwoordingsorgaan heeft bij het bestuur meerdere malen aangedrongen op een inzicht in de kosten en de kostenontwikkeling zowel in de normale procedures als in de extra werkzaamheden rond de overgang naar het nieuwe stelsel. Dit verzoek is in 2025 door het bestuur gehonoreerd waardoor het gewenste inzicht bereikt werd.

Ook de klachtenafhandeling heeft in 2025 extra aandacht gekregen en dat lijkt, op een enkel wat gecompliceerder geval na, soepel te verlopen. Het valt het verantwoordingsorgaan op dat er relatief weinig klachten zijn en dat de meeste klachten geen hoge moeilijkheidsgraad hebben.

Communicatie naar alle deelnemers over de voortgang en de gevolgen van de invoering van het nieuwe pensioenstelsel is een zeer belangrijk aandachtspunt, met name keuzebegeleiding is daarbij een onderwerp. Het verantwoordingsorgaan is in 2025 goed op de hoogte gehouden van de voortgang van de communicatieplannen.

Vooruitlopend op het einde van de zittingsperiode van het huidige verantwoordingsorgaan is een interne discussie gestart hoe we in de toekomst meer continuïteit en een meer diverse samenstelling van het verantwoordingsorgaan kunnen bereiken.

Daartoe is in 2025 een discussienota van het verantwoordingsorgaan verschenen met suggesties, deze hebben uiteindelijk geleid tot een bestendinging van de huidige situatie maar dit punt zal na installatie van het nieuwe VO per 1 juli 2026 opnieuw besproken worden.

Het VO heeft uit de rapportage over 2025 van de actuaris en de accountant kunnen opmaken dat er geen negatieve aspecten aan de orde zijn.

Mutaties in het verantwoordingsorgaan

In het verslagjaar is Sijmen Klaver afgetreden wegens overplaatsing naar het buitenland. Hij is inmiddels opgevolgd door Robert Jan Lamaker.

Ook het vertrek van Sijmen Klaver kreeg passende aandacht bij een bijeenkomst met de andere leden van het orgaan.

Vergaderingen

Het verantwoordingsorgaan heeft ook in 2025 veertien keer vergaderd waarvan driemaal met het bestuur en driemaal met de raad van toezicht.

Daarnaast heeft het verantwoordingsorgaan deelgenomen aan een gezamenlijke Heidag) met het bestuur en de raad van toezicht. Aan het slot van deze dag is bovendien afscheid genomen van Dick Luijckx als vice-voorzitter van het bestuur.

In het kader van het jaarwerk heeft het verantwoordingsorgaan gesprekken gevoerd met de accountant en de certificerend actuaaris waarin hun oordeel werd toegelicht aangaande het gevoerde beleid in 2025.

Leden van het verantwoordingsorgaan hebben deelgenomen aan diverse bijeenkomsten en webinars van onder andere De Nederlandsche Bank en de Pensioenfederatie en aan bijeenkomsten met leden van verantwoordingsorganen van andere bedrijfspensioenfondsen om op die wijze op de hoogte te zijn en te blijven van ontwikkelingen in de Nederlandse pensioenwereld, met name t.a.v. de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel.

Adviezen en voordrachten

Het verantwoordingsorgaan heeft de volgende adviezen gegeven aan het bestuur:

- ▶ Een positief advies aangaande de collectieve waardeoverdracht per 1 juli 2025 van de arbeidsongeschiktheidspensioenen naar verzekeraar ElipsLife.
- ▶ Een positief advies aangaande de WTP overeenkomst met de werkgevers.
- ▶ Een positief advies met aantekeningen aangaande de voorgenomen Collectieve Waardeoverdracht met inbegrip van het op evenwichtige wijze verdelen van het vermogen van het pensioenfonds daarbij.
- ▶ Een positief oordeel over het jaarwerk door het VO.
- ▶ Een positief advies met betrekking tot het indienen van een overbruggingsplan 2025.
- ▶ Een bindende voordracht tot (her-)benoeming van de heer Frans de Weert in de raad van toezicht.
- ▶ Een positief advies met betrekking tot het toekennen van een toeslag per 31-12-2025.

Oordeel over het gevoerde beleid

Het verantwoordingsorgaan realiseert zich dat het besturen van het fonds in deze overgangperiode van het ene stelsel naar het andere voor het bestuur bijzonder complex en intensief is. De voorbereidingen op de stelselwijziging en de daarmee samenhangende besluitvorming, waaronder het invaarproces, leggen een aanzienlijke druk op de bestuurlijke organisatie van het fonds.

Het invaren was in 2025 aanvankelijk voorzien per 1 juli 2026 maar is inmiddels verschoven naar 1 januari 2027.

De raad van toezicht vervult een belangrijke rol binnen de governance van het fonds, aangezien zij naast haar toezichthoudende taak ook een adviserende rol heeft. Naar het oordeel van het VO heeft de raad van toezicht deze taken in het verslagjaar opnieuw op een constructieve en goede wijze vervuld.

De communicatie tussen het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht verliep goed.

Het bestuur heeft het verantwoordingsorgaan ook nauw betrokken bij de voorbereidingen van de implementatie van het nieuwe pensioenstelsel en heeft het, zoals hiervoor al aangegeven, ruim van informatie voorzien waarvoor het verantwoordingsorgaan erkentelijk is naar het bestuur. Ook het bestuursbureau heeft een belangrijke rol gespeeld in de ondersteuning van het VO in de moeilijke besluitvorming aangaande het besluit tot invaren.

Op basis van het overbruggingsplan ook eind 2025 bovendien een redelijke indexatie aan de deelnemers worden verstrekt.

Alles overziend is het verantwoordingsorgaan van oordeel dat het bestuur, met ondersteuning van het bestuursbureau, zijn taken in het verslagjaar goed heeft verricht.

Het verantwoordingsorgaan spreekt zijn waardering uit voor de constructieve samenwerking met het bestuur, het bestuursbureau en de raad van toezicht.

Reactie bestuur op verslag van het verantwoordingsorgaan

Het bestuur dankt het verantwoordingsorgaan hartelijk voor het verslag over 2025.

In 2026 zal het bestuur, net als vorig jaar, sterk afhankelijk zijn van het verantwoordingsorgaan om de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel per 1 januari 2027 tijdig te realiseren. In 2025 heeft het verantwoordingsorgaan na uitvoerig overleg positief geadviseerd ten aanzien van het invaarbepaling van het bestuur. Evenwichtigheid bij invaren is daarbij een belangrijk aandachtspunt geweest (en zal dat ook in 2026 blijven), de indexatie die per 31 december 2025 is toegekend was daar een onderdeel van.

Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor de inzet en betrokkenheid van het verantwoordingsorgaan, alsmede voor de in 2025 gegeven adviezen en gevoerde gedachtewisselingen. Het bestuur kijkt uit naar een verdere voortzetting van de goede en vooral constructieve samenwerking in 2026.

Verslag van de raad van toezicht

Algemeen

De raad van toezicht bij Stichting Pensioenfonds APF houdt toezicht op het beleid van het bestuur en de algemene gang van zaken, met extra aandacht voor risicobeheer en evenwichtige belangenafweging. De raad heeft enkele goedkeuringsrechten, adviseert het bestuur en werkt volgens de wettelijke kaders van de Pensioenwet, de Code Pensioenfonds, de statuten en het reglement. Elk jaar stelt de raad een toezichtagenda op, rapporteert bevindingen aan het bestuur, legt verantwoording af aan het verantwoordingsorgaan en evalueert zijn eigen functioneren.

Uitvoering toezicht in 2025

De samenstelling van de raad bleef dit jaar ongewijzigd en wij konden in openheid en transparant functioneren. Een raadslid, de voorzitter, is per 1 oktober 2025 herbenoemd voor een tweede termijn. Er was doorlopend toegang tot alle documenten op het online bestuurdersportaal. De raad hield vergaderingen met het bestuur en verantwoordingsorgaan en er was een gezamenlijke sessie over de strategie. Er vonden overleggen plaats met sleutelfunctiehouders, accountant, actuaris en bestuursbureau.

Na iedere bestuursvergadering vindt een terugkoppeling plaats van de voorzitter van het bestuur naar de voorzitter raad van toezicht. Meerdere keren heeft een overleg van voorzitters bestuur, verantwoordingsorgaan en raad van toezicht plaats gevonden. Daarnaast zijn er tussentijds contacten geweest over relevante ontwikkelingen.

De raad heeft zijn eigen zelfevaluatie gedaan aan de hand van een vragenlijst en er is met het bestuur gesproken over het functioneren. De raad heeft in 2025 goedkeuring gegeven aan besluiten van het bestuur:

- ▶ Tot vaststelling van het bestuursverslag en de jaarrekening over 2024,
- ▶ Tot vaststelling van het invaarbeesluit,
- ▶ Met betrekking tot collectieve waardeoverdracht arbeidsongeschiktheidspensioen,
- ▶ Herbenoeming van de huidige voorzitter voor een derde termijn. Continuïteit hierin is belangrijk vanwege bestaande stakeholderrelaties en de overgang naar de WTP.
- ▶ Tot benoeming van een nieuw lid, namens actieven, in het verantwoordingsorgaan.

Bevindingen, aanbevelingen en aandachtspunten

Ontwikkelingen 2025

Dekkingsgraad/ financiële positie en toeslagverlening per 31 december 2025

De raad van toezicht meldt dat de dekkingsgraad in 2025 is gestegen met name door de hogere rente. Op 31 december was de dekkingsgraad binnen de beleidskaders, waardoor een toeslag van 3,27% aan de deelnemers kon worden toegekend. Het besluit is zorgvuldig genomen met oog voor een evenwichtige overgang naar het nieuwe pensioenstelsel in 2027 en de communicatie hierover was duidelijk en tijdig.

Nieuw Pensioenstelsel, invaardocumentatie

De raad van toezicht constateert dat, naast de reguliere agendapunten en de gebruikelijke monitoring en uitvoering van het beleid, binnen alle fondsorganen uitvoerig aandacht is besteed aan de besluitvorming rondom de nieuwe pensioenregeling. De raad stelt vast dat elk orgaan hierin zijn eigen rol adequaat heeft opgepakt. Ook is de benodigde invaardocumentatie tijdig ingediend bij toezichthouder DNB en is het communicatieplan voorgelegd aan de AFM. Er zijn enkele punten ter verbetering voorgesteld welke zijn overgenomen in beleid. Op basis van een zorgvuldige beoordeling concludeert de raad dat het bestuur alle relevante informatie heeft meegenomen en dat de onderbouwing van het invaarbeesluit op correcte wijze is vastgelegd. Daarbij is bijzondere aandacht besteed aan de evenwichtigheid van het invaarbeesluit, waarbij het door DNB beschikbaar gestelde invaarsjabloon als leidraad heeft gediend.

Het fonds wacht op nadere terugkoppeling van DNB over diverse deelonderwerpen, waaronder evenwichtigheid. De verwachting is dat de inbaarbeschikking van DNB in 2026 zal worden afgegeven.

Uitbestedingspartijen

De raad van toezicht constateert dat er jaarlijks een strategisch overleg plaatsvindt tussen het bestuur en de fiduciair Achmea IM, waarbij de nadruk ligt op het beoordelen van de kwaliteitseisen en de continuïteit van de fiduciaire dienstverlening. Als belangrijke aandachtspunten gelden transparantie, standaardisatie, kostenreductie, deelnemerscommunicatie binnen de nieuwe regeling, proactief en strategisch meedenken en de transitie naar de Wtp.

Achmea Pensioenservices (APS) heeft besloten haar dienstverlening af te bouwen tot 2030, wanneer haar klanten de Wtp-transitie achter de rug hebben. Door een te klein marktaandeel ontbreekt rendement en schaalvoordeel. Het bestuur moet de continuïteit van de dienstverlening zorgvuldig bewaken en toezien op het commitment van APS tot 2030, vanwege risico's zoals voortijdig vertrek van medewerkers. De discussie over de strategie van het fonds en mogelijke opties is geïntensiveerd. De raad biedt waar nodig ondersteuning als klankbord.

Governance

De raad ziet dat het bestuur na wisselingen goed functioneert. Bestuursleden pakken hun rol en werken samen in een open sfeer, waardoor zowel individuele als gezamenlijke kwaliteiten uitkomen.

Algemene aanbevelingen

De raad van toezicht doet enkele aanbevelingen en benadrukt thema's die bijzondere aandacht van het bestuur vragen:

De raad van toezicht doet als nadrukkelijke aanbeveling aan het bestuur om stevig grip te houden op zowel de implementatie van de Wet Toekomst Pensioenen als het evenwichtig invaren van de huidige regeling. Dit vraagt om een duidelijke onderbouwing met concreet uitgewerkte mijlpalen, alternatieve scenario's en goed doordachte fall-back opties. Versterkte monitoring op het behalen van deze mijlpalen en het evalueren van testresultaten zijn essentieel, waarbij zorgvuldigheid voorop staat.

Daarnaast adviseert de raad om de communicatie en zorgplicht richting deelnemers intensief en vakkundig vorm te blijven geven, zodat zij helder worden geïnformeerd over de transitie. Goede communicatie draagt bij aan het vertrouwen van de deelnemers in het fonds. De ervaringen opgedaan door al ingevaren fondsen kunnen behulpzaam zijn bij de implementatie en communicatie.

De raad van toezicht adviseert het bestuur om de strategie van het fonds periodiek te herijken, met bijzondere aandacht voor schaalgrootte en toekomstbestendigheid. In het licht van de recente ontwikkelingen bij APS en de overstap naar een premiereregeling, is het van belang om kritisch te kijken naar het gekozen uitvoeringsmodel, de kostenstructuur en de schaal waarop het fonds opereert. Daarbij dient het bestuur nadrukkelijk de potentiële risico's van uitbesteding – met name rond IT en operationele continuïteit – scherp in het vizier te houden. Volg hierin ook de bewegingen in de pensioenuitvoeringsmarkt ten aanzien van de flexibele premiereregeling. Uiteraard dient het belang van de deelnemers in alle strategische afwegingen voorop te staan, rekening houdend met de ontwikkelingen bij de werkgevers. In dat kader is een goede relatie tussen fonds en sociale partners een belangrijke voorwaarde voor een gedragen toekomstscenario.

De raad van toezicht beveelt het bestuur aan om de bestuurlijke slagkracht te blijven versterken, met bijzondere aandacht voor de dynamiek binnen het team, zeker nu er nieuwe bestuurders zijn aangetreden. Daarnaast adviseert de raad om periodiek meta-gesprekken te voeren, waarbij het bestuur bewust 'boven de materie hangt' en reflecteert op de trends in de pensioenwereld en de onderlinge boardroom dynamics. Dit vergroot het vermogen om strategische besluiten effectief te nemen en zorgt voor een gezonde governancecultuur.

Met betrekking tot de benoemingstermijnen benadrukt de raad het belang van het naleven van de Code Pensioenfondsen.

Tot slot

Wij danken het bestuur en het bestuursbureau voor de prettige samenwerking. Zij hebben veel werk verzet om uitvoering te geven aan het beleid van het Pensioenfonds. De kwaliteit van de stukken is hoog en er is ruimte voor de juiste inhoudelijke discussies. Ook waarderen wij de inzet, de constructieve houding en waardevolle bijdragen van het Verantwoordingsorgaan.

Er is nog veel te doen in aanloop naar de overgang naar het nieuwe pensioenstelsel, wij zien de toekomst met vertrouwen tegemoet en volgen onze aandachtspunten met belangstelling.

Met vriendelijke groet,

Raad van toezicht

*Leden raad van toezicht v.l.n.r.
Nery Anderson, Frans de Weert en
Karin Bitter.*

Reactie bestuur op verslag van de raad van toezicht

Het bestuur spreekt zijn waardering uit voor de raad van toezicht en het bevindingenverslag over 2025. Het verslag getuigt van nauwe betrokkenheid van de raad van toezicht bij het pensioenfonds. Tijdens de gezamenlijke vergadering van 3 februari 2026 heeft de raad van toezicht deze bevindingen mondeling toegelicht. Het bestuur erkent de aandachtspunten van de raad van toezicht en zal deze zorgvuldig in overweging blijven nemen en waar nodig opvolgen.

Daarnaast bedankt het bestuur de raad van toezicht voor de aangename samenwerking en alle inspanningen van het afgelopen jaar met name bij de invaardossiers. Het bestuur kijkt uit naar de voortzetting van deze samenwerking in 2026, een jaar dat door de voorbereidingen op het nieuwe pensioenstelsel wederom intensief en uitdagend is.

JAARREKENING

1 Balans per 31 december 2025

Na resultaatbestemming (euro x mln)

ACTIVA

		2025	2024
Beleggingen voor risico fonds (1)		5.616,9	5.674,1
Beleggingen voor risico deelnemers (2)		160,4	151,8
Herverzekeringsdeel technische voorzieningen (3)		2,4	5,3
Vorderingen en overlopende activa (4)		7,9	12,5
Overige activa (5)		27,4	8,8
Totaal		5.815,0	5.852,5

PASSIVA

		2025	2024
Stichtingskapitaal en reserves (6)			
Stichtingskapitaal		0,1	0,1
Algemene reserve		1.112,8	768,2
		1.112,9	768,3
Achtergestelde lening (7)		100,0	100,0
Technische voorzieningen voor risico fonds (8)			
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds		3.824,0	4.295,2
Voorziening operationele kosten		99,4	111,7
		3.923,4	4.406,9
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers (9)		160,4	151,8
Overige schulden en overlopende passiva (10)			
Derivaten met negatieve waarde		486,4	353,0
Overige schulden en overlopende passiva		31,9	72,5
		518,3	425,5
Totaal		5.815,0	5.852,5

		2025	2024
Dekkingsgraad op basis van FTK (in %)			
Actuele dekkingsgraad		119,0	119,0
Beleidsdekkingsgraad		125,4	122,3

(*) De nummering verwijst naar de toelichting

2 Staat van baten en lasten

(euro x mln)

BATEN

		2025	2024
Premiebijdragen voor risico fonds	(11)	73,6	74,6
Premiebijdragen voor risico deelnemers	(12)	11,5	12,9
Beleggingsresultaten voor risico fonds	(13)	33,2	377,5
Beleggingsresultaten voor risico deelnemers	(14)	15,4	20,1
		133,7	485,1

LASTEN

		2025	2024
Pensioenuitkeringen	(15)	221,6	212,4
Pensioenuitvoeringskosten	(16)	7,2	6,6
Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds	(17)	-483,5	199,3
Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers	(18)	8,6	17,5
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	(19)	2,9	0,2
Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds	(20)	25,8	0,6
Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers	(21)	0,3	-
Herverzekeringskosten	(22)	2,7	-0,2
Overige lasten	(23)	3,5	3,5
		-210,9	439,9
Saldo van baten en lasten		344,6	45,2
Bestemming van het saldo van baten en lasten			
Mutatie algemene reserve		344,6	45,2

3 Kasstroomoverzicht

(euro x mln)

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de directe methode.

	2025	2024
Kasstroom uit pensioenactiviteiten		
Ontvangen premiebijdragen voor risico fonds	82,1	72,1
Ontvangen premiebijdragen voor risico deelnemers	11,5	12,9
Betaalde premie herverzekeringen	-5,3	-
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico fonds	2,2	4,1
Ontvangen waardeoverdrachten voor risico deelnemers	0,6	0,5
Betaalde pensioenuitkeringen	-221,6	-216,0
Ontvangen herverzekeringen	0,2	0,2
Betaalde waardeoverdrachten voor risico fonds	-23,2	-4,6
Betaalde waardeoverdrachten voor risico deelnemers	-0,9	-0,5
Betaalde pensioenuitvoeringskosten	-6,8	-6,4
Betaalde rente achtergestelde lening	-3,5	-3,5
	-164,7	-141,2
Kasstroom uit beleggingsactiviteiten		
Ontvangen inzake verkopen beleggingen	14.744,6	14.024,0
Betaald inzake aankopen beleggingen	-14.484,2	-14.033,7
Ontvangen directe beleggingsopbrengsten	97,7	88,5
Overige ontvangsten en uitgaven inzake beleggingen	-165,2	72,6
Betaalde kosten van vermogensbeheer	-9,6	-9,2
	183,3	142,2
Koers- en omrekenverschillen op geldmiddelen	-64,6	-168,8
	-46,0	-167,8
Samenstelling geldmiddelen		
	2025	2024
Bankrekening pensioenbeheer	27,4	8,8
Bankrekening vermogensbeheer	14,3	12,6
Geldmarktfondsen	86,0	152,3
	127,7	173,7
Verloop geldmiddelen		
	2025	2024
Liquide middelen per 1 januari	173,7	341,5
Mutatie liquide middelen	-46,0	-167,8
	127,7	173,7

4 Algemene toelichting

Activiteiten

Het doel van Stichting Pensioenfonds APF, statutair gevestigd te Arnhem, is het nu en in de toekomst verstrekken van uitkeringen aan pensioengerechtigden en nabestaanden ter zake van ouderdom en overlijden. Daarnaast heeft het fonds tot en met september 2025 uitkeringen verstrekt aan arbeidsongeschikte deelnemers.

Deze doelstelling is nader uitgewerkt in onder andere de statuten, het pensioenreglement, de uitvoeringsovereenkomsten en de Actuariële en Bedrijfstechnische Nota van Stichting Pensioenfonds APF. De stichting is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41047382.

Overeenstemmingsverklaring

De jaarrekening is opgesteld in overeenstemming met de wettelijke bepalingen zoals deze zijn opgenomen in Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en met inachtneming van de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving in het bijzonder Richtlijn 610.

De bedragen opgenomen in de jaarrekening zijn vermeld in miljoenen euro's, tenzij anders is aangegeven. In de balans en de staat van baten en lasten zijn referenties opgenomen waarmee wordt verwezen naar de toelichting.

Continuïteit

Deze jaarrekening is opgesteld uitgaande van de continuïteitsveronderstelling.

Vergelijking met voorgaand verslagjaar

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn grotendeels ongewijzigd ten opzichte van het voorgaand jaar. Hieronder worden de wijzigingen ten opzichte van voorgaand jaar toegelicht.

Stelselwijzigingen

Wijziging van de grondslagen voor financiële verslaggeving met betrekking tot het kasstroomoverzicht

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft wijzigingen doorgevoerd in de definitie van liquide middelen in het kasstroomoverzicht (RJ 360 'Het kasstroomoverzicht'). De wijziging van de grondslagen legt de nadruk op een bredere definitie van 'geldmiddelen', die nu niet alleen liquide middelen omvat, maar ook direct opeisbare deposito's en equivalenten van liquide middelen. Dit betekent dat alle middelen die snel kunnen worden omgezet in liquide middelen, zonder significante risico's van waardeverandering, nu worden meegenomen in het kasstroomoverzicht. Op basis van het nieuwe stelsel bedraagt de totale kasstroom ultimo 2025 € 46,0 mln negatief.

De vergelijkende cijfers over 2024 zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast op basis van het nieuwe stelsel. Ultimo 2024 bedraagt de totale kasstroom € 167,8 mln negatief (volgens het oude stelsel: € 1,0 mln positief).

Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat van het jaar, noch op het eigen vermogen of het balanstotaal.

Wijziging van de presentatie van de voorziening operationele kosten

De Raad voor de Jaarverslaggeving heeft wijzigingen doorgevoerd, waarmee de voorziening operationele kosten separaat moet worden gepresenteerd in de balans en staat van baten en lasten (RJ610.244, RJ610.257a, RJ610.302).

Met ingang van 1 januari 2025 heeft zich een wijziging voorgedaan in de bepaling van de opslag voor excassokosten en de voorziening voor operationele kosten. In boekjaren tot en met 2024 werd hiervoor een opslag opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen ter dekking van de verwachte uitgaande kasstromen die samenhangen met de tot de balansdatum opgebouwde pensioenverplichtingen. Als gevolg van deze wijziging worden de voorziening voor operationele kosten en de bijbehorende mutatie vanaf 2025 separaat gepresenteerd in de balans en de staat van baten en lasten.

De vergelijkende cijfers over 2024 zijn voor vergelijkingsdoeleinden aangepast op basis van het nieuwe stelsel.

Deze wijziging heeft geen invloed op het resultaat van het jaar, noch op het eigen vermogen of het balanstotaal.

Schattingswijzigingen

Aanpassingen partnerfrequenties, opslag wezenpensioen en beleidswijziging voorziening niet opgevraagd pensioen

In 2025 zijn de partnerfrequenties, de opslag voor het wezenpensioen en het beleid omtrent de voorziening voor niet opgevraagd pensioen geëvalueerd en per ultimo 2025 aangepast.

- ▶ Partnerfrequenties zijn herijkt
De partnerfrequenties zijn herijkt op basis van de actuele deelnemerspopulatie en de CBS data per 2025. Het effect van deze aanpassing is dat de technische voorzieningen met € 0,4 mln zijn verlaagd.
- ▶ Aanpassing opslag wezenpensioen
Voor de dekking van het wezenpensioen is de opslag aangepast naar 0,23% (2024: 0,27%) op de voorziening voor het niet ingegane ouderdomspensioen. Het effect van deze aanpassing is dat de technische voorzieningen met € 0,6 mln zijn verlaagd.
- ▶ Beleidswijziging voorziening niet opgevraagd pensioen
In 2025 heeft het fonds zijn beleid aangepast, waardoor niet opgevraagde pensioenuitkeringen na een termijn van 10 jaar vrijvallen (2024: geen vervalltermijn). Deze wijziging heeft geleid tot een verlaging van de technische voorzieningen met € 2,9 mln.

De hiervoor genoemde wijzigingen hebben per saldo geleid tot een positief effect op het resultaat van € 3,9 mln en zijn in de Staat van Baten en Lasten verwerkt als onderdeel van de Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds/ "Wijziging overige actuariële uitgangspunten". Het effect op de dekkingsgraad per 31 december 2025 is 0,1 procentpunt positief.

ALGEMENE GRONDSLAGEN

Opname in de balans en staat van baten en lasten

Een actief is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de toekomstige economische voordelen naar het fonds zullen toevloeien en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een verplichting is in de balans opgenomen, als het waarschijnlijk is dat de afwikkeling daarvan gepaard zal gaan met een uitstroom van middelen en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Een actief of verplichting is niet (meer) in de balans opgenomen:

- ▶ Als door een transactie (nagenoeg) alle toekomstige economische voordelen en (nagenoeg) alle risico's van een actief of een verplichting aan een derde zijn overgedragen.
- ▶ Vanaf het tijdstip waarop niet meer wordt voldaan aan de voorwaarden van waarschijnlijkheid van de toekomstige economische voordelen en betrouwbaarheid van de bepaling van de waarde.

Dit betekent dat transacties worden verwerkt op handelsdatum en niet op afwikkelingsdatum. Hierdoor kan sprake zijn van een post "nog af te wikkelen transacties", die zowel een actief als een passief kan zijn.

Baten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermeerdering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermeerdering van een actief of een vermindering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Lasten zijn in de staat van baten en lasten opgenomen, als een vermindering van het economisch potentieel -samenhangend met een vermindering van een actief of een vermeerdering van een verplichting- heeft plaatsgevonden en de waarde daarvan betrouwbaar is vastgesteld.

Saldering van een actief en een verplichting

Een actief en een verplichting zijn gesaldeerd (netto) opgenomen, als er sprake is van een wettelijke of contractuele bevoegdheid om het actief en de verplichting gesaldeerd en gelijktijdig af te wikkelen én de intentie bestaat om de posten op deze wijze af te wikkelen. De hiermee samenhangende rentebaten en rentelasten zijn eveneens gesaldeerd opgenomen.

Reële waarde

Activa en verplichtingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, tenzij anders is aangegeven.

Schattingen en veronderstellingen

De opstelling van de jaarrekening volgens Titel 9, Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt, die van invloed zijn op de grondslagen en de gerapporteerde waarde van activa, verplichtingen, baten en lasten.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen zijn gebaseerd op ervaringen uit het verleden en verschillende andere factoren, die -gegeven de omstandigheden- als redelijk zijn beschouwd. De uitkomsten hiervan vormen de basis voor het oordeel over de boekwaarde van activa en verplichtingen, die niet op eenvoudige wijze uit andere bronnen blijkt. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen.

De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld. Herzieningen van schattingen zijn opgenomen:

- ▶ in het verslagjaar waarin de schatting is herzien, als de herziening alleen voor dat verslagjaar gevolgen heeft, of
- ▶ in het verslagjaar van herziening en toekomstige verslagjaren, als de herziening gevolgen heeft voor zowel het verslagjaar als toekomstige verslagjaren.

Verwerking van waardeveranderingen van beleggingen

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen van beleggingen. Alle waardeveranderingen van beleggingen, inclusief valutakoersverschillen, worden als beleggingsopbrengsten in de staat van baten en lasten opgenomen.

Vreemde valuta

Activa en verplichtingen in vreemde valuta zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per balansdatum. Deze waardering is onderdeel van de waardering tegen reële waarde.

Baten en lasten uit transacties in vreemde valuta's zijn omgerekend naar euro's tegen de koers per transactiedatum. Alle valutakoersverschillen zijn verwerkt in de staat van baten en lasten.

Koersen ten opzichte van de Euro:

	31-12-2025	31-12-2024
US dollar	1,17	1,04
Britse pond	0,87	0,83
Japanse yen	184,09	162,74
Zwitserse frank	0,93	0,94
Zweedse kroon	10,83	11,44
Deense kroon	7,47	7,46
Noorse kroon	11,85	11,76
Canadese dollar	1,61	1,49
Australische dollar	1,76	1,67
Hong Kong dollar	9,14	8,04

SPECIFIEKE GRONDSLAGEN

GRONDSLAGEN VOOR DE WAARDERING VAN ACTIVA EN PASSIVA

Beleggingen voor risico fonds

Algemeen

De beleggingen worden gewaardeerd op reële waarde. Slechts indien de reële waarde van een belegging niet betrouwbaar kan worden vastgesteld vindt waardering plaats op basis van geamortiseerde kostprijs.

Participaties in beleggingsinstellingen, die gespecialiseerd zijn in een bepaald soort beleggingen worden gerubriceerd en gewaardeerd volgens de grondslagen van dat soort beleggingen.

Vastgoedbeleggingen

Beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden voor de jaarrekening onder aandelen geclassificeerd. Niet-beursgenoteerde (indirecte) vastgoedbeleggingen worden gewaardeerd tegen de reële waarde die is bepaald op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde.

Aandelen

Beursgenoteerde aandelen en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de per balansdatum geldende beurskoers. Voor niet-beursgenoteerde participaties is dit de door de vermogensbeheerder afgegeven intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Vastrentende waarden

Beursgenoteerde vastrentende waarden en participaties in beursgenoteerde beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen reële waarde, zijnde de per balansdatum geldende beurskoers. Niet-beursgenoteerde participaties in beleggingsinstellingen zijn gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de vermogensbeheerder van het fonds afgegeven intrinsieke waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde. Niet-beursgenoteerde vastrentende waarden zijn gewaardeerd op basis van de geschatte toekomstige nettokasstromen (rente en aflossingen) die uit de beleggingen zullen voortvloeien, contant gemaakt tegen de geldende marktrente en rekening houdend met het risicoprofiel en de looptijd.

Derivaten

Derivaten worden gewaardeerd op reële waarde, te weten de relevante marktnotering of, als die er niet is, de waarde die wordt bepaald met behulp van marktconforme en toetsbare waarderingmodellen.

Positieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder derivaten. Negatieve posities uit hoofde van derivatencontracten ultimo verslagjaar worden gepresenteerd onder overige schulden en overlopende passiva.

Overige beleggingen

Herbelegd- en cash collateral

Effecten zijnde herbelegd cash collateral worden gewaardeerd tegen actuele waarde conform de beleggingscategorie waartoe de belegging behoort. Bij het ontbreken van een beurskoers wordt gebruik gemaakt van waarderingmodellen waarin wordt uitgegaan van bepaalde veronderstellingen, bijvoorbeeld ten aanzien van kredietrisico, vervroegde aflossingen en rentecurves.

Hedge funds

De hedge funds worden gewaardeerd tegen de reële waarde op basis van de door de beheerder van het fonds afgegeven waarde, zijnde een benadering van de marktwaarde. De waardering geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Geldmarktbeleggingsfondsen

Geldmarktbeleggingsfondsen worden gewaardeerd tegen reële waarde. De waardering hiervan geschiedt tegen de intrinsieke waarde, die de reële waarde van de onderliggende beleggingen representeert.

Securities lending

Het fonds neemt deel aan een securities lending programma, waarbij bepaalde effecten voor een korte periode worden uitgeleend aan andere marktpartijen. Beleggingen die in het kader van een securities lending contract worden uitgeleend, blijven deel uitmaken van de balans en worden gewaardeerd conform de grondslag voor waardering en resultaatbepaling zoals die geldt voor beleggingen. Als onderpand ontvangen geldmiddelen worden opgenomen onder beleggingen. Uit securities lending voortvloeiende baten en lasten worden in de directe beleggingsopbrengsten verwerkt.

Beleggingen voor risico deelnemers

De grondslagen voor de waardering van de beleggingen voor risico deelnemers zijn gelijk aan die voor de beleggingen die voor rekening van het fonds worden aangehouden. Voor risico van deelnemers wordt belegd in aandelen, obligaties en derivaten.

Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

De herverzekerde pensioenverplichtingen zijn gewaardeerd tegen de gekapitaliseerde waarde van de herverzekeringspolissen, berekend volgens de door het fonds gehanteerde actuariële grondslagen.

Vorderingen en overlopende activa

Vorderingen worden bij eerste verwerking gewaardeerd tegen de reële waarde van de tegenprestatie. Vorderingen worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Voorzieningen wegens oninbaarheid worden in mindering gebracht op de boekwaarde van de vordering

Overige activa

Onder overige activa zijn liquide middelen opgenomen, voor zover dit onmiddellijk opeisbare banktegoeden zijn. Liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen uit hoofde van beleggingstransacties zijn opgenomen onder beleggingen.

Stichtingskapitaal en reserves

Algemene reserve

De algemene reserve is bedoeld voor het opvangen van niet gekwantificeerde risico's, zoals algemene bedrijfsrisico's en kostenrisico's, als buffer voor beleggingsrisico's en als bron voor mogelijke toekomstige toeslagen. Het saldo van baten en lasten wordt via de resultaatbestemming toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserve, al naar gelang de uitkomst.

Achtergestelde lening

Op 30 september 2005 is door AkzoNobel een lening verstrekt van € 100 mln. met een rentepercentage van 3,5%. Aan de aflossing van de lening zijn voorwaarden verbonden betreffende de vermogenspositie op aflossingsdatum en het oordeel van DNB hierover. Waardering vindt plaats tegen geamortiseerde kostprijs. Bij het fonds is de geamortiseerde kostprijs gelijk aan de nominale waarde. Deze lening is achtergesteld bij alle andere schulden.

Technische voorzieningen voor risico fonds

Voorziening pensioenverplichtingen

De voorziening pensioenverplichtingen (VPV) voor risico van het fonds wordt gewaardeerd op reële waarde (marktwaarde). De reële waarde wordt bepaald op basis van de contante waarde van de beste inschatting van toekomstige kasstromen die samenhangen met de op balansdatum onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen. Onvoorwaardelijke pensioenverplichtingen zijn de opgebouwde nominale aanspraken en de toegekende onvoorwaardelijke toezeggingen. De contante waarde wordt bepaald met gebruikmaking van de door DNB gepubliceerde rentetermijnstructuur ultimo boekjaar.

Bij de berekening van de VPV is uitgegaan van het op de balansdatum geldende pensioenreglement en van de over de verstreken deelnemersjaren verworven aanspraken. Jaarlijks wordt door het bestuur besloten of de opgebouwde pensioenaanspraken worden geïndexeerd. Alle per balansdatum verleende toeslagen zijn in de berekening begrepen. Er wordt geen rekening gehouden met toekomstige salarisontwikkelingen.

Bij de berekening van de voorziening wordt voor arbeidsongeschikten rekening gehouden met de tot pensioendatum op te bouwen pensioenaanspraken.

Bij de bepaling van de actuariële uitgangspunten wordt rekening gehouden met de voorzienbare trend in overlevingskansen.

De berekeningen zijn uitgevoerd op basis van de volgende actuariële grondslagen en veronderstellingen:

Marktrente

Gebaseerd op de rentetermijnstructuur, zoals gepubliceerd door DNB, per einde boekjaar. Deze rentetermijnstructuur is vastgesteld met gebruikmaking van de UFR-methodiek.

Overlevingstafels

Prognosetafel AG2024, startjaar 2026 (2024: Prognosetafel AG2024, startjaar 2025). Hierbij worden leeftijdsafhankelijke sterftecorrecties toegepast, gebaseerd op de fondsspecifieke ervaringssterfte. Het model voor het vaststellen van de ervaringssterfte is een combinatie van waargenomen sterfte van het fonds en een model dat gebruik maakt van inkomensafhankelijke sterfecijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Partnerfrequentie

Voor het nabestaandenpensioen tot de pensioendatum wordt het zogenaamde onbepaalde partnersysteem gehanteerd. Bij vaststelling van de partnerfrequentie wordt enerzijds rekening gehouden met de deelnemerspopulatie van het fonds en anderzijds met CBS data. Voor het uitruilbaar partnerpensioen worden de partnerfrequenties vanaf 60 jaar verondersteld gelijk te zijn aan 1. Voor de pensioentrekkenden wordt rekening gehouden met de werkelijke burgerlijke staat en gereserveerd volgens het bepaalde partnersysteem.

Leeftijdsverschil man-vrouw

De partner van een mannelijke (ex)deelnemer wordt geacht drie jaar jonger te zijn; de partner van een vrouwelijke (ex)deelnemer wordt geacht drie jaar ouder te zijn.

Grondslag voor wezenpensioen

Voor het uitgesteld wezenpensioen is een opslag van 0,23% (2024: 0,27%) gehanteerd op de VPV voor uitgesteld levenslang ouderdompensioen voor niet-pensioentrekkende deelnemers.

Voorziening operationele kosten

Onder de voorziening operationele kosten zijn voorzieningen opgenomen voor de (toekomstige) operationele kosten van het pensioenfonds. De voorziening voor toekomstige excassokosten is gelijk aan 2,6% (2024: 2,6%) van de netto contante waarde van de voorziening pensioenverplichtingen.

Overige componenten van de technische voorzieningen

IBNR-voorziening

Het fonds houdt een IBNR voorziening aan om rekening te houden met de toekomstige schadelast voor zieke deelnemers op balansdatum die na twee wachttijden arbeidsongeschikt kunnen worden verklaard. De verplichting wordt geschat op basis van de risicopremie voor arbeidsongeschiktheid waarbij wordt uitgegaan van een opgave van alle ziektegevallen van dat moment. Afhankelijk van de verstreken duur van de ziekmelding is per persoon een inschatting gemaakt van de schade. De IBNR-voorziening bestaat uit dekking van het risico van premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid (PVI-risico).

Het fonds baseert zich op een jaarlijks door de werkgever aangeleverd bestand met werknemers die op 30 september ziek zijn. Vervolgens worden met behulp van overlevings- en invalideringskansen op deelnemersniveau risicokapitalen arbeidsongeschiktheid (premiëvrijstelling) vastgesteld. Op basis van anciënniteit van de ziekmeldingen wordt uiteindelijk een (verloop van de) IBNR afgeleid voor deze zieke deelnemers, zijn de mogelijke schadegevallen voor het fonds.

De IBNR-voorziening bestond tot en met 2024 uit dekking van het risico van premievrije voortzetting van de pensioenopbouw bij arbeidsongeschiktheid (PVI-risico) en uitkering van een arbeidsongeschiktheidspensioen (AOP-risico). Per 2025 bestaat de IBNR-voorziening alleen uit het PVI-risico omdat het AOP-risico vanaf 1 januari door de werkgevers is herverzekerd bij verzekeraars. Het PVI-risico is vanaf 1 januari 2025 door het fonds herverzekerd. De IBNR-voorziening is vastgesteld voor alle zieke werknemers (op 30 september 2025), waarbij het deel voor de zieke werknemers die vallen onder het herverzekeringscontract (ziek op of na 1 januari 2025) eveneens is opgenomen als vordering op de herverzekeraar.

Aan de berekening van de IBNR voorziening liggen dezelfde actuariële grondslagen en veronderstellingen ten grondslag als gehanteerd bij de vaststelling van de VPV. Daarnaast wordt géén revalidatie verondersteld en zijn de invalideringskansen afhankelijk verondersteld van anciënniteit van de ziekmelding. Voor mannen en vrouwen die maximaal 2 kwartalen ziek zijn geldt een invalideringskans van 5%; bij 3 of 4 kwartalen ziekte geldt een invalideringskans van 20%; bij 5 of 6 kwartalen ziekte geldt een invalideringskans van 45%; en na meer dan 6 kwartalen ziekte geldt een invalideringskans van 55%.

Voorziening niet opgevraagd pensioen

Per 31 december 2024 is de voorziening niet opgevraagd pensioen aan de voorziening van het fonds toegevoegd. Daarvóór reserveerde het fonds de niet uitgekeerde pensioenuitkeringen van pensioengerechtigden op de balans. Ultimo 2025 is het beleid van het fonds aangepast, waardoor de gemiste uitkeringen na 10 jaar vrijvallen (2024: geen vrijval na 10 jaar). Zie ook de toelichting bij schattingswijzigingen. In de voorziening zijn de 'gemiste' uitkeringen van pensioengerechtigden tot 10 jaar ná de oorspronkelijke ingangsdatum van het pensioen opgenomen. Daarna vallen de 'gemiste' uitkeringen vrij uit deze voorziening.

Voorziening AOW eigen beheer

De voorziening AOW eigen beheer is niet meer opgenomen, omdat de aanspraken zijn omgezet in aanspraken op levenslang ouderdomspensioen in het kader van de transitie naar Wet toekomst pensioenen (Wtp).

Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

De waardering van de voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers is bepaald door de waardering van de tegenover deze voorziening aangehouden beleggingen.

Overige schulden en overlopende passiva

Overige schulden en overlopende passiva zijn bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Daarna tegen de geamortiseerde kostprijs (gelijk aan de nominale waarde als er geen sprake is van transactiekosten).

GRONDSLAGEN VOOR DE RESULTAATBEPALING

Algemeen

Voor zover niet anders vermeld worden baten en lasten verwerkt in het resultaat van het jaar waarop zij betrekking hebben.

Premiebijdragen voor risico fonds

Onder premiebijdragen wordt verstaan de aan derden in rekening gebrachte c.q. te brengen bedragen voor de in het verslagjaar verzekerde pensioenen onder aftrek van kortingen. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Premiebijdragen voor risico deelnemers

Dit betreft ontvangen (vrijwillige spaar)bijdragen van deelnemers in het kader van de beschikbare premieregeling. Premies zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Beleggingsresultaten risico fonds

(In)directe beleggingsresultaten zijn toegerekend aan de periode waarop ze betrekking hebben.

Directe beleggingsopbrengsten

Directe beleggingsopbrengsten zijn rentebaten en -lasten, dividenden, huuropbrengsten, e.d. Dividend is verantwoord op het moment van betaalbaarstelling.

Indirecte beleggingsopbrengsten

Indirecte beleggingsopbrengsten zijn gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen en valutaresultaten:

- ▶ Er is geen onderscheid gemaakt tussen gerealiseerde en ongerealiseerde waardeveranderingen.
- ▶ Aankoopkosten zijn verwerkt in de reële waarde van de beleggingen.
- ▶ Verkoopkosten zijn verantwoord als onderdeel van de herwaarderingen.

Kosten van vermogensbeheer

Onder kosten van vermogensbeheer worden de externe en de daaraan toegerekende interne kosten verstaan. Exploitatiekosten van onroerende zaken in exploitatie zijn in de kosten van vermogensbeheer opgenomen.

Beleggingsresultaten risico deelnemers

De grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico deelnemers zijn gelijk aan de grondslagen voor bepaling van het resultaat betreffende beleggingsresultaten risico fonds.

Herverzekering

De baten en lasten uit hoofde van herverzekering worden toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben. Herverzekeringspremies worden als last verantwoord in de periode waarop de dekking betrekking heeft. Ontvangen herverzekeringssuitkeringen worden als bate verantwoord in het verslagjaar waarin het recht op uitkering ontstaat.

Pensioenuitkeringen

Pensioenuitkeringen zijn de aan deelnemers uitgekeerde bedragen inclusief afkopen. De pensioenuitkeringen zijn berekend op actuariële grondslagen en toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Pensioenuitvoeringskosten

Pensioenuitvoeringskosten zijn toegerekend aan het verslagjaar waarop deze betrekking hebben.

Saldo overdrachten van rechten risico fonds

Dit is het saldo van overgenomen en overgedragen pensioenaanspraken.

Overige lasten

De overige lasten worden opgenomen voor de aan het verslagjaar toe te rekenen bedragen.

GRONDSLAGEN KASSTROOMOVERZICHT

Het kasstroomoverzicht is conform de directe methode opgesteld. Onder geldmiddelen wordt conform de definitie in RJ360 verstaan alle liquide middelen evenals direct opeisbare deposito's en equivalenten van liquide middelen. Hierbij worden alle ontvangsten en uitgaven als zodanig gepresenteerd. Er wordt onderscheid gemaakt tussen kasstromen uit pensioenactiviteiten en kasstromen uit beleggingsactiviteiten.

5 Toelichting op de balans

(euro x mln)

ACTIVA

1. Beleggingen voor risico fonds

Verloopoverzicht per beleggingscategorie

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2025	318,1	1.691,0	2.951,8	-226,6	586,8	5.321,1
Aankopen	-	221,4	2.214,1	10.466,1	1.574,5	14.476,1
Verkopen	-13,5	-416,2	-2.187,6	-10.468,7	-1.643,6	-14.729,6
Overige mutaties	-	-	0,1	1,4	115,9	117,4
Waardemutaties	24,0	113,5	-51,7	-154,9	14,6	-54,5
Stand per 31 december 2025	328,6	1.609,7	2.926,7	-382,7	648,2	5.130,5

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

486,4

5.616,9

	Vastgoed-beleggingen	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Stand per 1 januari 2024	319,4	1.526,0	2.651,4	-269,9	906,2	5.133,1
Aankopen	-	120,7	2.223,3	10.535,8	1.139,0	14.018,8
Verkopen	-14,1	-255,1	-1.981,1	-10.445,7	-1.310,0	-14.006,0
Overige mutaties	-	-	6,2	5,3	-134,6	-123,1
Waardemutaties	12,8	299,4	52,0	-52,1	-13,8	298,3
Stand per 31 december 2024	318,1	1.691,0	2.951,8	-226,6	586,8	5.321,1

Bij: Derivaten met een negatieve waarde

353,0

5.674,1

Reële waarde

Zoals vermeld in de toelichting zijn de beleggingen van het fonds gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum en is het over het algemeen mogelijk en gebruikelijk om de reële waarde binnen een aanvaardbare bandbreedte van schattingen vast te stellen. Voor sommige andere financiële instrumenten, zoals beleggingsvorderingen en -schulden, geldt dat de boekwaarde de reële waarde benadert als gevolg van het kortetermijnkarakter van de vorderingen en schulden. De boekwaarde van alle activa en de financiële verplichtingen op balansdatum benadert de reële waarde.

Voor de meerderheid van de financiële instrumenten van het fonds kan gebruik worden gemaakt van marktnoteringen. Echter, bepaalde financiële instrumenten zijn gewaardeerd door middel van gebruikmaking van contante waardeberekeningen, de intrinsieke waarde of een andere methode.

- ▶ Beleggingen met genoteerde marktprijzen worden verhandeld aan een effectenbeurs of betreffen liquide middelen. Hieronder vallen (vastgoed)aandelen en obligaties.
- ▶ De netto contante waarde methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.
- ▶ Andere methode(n):
 - Intrinsieke waarde: de marktwaarde ontleend aan de meest recente rapportages van de fundmanagers en de fund-to-fund managers. Deze rapportages zijn door een accountant gecontroleerd maar de periode van deze rapportages loopt vaak niet synchroon met het boekjaar van het fonds. Om deze onzekerheid te mitigeren wordt jaarlijks achteraf een aansluiting gemaakt. Ook banktegoeden worden hier gepresenteerd.
 - Waarderingsmodellen: een waardering volgens waarderingsmodellen en -technieken gebaseerd op marktdata.
 - Andere methode: marktwaardebepaling niet gebaseerd op marktdata, maar gebaseerd op aannames en schattingen die de prijs significant bepalen.

Op basis van deze indeling kan het volgende onderscheid worden gemaakt:

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2025				
Vastgoedbeleggingen	-	-	328,6	328,6
Aandelen	1.609,7	-	-	1.609,7
Vastrentende waarden	2.598,6	-29,4	357,5	2.926,7
Derivaten		-382,7	-	-382,7
Overige beleggingen	119,9	-	528,3	648,2
Totaal	4.328,2	-412,1	1.214,4	5.130,5

	Genoteerde marktprijzen	NCW- berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2024				
Vastgoedbeleggingen	-	-	318,1	318,1
Aandelen	1.691,0	-	-	1.691,0
Vastrentende waarden	2.592,4	-	359,4	2.951,8
Derivaten	-	-226,6	-	-226,6
Overige beleggingen	107,7	-	479,1	586,8
Totaal	4.391,1	-226,6	1.156,6	5.321,1

In bovenstaande tabellen zijn de derivaten inclusief de derivaten met een negatieve positie. De overige beleggingen zijn inclusief herbelegd en cash collateral uit hoofde van securities lending.

Schattingen van de actuele waarde zijn een momentopname, gebaseerd op de marktomstandigheden en de beschikbare informatie over het financiële instrument op balansdatum. Deze schattingen zijn van nature subjectief en bevatten onzekerheden en een significante oordeelsvorming (bijvoorbeeld rentestand, volatiliteit, schatting van kasstromen, etc.) en kunnen daarom niet met precisie worden vastgesteld.

Schatting van reële waarde

De belangrijkste gehanteerde methoden en veronderstellingen voor het schatten van de reële waarde van financiële instrumenten zijn:

- ▶ Valutaderivaten: forward transacties worden gewaardeerd op de bestaande koersen.
- ▶ Rentederivaten: rente swaps worden gewaardeerd op basis van de Eonia rentecurve.
- ▶ Vastrentende waarden: netto contante waarde methode wordt bepaald door de te ontvangen kasstromen contant te maken op basis van de geldende marktrente. In de waardering is rekening gehouden met het oninbaarheidsrisico.

Vastgoedbeleggingen

	31-12-2025	31-12-2024
Specificatie naar soort:		
Niet beursgenoteerd indirect vastgoed	382,6	318,1
Totaal	328,6	318,1

Aandelen

De aandelen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2025	31-12-2024
Specificatie naar soort:		
Zelfstandig beursgenoteerde aandelen	1.336,5	1.393,8
Aandelenbeleggingsfondsen	273,2	297,2
Totaal	1.609,7	1.691,0

Per balansdatum is een bedrag van € 56,2 mln (31 december 2024: € 105,3 mln) aan aandelen uitgeleend. Voor het risico van niet teruglevering zijn zekerheden ontvangen tot een bedrag van € 60,0 mln (31 december 2024: € 113,1 mln).

Vastrentende waarden

De vastrentende waarden zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2025	31-12-2024
Specificatie naar soort:		
Staatsobligaties	1.638,3	1.509,2
Bedrijfsobligaties (Credit funds)	718,4	820,5
Obligatiebeleggingsfondsen	144,2	152,3
Hypotheekfondsen	304,6	307,3
Covered fondsen	116,3	134,0
Repurchase agreements (repo's)	-29,4	
Overige	34,3	28,5
Totaal	2.926,7	2.951,8

De obligaties zijn beursgenoteerd.

De hypotheekfondsen en een obligatiebeleggingsfonds zijn niet beursgenoteerd.

Per balansdatum is een bedrag van € 130,4 mln (31 december 2024: € 153,7 mln) aan obligaties uitgeleend. Voor het risico van niet-teruglevering zijn zekerheden ontvangen tot een bedrag van € 138,5 mln (31 december 2024: € 163,3 mln).

Derivaten

	31-12-2025	31-12-2024
Specificatie naar soort:		
Valutaderivaten	9,2	-40,7
Rentederivaten	-391,9	-185,9
Totaal	-382,7	-226,6

De derivaten zijn niet beursgenoteerd.

De derivaten met een negatieve waarde zijn opgenomen onder overige schulden en overlopende passiva.

Voor de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruikgemaakt van financiële derivaten.

Als hoofdregel geldt dat derivaten uitsluitend worden gebruikt voor zover dit passend is binnen het algemene beleggingsbeleid. De portefeuillestructuur en het risicoprofiel, berekend inclusief de economische effecten van derivaten, dienen zich binnen de door het bestuur vastgestelde grenzen (limieten) te bevinden.

Het fonds gebruikt derivaten voornamelijk om het valutarisico en het renterisico af te dekken. Eén van de belangrijkste risico's bij derivaten is het kredietrisico. Dit is het risico dat tegenpartijen niet aan hun betalingsverplichtingen kunnen voldoen. Dit risico wordt beperkt door alleen transacties aan te gaan met geselecteerde partijen met een door Achmea IM, gebaseerd op haar eigen ratingbeleid, gecontroleerde kredietwaardigheid. Bovendien geldt dat zoveel mogelijk wordt gewerkt met onderpand.

Het fonds heeft eind 2025 onderpand ontvangen en verstrekt als gevolg van waardeontwikkeling van de derivaten. Zie voor meer informatie onderdeel Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen, Onderpand derivaten.

De derivatenposities per 31 december 2025:

Type contract	Contractomvang	Activa	Passiva
Futures	40,4	-	-
Valutatermijncontracten	1.253,0	10,6	1,4
Renteswaps	723,6	93,1	485,0
Totaal		103,7	486,4

De derivatenposities per 31 december 2024:

Type contract	Contractomvang	Activa	Passiva
Futures	15,8	-	-
Valutatermijncontracten	1.336,0	1,0	41,7
Renteswaps	1.198,5	125,4	311,3
Totaal		126,4	353,0

Overige beleggingen

De overige beleggingen zijn als volgt gespecificeerd:

	31-12-2025	31-12-2024
Specificatie naar soort:		
Herbelegd en cash collateral	17,8	64,1
Liquide middelen	14,3	12,6
Hedge funds	253,7	241,8
Geldmarktbeleggingsfondsen	86,0	152,3
Beleggingsdebiteuren	286,0	126,4
Beleggingscrediteuren	-9,6	-10,4
Totaal	648,2	586,8

De hedge funds zijn niet beursgenoteerd.

Herbelegd en cash collateral kan als volgt worden gesplitst:

	31-12-2025		31-12-2024	
Sector	Cash	In %	Cash	In %
Financiële instellingen	4,3	24,2	13,5	21,1
Overig	12,5	70,2	48,8	76,1
Cash	1,0	5,6	1,8	2,8
Totaal	17,8	100,0	64,1	100,0

2. Beleggingen voor risico deelnemers

De beleggingen voor risico deelnemer zijn als volgt gespecificeerd:

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2025

	Stand per 1 januari 2025	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2024
Module Rendement	111,5	0,3	-11,5	0,7	18,3	119,3
Module Rente	29,7	2,6	-1,4	0,1	0,2	31,2
Overige Beleggingen	10,6	5,2	-2,0	-0,8	-3,1	9,9
Totaal	151,8	8,1	-14,9	-	15,4	160,4

Verloopoverzicht op module en fondseniveau 2024

	Stand per 1 januari 2024	Aankopen	Verkopen	Overige mutaties	Waarde- mutaties	Stand per 31 december 2024
Module Rendement	98,3	1,6	-6,6	-0,6	18,8	111,5
Module Rente	26,7	3,5	-0,7	-0,5	0,7	29,7
Module Matching	9,3	9,3	-9,7	-9,0	0,1	-
Overige Beleggingen	-	0,5	-1,0	10,6	0,5	10,6
Totaal	134,3	14,9	-18,0	0,5	20,1	151,8

In oktober 2024 is overgestapt van de Module Matching naar het Duration Matching Fund van Achmea IM. Dit wordt gepresenteerd bij overige beleggingen.

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2025

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	119,3	-	-	-	119,3
Module Rente	-	31,2	-	-	31,2
Module Matching	-	-	9,1	0,8	9,9
Stand per 31 december 2025	119,3	31,2	9,1	0,8	160,4

Belegde waarden per beleggingscategorie op basis van doorkijk per 31 december 2024

	Aandelen	Vastrentende waarden	Derivaten	Overige beleggingen	Totaal
Module Rendement	111,5	-	-	-	111,5
Module Rente	-	29,7	-	-	29,7
Module Matching	-	-	9,0	1,6	10,6
Stand per 31 december 2024	111,5	29,7	9,0	1,6	151,8

Onder vastrentende waarden zijn de vastrentende waarden, hypotheek en langlopende rentecontracten opgenomen.

Reële waarde

De beleggingen van risico deelnemers worden gewaardeerd tegen reële waarde per balansdatum. Beleggingsdebiteuren, -crediteuren en liquide middelen worden gepresenteerd bij andere methode(n).

	Genoteerde marktprijzen	NCW-berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2025				
Aandelen	119,3	-	-	119,3
Vastrentende waarden	-	-	31,2	31,2
Derivaten	-	9,1	0,8	9,9
Totaal	119,3	9,1	32,0	160,4

	Genoteerde marktprijzen	NCW-berekeningen	Andere methode(n)	Totaal
Per 31 december 2024				
Aandelen	112,1	-	-	-
Vastrentende waarden	-	-	-0,6	111,5
Derivaten	-	-	29,7	29,7
Overige beleggingen	-	9,0	1,6	10,6
Totaal	112,1	9,0	30,7	151,8

Opgemerkt wordt, dat schattingen naar hun aard subjectief zijn en dat de geschatte reële waarden daarom inherent onderhevig zijn aan onzekerheden en waardeoordelen van volatiliteit, rentestand en kasstromen. Deze schattingen zijn momentopnames, gebaseerd op de marktomstandigheden en de op dat moment beschikbare informatie.

3. Herverzekeringsdeel technische voorzieningen

Verloopoverzicht herverzekeringsdeel technische voorzieningen:

	2025	2024
Stand per 1 januari	5,3	5,5
Aanpassing grondslagen	-	-0,1
Overige mutaties	-2,7	0,5
Vrijval uitkeringen herverzekering	-0,2	-0,6
Stand per 31 december	2,4	5,3

In het kader van de overgang naar Wtp is het herverzekerde deel van de technische voorzieningen dat geen onderdeel uitmaakt van de pensioenadministratie nader onderzocht. Uit dit onderzoek is gebleken dat deze post niet (meer) aansluit bij het doel zoals omschreven in de ABTN. Om die reden is deze post per ultimo 2025 op nihil gewaardeerd. De overige mutaties betreffen voornamelijk deze aanpassing.

Gecedeerde verzekeringen

De werkgever AkzoNobel heeft in het verleden bedrijven overgenomen waarvan de opgebouwde pensioenaanspraken zijn achtergebleven bij de verzekeraar waar het pensioen was ondergebracht. De deelnemers zijn volledig in de regeling van het fonds opgenomen, waarbij ook de bij het overgenomen bedrijf doorgebrachte diensttijd pensioengevend is geworden. De bij de verzekeraar opgebouwde nominale aanspraken worden als aftrekbedrag in aanmerking genomen binnen de regeling van het fonds. Bij pensionering wordt door APF het volledige pensioen uitbetaald. De uitkeringen die bij de betreffende verzekeraars zijn opgebouwd moeten worden gecedeerd aan het fonds.

4. Vorderingen en overlopende activa

	31-12-2025	31-12-2024
Vordering inzake verlegde BTW	0,7	0,6
Vordering op herverzekerder	2,4	-
Vorderingen op werkgevers	1,5	10,0
Nog te ontvangen bedragen van DC	3,3	1,9
	7,9	12,5

Alle vorderingen hebben een resterende looptijd van minder dan één jaar, met uitzondering van de vordering op de herverzekeraar inzake ziekmeldingen (zie toelichting hieronder).
Over de vordering op de werkgevers wordt geen intrest berekend.

De vordering op de herverzekeraar bestaat uit:

- ▶ € 0,7 mln uit openstaande claims, en
- ▶ € 1,7 mln die betrekking heeft op de per 1 januari 2025 aanwezige ziekmeldingen.

De ziekmeldingen per 1 januari 2025 zijn, overeenkomstig het herverzekeringscontract, herverzekerd bij elipsLife. Met dit herverzekeringscontract is het risico van premievrijstelling bij arbeidsongeschiktheid door het pensioenfonds ondergebracht bij elipsLife.

De hiermee samenhangende technische voorziening voor risico van het fonds is aan de passivazijde van de balans opgenomen als onderdeel van de IBNR-voorziening voor arbeidsongeschiktheid, voor een bedrag dat gelijk is aan de hiervoor opgenomen vordering van € 1,7 mln.

De vordering en de daarmee corresponderende verplichting vallen vrij op het moment dat elipsLife tot uitkering overgaat. Deze afwikkeling zal eind 2027 plaatsvinden, waarna zowel de vordering op de herverzekeraar als het betreffende deel van de IBNR-voorziening in het resultaat vrijvalt.

5. Overige activa

	31-12-2025	31-12-2024
ABN AMRO	27,4	8,8

Onder de liquide middelen worden kasmiddelen en tegoeden op bankrekeningen opgenomen die onmiddellijk of op korte termijn opeisbaar zijn en niet het karakter van beleggingen hebben.

Het fonds heeft een ongebruikte kredietfaciliteit van € 18,0 mln.

PASSIVA

6. Stichtingskapitaal en reserves

Mutatieoverzicht eigen vermogen

	Stichtingskapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2025	0,1		768,3
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	768,2	344,6
		344,6	
Stand per 31 december 2025	0,1	1.112,8	1.112,9

	Stichtingskapitaal	Algemene reserve	Totaal
Stand per 1 januari 2024	0,1	723,0	723,1
Uit bestemming saldo van baten en lasten	-	45,2	45,2
Stand per 31 december 2024	0,1	768,2	768,3

Solvabiliteit

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Pensioenvermogen	5.296,7	129,7	5.427,0	119,0
Af: technische voorzieningen	4.083,8	100,0	4.558,7	100,0
Eigen vermogen (inclusief achtergestelde lening)	1.212,9	29,7	868,3	19,0
Af: vereist eigen vermogen	685,8	16,8	755,6	16,6
Tekort respectievelijk overschot t.o.v. VEV	527,1	12,9	112,7	2,4
Minimaal vereist eigen vermogen	163,0	4,0	186,0	4,1
Actuele dekkingsgraad		129,7		119,0
Beleidsdekkingsgraad		125,4		122,3

De vermogenspositie van het fonds kan worden gekarakteriseerd als voldoende omdat de beleidsdekkingsgraad van 125,4% hoger is dan het vereist eigen vermogen van 116,8%.

Voor de berekening van het vereist eigen vermogen wordt gebruik gemaakt van de door DNB ontwikkelde standaardtoets, de zogenaamde S-toets. De dekkingsgraad wordt bepaald door het pensioenvermogen te delen door de technische voorzieningen (inclusief voorziening pensioenverplichting risico deelnemers). Het pensioenvermogen wordt als volgt vastgesteld: totale activa-/- overige schulden en overlopende passiva-/- achtergestelde lening. Voor het berekenen van de dekkingsgraad wordt artikel 8 van het Financieel Toetsingskader zodanig geïnterpreteerd dat de achtergestelde lening als onderdeel van het eigen vermogen ultimo 2025 voor € 100,0 mln wordt meegenomen. De actuele dekkingsgraad is berekend door het saldo pensioenvermogen € 5.296,7 mln te delen door de technische voorzieningen € 4.083,8 mln en komt daarmee uit op 129,7%.

De beleidsdekkingsgraad is het gemiddelde van de dekkingsgraad van de afgelopen 12 maanden.

In verband met tijdelijk geldende wettelijke regels voor toeslagverlening heeft het fonds een overbruggingsplan ingediend bij DNB. In dit plan zijn de voorwaarden vastgelegd waaronder pensioenaanspraken in de periode tot de overgang naar Wtp kunnen worden verhoogd of verlaagd. DNB heeft het overbruggingsplan op 22 juli 2025 goedgekeurd.

Het verloop van de actuele dekkingsgraad is als volgt:

	2025	2024
	In %	In %
Dekkingsgraad per 1 januari	119,0	119,0
M1 Premie	-0,2	-0,3
M2 Uitkeringen	0,9	1,0
M3 Toeslagen	-3,6	-3,9
M4 Rentetermijnstructuur	16,7	-1,7
M5 Rendement	-1,9	4,5
M6 Overig	-0,1	0,4
Kruiseffect	-1,1	-
Dekkingsgraad per 31 december	129,7	119,0

7. Achtergestelde lening

Dit betreft een bij AkzoNobel opgenomen achtergestelde lening met een rentepercentage van 3,5%. Er vinden geen tussentijdse aflossingen plaats. Bij faillissement zal de lening afgelost worden nadat alle overige schulden zijn voldaan. De achtergestelde lening mag volgens de FTK regelgeving voor maximaal 50% van het Eigen Vermogen van het fonds worden meegeteld ten behoeve van de dekkingsgraad. Ultimo 2025 is dat voor een bedrag van € 100,0 mln (2024: € 100,0 mln). De achtergestelde lening kan uitsluitend met toestemming van toezichthouder DNB worden afgelost.

	31-12-2025	31-12-2024
	100,0	100,0

8. Technische voorzieningen voor risico fonds

Specificatie technische voorzieningen voor risico fonds:

	31-12-2025	31-12-2024
Voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds	3.824,0	4.295,2
Voorziening operationele kosten	99,4	111,7
	3.923,4	4.406,9

Mutatieoverzicht voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2025	2024
Stand per 1 januari	4.295,2	4.101,0
- Pensioenopbouw	82,5	81,8
- Toeslagen	138,4	143,0
- Rentetoevoeging	97,8	138,4
- Pensioenuitkeringen en afkopen	-220,8	-212,0
- Saldo overdrachten van rechten	-20,1	-0,4
- Wijziging marktrente	-545,6	59,6
- Wijziging actuariële uitgangspunten	-3,9	-10,9
- Overige wijzigingen	0,5	-5,3
Stand per 31 december	3.824,0	4.295,2

De afname van de TV van € 3,9 mln als gevolg van wijziging van de actuariële uitgangspunten wordt verklaard door de aanpassing van de partnerfrequenties (verlaging van € 0,4 mln), de aanpassing van de opslag voor de dekking van het wezenpensioen (€ 0,6 mln verlaging) en de beleidswijziging voorziening niet opgevraagd pensioen (€ 2,9 mln verlaging).

Specificatie technische voorzieningen pensioenverplichtingen voor risico fonds naar categorie van deelnemers:

	31-12-2025		31-12-2024	
	Aantal		Aantal	
Deelnemers	4.640	755,8	5.041	997,8
Gewezen deelnemers	9.109	878,9	9.074	1.039,3
Pensioengerechtigden	15.198	2.279,0	15.451	2.347,5
IBNR voorziening voor arbeidsongeschiktheid	-	5,3	-	12,4
Overige bestanddelen*	-	4,4	-	9,9
	28.947	3.923,4	29.566	4.406,9

* De overige bestanddelen bestaan onder andere uit een voorziening voor compensatie premiebijdragen AOW en een voorziening voor niet opgevraagde pensioenen.

De IBNR-voorziening bedraagt ultimo 2025 € 5,3 mln en heeft betrekking op alle werknemers die op 30 september 2025 ziek waren. Voor de werknemers die op of na 1 januari 2025 ziek zijn geworden en onder het herverzekeringscontract vallen, is het corresponderende deel van de voorziening – € 1,7 mln – eveneens als vordering op de herverzekeraar opgenomen (zie toelichting 4).

De methode voor de berekening van de pensioenverplichtingen is zodanig toegepast dat er geen sprake is van een financieringsachterstand.

De technische voorzieningen hebben een langlopend karakter.

Voorziening operationele kosten

	2025	2024
Stand per 1 januari	111,7	106,2
Mutatie	-12,3	5,5
Stand per 31 december	99,4	111,7

Toeslagverlening

De toeslagverlening over de pensioenaanspraken en -rechten als gevolg van de loon- en prijsontwikkelingen is voorwaardelijk. De financiële positie van het fonds speelt hierbij een belangrijke rol.

Het fonds probeert de opgebouwde pensioenaanspraken van deelnemers aan de pensioenregeling te verhogen op basis van het door het CBS gepubliceerde prijsindexcijfer '-CPI Alle Huishoudens Totaal' over de periode september-september met inachtneming van het daaromtrent bepaalde in het pensioenreglement. Voor gewezen deelnemers en pensioengerechtigden wordt eveneens het door het CBS gepubliceerde prijsindexcijfer '-CPI Alle Huishoudens Totaal' over de periode september-september met inachtneming van het bepaalde in het pensioenreglement gebruikt. Er is geen recht op verhoging en het is niet zeker of en in hoeverre verhoging zal plaatsvinden. De toezegging van de verhoging is derhalve voorwaardelijk. Het bestuur beslist of wel of geen toeslagverlening van de pensioenaanspraken plaatsvindt. De verhoging is mede afhankelijk van de vermogenspositie van het fonds.

Toeslagverlening actieven en inactieven per 31 december 2025

Eind 2025 was de financiële positie van het fonds dusdanig dat op basis van de vereisten onder het huidige FTK een gedeeltelijke toeslag van 2,05% mogelijk zou zijn geweest. Op basis van het transitie-FTK is een volledige toeslag van 3,27% mogelijk. Op 16 december 2025 heeft het bestuur besloten dat alle deelnemers per 31 december 2025 een toeslag op basis van het transitie-FTK van 3,27% ontvangen.

Het fonds heeft ervoor gekozen om gebruik te maken van het transitie-FTK en heeft in 2025 wederom een overbruggingsplan bij DNB ingediend. Daardoor gelden er soepelere regels voor wat betreft de toeslagverlening. Als gevolg hiervan komt de toeslagverlening per 31 december 2025 uit op 3,27%, oftewel 1,22%-punt hoger dan die zou zijn op basis van de vereisten onder het huidige FTK. De CPI-maatstaf over 2025 bedroeg 3,27%.

Inhaaltoeslagen

Onder bepaalde omstandigheden kunnen inhaaltoeslagen worden toegekend. Inhaaltoeslagen zijn toeslagen die worden toegezegd, voor zover in het verleden niet voor 100% toeslag is verleend.

Inhaaltoeslagen zijn afhankelijk van de ontwikkelingen van de dekkingsgraad in de toekomst.

Voor 2025 gelden er door het gebruikmaken van het transitie-FTK soepelere regels voor wat betreft de toeslagverlening. Als gevolg hiervan konden de toeslagen over 2025 volledig worden toegekend.

In 2025 was er geen ruimte voor inhaaltoeslagen.

9. Voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2025	2024
Stand per 1 januari	151,8	134,3
Inkomende waardeoverdracht	0,6	0,5
Premies	11,0	12,4
Toekenning sterftewinst	-	1,1
Onttrekkingen partnerpensioen	-0,5	-0,4
Overlijden	-0,1	-
Pensionering	-6,0	-5,8
Uitgaande waardeoverdracht	-0,8	-0,6
Omzetting naar DB	-11,1	-9,9
Rendement	15,4	20,1
Overige mutaties	0,1	0,1
Stand per 31 december	160,4	151,8

10. Overige schulden en overlopende passiva

	31-12-2025	31-12-2024
Derivaten met negatieve waarde	486,4	353,0
Verplichtingen uit hoofde van herbelegd en cash collateral	17,8	64,1
Waardeoverdrachten	0,1	0,1
Te betalen aan herverzekeraar	4,8	-
Afdracht loonheffing en premies	4,5	4,5
Te betalen pensioenuitvoeringskosten	1,5	1,0
Af te dragen BTW uit premie	0,1	0,2
Te betalen vermogensbeheerkosten	3,1	2,6
	518,3	425,5

De schulden hebben overwegend een resterende looptijd van minder dan één jaar. Vanaf boekjaar 2024 is de verplichting uit hoofde van niet opgevraagde pensioenen onderdeel van de technische voorzieningen voor risico fonds.

Risicobeheer en derivaten

Solvabiliteitsrisico

Het fonds wordt bij het beheer van de pensioenverplichtingen en de financiering daarvan geconfronteerd met risico's. De belangrijkste doelstelling van het fonds is het nakomen van de pensioentoezeggingen. Voor het realiseren van deze doelstelling wordt gestreefd naar een toereikende solvabiliteit op basis van de marktwaarde van de pensioenverplichtingen.

Het belangrijkste risico voor het fonds betreft het solvabiliteitsrisico, ofwel het risico dat het fonds niet beschikt over voldoende vermogen ter dekking van de pensioenverplichtingen. De solvabiliteit wordt gemeten zowel op basis van algemeen geldende normen als ook naar de specifieke normen welke door de toezichthouder worden opgelegd.

Indien de solvabiliteit van het fonds zich negatief ontwikkelt, bestaat het risico dat het fonds de premie voor de deelnemers en de onderneming na afloop van de uitvoeringsovereenkomst moet verhogen en het risico dat er geen ruimte beschikbaar is voor een eventuele toeslagverlening van opgebouwde pensioenrechten. In het uiterste geval kan het noodzakelijk zijn dat het fonds verworven pensioenaanspraken en pensioenrechten moet verminderen.

Het overschot op FTK-grondslagen is als volgt:

	31-12-2025	31-12-2024
Technische voorzieningen voor risico fonds	4.083,8	4.558,7
Buffers:		
S1 Renterisico	115,9	100,0
S2 Risico zakelijke waarden	540,9	603,8
S3 Valutarisico	112,5	120,3
S4 Grondstoffenrisico	-	-
S5 Kredietrisico	122,2	146,8
S6 Verzekeringstechnisch risico	90,7	102,7
S7 Liquiditeitsrisico	-	-
S8 Concentratierisico	-	-
S9 Operationeel risico	-	-
S10 Actief beheerrisico	29,5	32,9
Diversificatie effect	-325,9	-350,9
Totaal S (vereiste buffers)	685,8	755,6
Vereist vermogen (art. 132 Pensioenwet)	4.769,6	5.314,3
Aanwezig vermogen	5.296,7	5.427,0
Overschot	527,1	112,7

Het fonds heeft ter afdekking van risico's bepaalde derivatencontracten afgesloten. Hiermee is bij het bepalen van de vereiste buffers op de volgende wijze rekening gehouden:

Renterisico

Het pensioenfonds dekt de rentegevoeligheid ten opzichte van de verplichtingen (de technische voorziening) gedeeltelijk af. Strategisch wordt 73% afgedekt op basis van de marktrentecurve.

Valutarisico

Voor de beleggingscategorieën aandelen (wereld en opkomende markten) en indirect vastgoed wordt het valutarisico van een aantal valuta strategisch voor 75% afgedekt en voor de beleggingscategorieën bedrijfsobligaties US en obligaties opkomende markten Hard Currency bedraagt deze afdekking 100%. Daarnaast vindt voor de beleggingscategorie High Yield de afdekking plaats binnen de beleggingsinstellingen.

Bij de berekening van de buffers past het fonds de standaardmethode toe, waarbij voor actief beheer van de aandelenportefeuille (S10), op basis van de volatiliteit van deze portefeuille een correctie wordt toegepast voor risico zakelijke waarden. Voor de samenstelling van de beleggingen wordt uitgegaan van de strategische asset mix in de evenwichtssituatie.

Beleid en risicobeheer

Het bestuur beschikt over een aantal beleidsinstrumenten ten behoeve van het beheersen van deze risico's. Deze beleidsinstrumenten betreffen:

- ▶ beleggingsbeleid
- ▶ premiebeleid
- ▶ herverzekeringsbeleid
- ▶ toeslagenbeleid.

De keuze en toepassing van beleidsinstrumenten vindt plaats na uitvoerige analyses ten aanzien van te verwachten ontwikkelingen van de verplichtingen en de financiële markten. Daarbij wordt onder meer gebruikgemaakt van ALM-studies. Een ALM-studie is een analyse van de structuur van de pensioenverplichtingen en van verschillende beleggingsstrategieën en de ontwikkeling daarvan in diverse economische scenario's.

De uitkomsten van deze analyses vinden hun weerslag in jaarlijks door het bestuur vast te stellen beleggingsrichtlijnen als basis voor het uit te voeren beleggingsbeleid. De beleggingsrichtlijnen geven normen en limieten aan waarbinnen de uitvoering van het beleggingsbeleid moet plaatsvinden. Ze zijn gericht op het beheersen van de volgende belangrijkste (beleggings)risico's. Bij de uitvoering van het beleggingsbeleid wordt gebruik gemaakt van derivaten.

Marktrisico's (S1 - S4)

Het marktrisico omvat het renterisico, het prijs(koers)risico en het valutarisico. De waardedaling van de beleggingen is het prijsrisico. Het fonds belegt in zakelijke waarden en vastrentende waarden. Bij belegging in zakelijke waarden is het de verwachting dat deze op termijn een hoger rendement genereren welke nodig is gezien de toeslagambitie van het fonds. De beheersing van de risico's van beleggingen in zakelijk waarden wordt bereikt door voldoende spreiding over beleggingscategorieën, regio's en sectoren.

Het valutarisico van beleggingen in USO, GBP en JPY wordt gedeeltelijk afgedekt door het afsluiten van valuta termijn contracten. Het marktrisico wordt op dagelijkse basis beheerst door de uitvoerder in overeenstemming met de aanwezige beleidskaders en richtlijnen. De overall marktpositities worden periodiek gerapporteerd aan het bestuur.

S1 Renterisico

Het renterisico is het risico dat door een daling van de markrentende waarde van de pensioenverplichtingen harder stijgt (verlies) dan de waarde van de vastrentende waarden portefeuille (winst).

De rentegevoeligheid kan worden gemeten door middel van de duration. De duration is de (met de contante waarde van de kasstromen) gewogen gemiddelde resterende looptijd in jaren. De duration geeft aan hoeveel procent bij benadering de reële waarde verandert bij een parallelle verschuiving van de rentecurve met 1 procentpunt. Een hoge duration geeft een hoge gevoeligheid voor veranderingen in de rente weer.

	31-12-2025		31-12-2024	
	Balanswaarde	Duration	Balanswaarde	Duration
Vastrentende waarden (voor derivaten)	2.926,7	6,0	2.951,8	6,1
Vastrentende waarden (na derivaten)	2.544,0	14,8	2.725,2	16,5
Totale portefeuille (na derivaten)*	4.821,9	7,8	5.128,4	9,2
Technische voorzieningen voor risico fonds	4.083,8	12,7	4.558,7	14,5

* Betreft totale portefeuille (na derivaten) exclusief beleggingsvorderingen en -schulden, liquide middelen en lopende interest.

Op balansdatum is de duration van de beleggingen aanzienlijk korter dan de duration van de verplichtingen. Er is derhalve sprake van een zogenaamde "duration-mismatch". Dit betekent dat bij een rentestijging de waarde van beleggingen minder snel daalt dan de waarde van de verplichtingen (bij toepassing van de actuele marktrentestructuur), waardoor de dekkingsgraad zal stijgen. Bij een rentedaling zal de waarde van de beleggingen minder snel stijgen dan de waarde van de verplichtingen, waardoor de dekkingsgraad daalt.

Het beleid van het fonds is gericht op het verkleinen van de "duration-mismatch". De duration mismatch kan worden verkleind door het kopen van meer langlopende obligaties in plaats van aandelen, het binnen de portefeuille vervangen van kortlopende obligaties door langlopende obligaties of door middel van renteswaps of swaptions. Bij een renteswap wordt een vaste lange rente geruild tegen een variabele korte rente. Het fonds ontvangt in dit geval een lange rente, vergelijkbaar met de kasstroom van een langlopende obligatie en betaalt daarvoor een variabele korte rente (bijvoorbeeld Euribor). Hierdoor wordt de "duration-mismatch" verkleind, maar het fonds wordt wel afhankelijk van de ontwikkeling van de korte rente die het fonds aan de tegenpartij betaalt. Met een swaption kan het fonds tijdelijk het risico van een verdere rentedaling afdekken. Hiervoor betaalt het fonds een premie. Bij het afsluiten van een swap of een swaption kunnen dus mismatchrisico's worden afgedekt, maar worden nieuwe risico's geïntroduceerd die gepaard gaan met dit soort instrumenten (zoals liquiditeit-, tegenpartij- en juridisch risico).

De samenstelling van de vastrentende waarden naar looptijd is als volgt:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Resterende looptijd < 1 jaar	30,0	1,0	129,8	4,4
Resterende looptijd > 1 en < 5 jaar	988,4	33,8	1.000,1	33,9
Resterende looptijd > 5 jaar	1.908,3	65,2	1.821,9	61,7
	2.926,7	100,0	2.951,8	100,0

S2 Risico zakelijke waarden

Het risico zakelijke waarden oftewel prijsrisico is het risico van waardewijzigingen door de ontwikkeling van marktprijzen, die wordt veroorzaakt door factoren gerelateerd aan een individuele belegging, de uitgevende instelling of generieke factoren. Omdat alle beleggingen worden gewaardeerd tegen reële waarde waarbij waardewijzigingen onmiddellijk in het saldo van baten en lasten worden verwerkt, zijn alle wijzigingen in marktomstandigheden direct zichtbaar in het beleggingsresultaat. Het prijsrisico kan worden gemitigeerd door diversificatie.

Specificatie vastgoedbeleggingen naar regio:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Europa	328,6	100,0	318,1	100,0
	328,6	100,0	318,1	100,0

Specificatie aandelen naar sector:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Energie	42,0	2,6	53,3	3,2
Industrie	150,0	9,3	153,1	9,1
Technologie	401,3	25,0	405,7	23,8
Gezondheidszorg	121,7	7,6	134,0	7,9
Telecommunicatie	130,4	8,1	127,6	7,6
Basismaterialen	46,7	2,9	44,4	2,6
Financiële instellingen (w.o. banken en verzekeraars)	261,0	16,2	265,4	15,7
Handel	217,5	13,5	270,2	16,0
Nutsbedrijven	29,5	1,8	31,3	1,9
Diversen	209,6	13,0	206,0	12,2
	1.609,7	100,0	1.691,0	100,0

Specificatie aandelen naar regio:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Europa	397,6	24,7	363,9	21,5
Noord-Amerika	880,8	54,7	957,2	56,6
Azië	90,5	5,6	89,4	5,3
Oceanië	18,7	1,2	21,9	1,3
Opkomende markten	222,1	13,8	258,6	15,3
	1.609,7	100,0	1.691,0	100,0

S3 Valutarisico

Het totaalbedrag dat niet in euro's is belegd bedraagt ultimo 2025 circa 37,5% (2024: 38,4%) van de beleggingsportefeuille en is voor 68,4% (2024: 70,4%) afgedekt door de euro. De belangrijkste valuta daarin zijn USD en GBP. Het strategische beleid van het fonds is om USD, GBP en JPY op strategische gewichten af te dekken. Per einde boekjaar is de waarde van de uitstaande valutatermijncontracten € 9,2 mln.

De vreemde valutapositie voor en na afdekking door valutaderivaten is als volgt weer te geven:

	Positie voor afdekking	Valuta-derivaten	Nettopositie na afdekking 2025	Nettopositie na afdekking 2024
US dollar*	1.389,9	-1.187,2	202,7	183,7
Britse pond	95,4	-72,0	23,4	17,6
Japanse yen	60,5	-47,1	13,4	18,4
Zwitserse frank	36,2	-	36,2	36,4
Zweedse kroon	28,3	-	28,3	25,8
Deense kroon	3,7	-	3,7	7,3
Noorse kroon	4,2	-	4,2	2,4
Canadese dollar	41,9	-1,4	40,5	37,0
Australische dollar	18,2	-	18,2	21,4
Chinese Yuan	15,1	-	15,1	17,8
Hang Kong dollar	53,2	-	53,2	54,6
Taiwan dollar	53,2	-	53,2	59,2
Indische roepie	29,8	-	29,8	43,6
Koreaanse won	36,5	-	36,5	25,7
Overige valuta	46,5	-	46,5	53,5
	1.912,6	-1.307,7	604,9	604,4

* Verondersteld wordt dat 25% van de emerging markets aandelen gerelateerd zijn aan de US dollar, waardoor 25% van de valuta exposure wordt gezien als exposure naar de US dollar.

S5 Kredietrisico

Kredietrisico is het risico van financiële verliezen voor het fonds als gevolg van faillissement of betalingsonmacht van tegenpartijen waarop het fonds (potentiële) vorderingen heeft. Hierbij kan onder meer worden gedacht aan partijen die obligatieleningen uitgeven, banken waar deposito's worden geplaatst, marktpartijen waarmee Over The Counter (OTC)-derivatenposities worden aangegaan en aan bijvoorbeeld herverzekeraars.

Een voor beleggingsactiviteiten specifiek onderdeel van kredietrisico is het settlementrisico. Dit heeft betrekking op het risico dat partijen waarmee het fonds transacties is aangegaan niet meer in staat zijn hun tegenprestatie te verrichten waardoor het fonds financiële verliezen lijdt.

Beheersing vindt plaats door het stellen van limieten aan tegenpartijen op totaalniveau, dat wil zeggen met inachtneming van alle posities die een tegenpartij heeft jegens het fonds; het vragen van extra zekerheden zoals onderpand en dergelijke bij hypothecaire geldleningen en het uitlenen van effecten; het hanteren van prudente verstrekkingnormen bij hypothecaire geldleningen. Ter afdekking van het settlementrisico wordt door het fonds enkel belegd in markten waar een voldoende betrouwbaar clearing- en settlementstelsel functioneert. Voordat in nieuwe markten wordt belegd, wordt eerst onderzoek gedaan naar de waarborgen

op dit gebied. Met betrekking tot niet-beursgenoteerde beleggingen, met name OTC-derivaten, wordt door het fonds enkel gewerkt met tegenpartijen waarmee ISDA/CSA-overeenkomsten zijn afgesloten zodat posities van het fonds adequaat worden afgedekt door onderpand.

Specificatie vastrentende waarden naar sector:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
Nederlandse overheidsinstellingen	284,3	9,7	273,3	9,3
Buitenlandse overheidsinstellingen	1.459,2	49,9	1.384,8	46,6
Financiële instellingen	717,4	24,5	752,1	25,5
Handel	143,7	4,9	158,2	5,4
Basismaterialen	25,0	0,9	25,4	0,9
Industrie	75,5	2,6	90,6	3,1
Energie	49,9	1,7	57,7	2,0
Nutsbedrijven	79,4	2,7	82,1	2,8
Technologie	31,8	1,1	30,3	1,0
Gezondheidszorg	49,6	1,7	63,8	2,2
Telecommunicatie	30,0	1,0	25,1	0,9
Andere instellingen	-19,1	-0,7	8,4	0,3
	2.926,7	100,0	2.951,8	100,0

In 2025 betreft de € -19,1 mln bij andere instellingen repurchase agreements (repo's) met een negatieve waarde.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van de vastrentende portefeuille kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
AAA	1.053,6	36,0	1.030,6	34,9
AA	684,5	23,4	879,7	29,8
A	547,8	18,7	382,4	13,0
BBB	433,6	14,8	413,7	14,0
BB	122,6	4,2	120,6	4,1
B	65,9	2,3	74,2	2,5
CCC	30,4	1,0	35,5	1,2
CC en lager	2,3	0,1	3,3	0,1
Geen rating	-14,0	-0,5	11,8	0,4
	2.926,7	100,0	2.951,8	100,0

De ratings zijn gebaseerd op de Achmea IM Composite rating (AIMCR) verdeling. Deze rating is gelijk aan de mediaan van de actuele ratings van Moody's, S&P en Fitch. Indien er alleen ratings beschikbaar zijn van twee rating agencies wordt de laagste rating gebruikt. Bij slechts één rating geldt deze desbetreffende rating als AIMCR.

Er is blootstelling naar debiteuren vanaf CCC en lager via de beleggingsinstellingen Global Emerging Market Debt Fund en de Global High Yield Pool.

In 2025 betreft de € -14,0 mln bij geen rating repurchase agreements (repo's) met een negatieve waarde.

Ten aanzien van de kredietwaardigheid van de debiteuren van herbelegd collateral vanuit securities lending kan het volgende overzicht worden gegeven:

	31-12-2025		31-12-2024	
		In %		In %
A	13,4	75,3	52,7	82,2
BBB	3,4	19,1	9,6	15,0
Cash	1,0	5,6	1,8	2,8
	17,8	100,0	64,1	100,0

S6 Verzekeringstechnisch risico

De belangrijkste actuariële risico's zijn de risico's van langlevens, overlijden en arbeidsongeschiktheid.

Langlevensrisico

Het langlevensrisico is het belangrijkste verzekeringstechnische risico. Langlevensrisico is het risico dat deelnemers langer blijven leven dan gemiddeld verondersteld wordt bij de bepaling van de voorziening pensioenverplichtingen. Als gevolg hiervan volstaat de opbouw van het pensioenvermogen niet voor de uitkering van de pensioenverplichting. Door toepassing van Prognosetafel AG2024 met adequate correcties voor ervaringssterfte en een opslag voor sterftetrend-ontwikkeling is het langlevensrisico zo goed mogelijk verdisconteerd in de waardering van de pensioenverplichtingen.

Overlijdensrisico

Het overlijdensrisico betekent dat het fonds in geval van overlijden mogelijk een nabestaandenpensioen moet toekennen waarvoor nog niet volledig is voorzien. Om dit risico te mitigeren heeft het fonds dit risico per 2025 volledig herverzekerd bij elipsLife. Hierdoor zijn de financiële gevolgen van toekomstige claims afgedekt.

Arbeidsongeschiktheidsrisico

Het arbeidsongeschiktheidsrisico betreft het risico dat het fonds voorzieningen moet treffen voor premievrijstelling bij invaliditeit. Om dit risico te mitigeren heeft het fonds dit risico per 2025 volledig herverzekerd bij elipsLife. Hierdoor zijn de financiële gevolgen van toekomstige claims afgedekt. Daarnaast heeft in 2025 een collectieve waardeoverdracht van het uitkerend arbeidsongeschiktheidspensioen plaatsgevonden (zie toelichting 20). Hierdoor draagt het fonds vanaf ultimo 2025 geen risico meer met betrekking tot lopende arbeidsongeschiktheidspensioenen.

S7 Liquiditeitsrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat beleggingen niet tijdig en/of niet tegen een aanvaardbare prijs kunnen worden omgezet in liquide middelen, waardoor het fonds op korte termijn niet aan zijn verplichtingen kan voldoen. Waar de overige risicocomponenten vooral de langere termijn betreffen (solvabiliteit), gaat het hierbij om de kortere termijn. Dit risico kan worden beheerst door in het strategische en tactische beleggingsbeleid voldoende ruimte aan te houden voor de liquiditeitsposities. Er moet eveneens rekening worden gehouden met de directe beleggingsopbrengsten en andere inkomsten zoals premies. Inzake het liquiditeitsrisico kan het volgende worden gemeld:

- ▶ Als gevolg van de samenstelling van het verzekerd bestand zijn de uitkeringen structureel hoger dan de premies.
- ▶ Ultimo 2025 zijn er voldoende obligaties, die onmiddellijk zonder waardeverlies verkocht kunnen worden om eventuele onvoorziene uitstroom van geldmiddelen te financieren.

S8 Concentratierisico

Grote posten zijn aan te duiden als een vorm van concentratierisico. Om te bepalen welke posten hieronder vallen moeten per beleggingscategorie alle instrumenten met dezelfde debiteur worden gesommeerd. Als grote post wordt aangemerkt elke post die meer dan 2% van het balanstotaal uitmaakt.

Dit betreft de volgende posten (in %):

	31-12-2025	31-12-2024
Staatsobligaties Duitsland (Vastrentende waarden)	5,3	5,2
Staatsobligaties Europese Unie (Vastrentende waarden)	2,7	2,6
Staatsobligaties Nederland (Vastrentende waarden)	4,7	4,6
Staatsobligaties Ierland (Vastrentende waarden)	2,3	2,3
GMO Systematic Global Macro (Overige beleggingen)	2,1	-
Staatsobligaties Oostenrijk (Vastrentende waarden)	2,5	2,5
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund B.V. (Vastgoed)	2,1	-

In het algemeen geldt dat een concentratierisico kan optreden als een adequate spreiding van activa en passiva ontbreekt. Concentratierisico's kunnen optreden bij een concentratie van de portefeuille in regio's, economische sectoren of tegenpartijen. Een portefeuille van leningen die sterk sectorgebonden is, kan door deze sectorconcentratie een verhoogd risico lopen. Indien aandelen in dezelfde sector worden aangehouden is sprake van een cumulatief concentratierisico.

Ondanks het feit dat in bovenstaande tabel grote concentraties gepresenteerd zijn is naar de mening van het bestuur geen aanvullende buffer in S8 nodig.

S9 Operationeel risico

Operationeel risico is het risico van een onjuiste afwikkeling van transacties, fouten in de verwerking van gegevens, het verloren gaan van informatie, fraude en dergelijke. Dergelijke risico's worden door het fonds beheerst door het stellen van hoge kwaliteitseisen aan de organisaties die bij de uitvoering betrokken zijn op gebieden zoals interne organisatie, procedures, processen en controles, kwaliteit geautomatiseerde systemen, enzovoorts.

Het bestuur beoordeelt jaarlijks de kwaliteit van de uitvoering door middel van performancerapportages (alleen vermogensbeheerders), SLA-rapportages en onafhankelijk getoetste internebeheersingsrapportages (ISAE 3402-rapportages).

Aangezien hiermee sprake is van adequate beheersing van de operationele risico's worden door het fonds hiervoor geen buffers aangehouden in de solvabiliteitstoets.

Systemrisico

Het systeemrisico betreft het risico dat het mondiale financiële systeem (de internationale markten) niet langer naar behoren functioneert waardoor beleggingen van het fonds niet langer verhandelbaar zijn en zelfs, al dan niet tijdelijk, hun waarde kunnen verliezen. Net als voor andere marktpartijen, is dit risico voor het fonds niet beheersbaar.

S10 Actief beheerrisico

Het actief beheerrisico heeft betrekking op de ruimte om bij de uitvoering van het beleggingsbeleid af te wijken van de strategisch nageleefde portefeuille. De mate van actief beheer is bepaald aan de hand van de tracking error ten opzichte van de voor de portefeuille vastgestelde benchmark. De tracking error over 2025 is 0,85% (2024: 0,85%).

Verbonden partijen

Transacties met bestuurders

De bestuurders ontvangen een vaste vergoeding. Er zijn geen leningen verstrekt aan (voormalige) bestuurders en er zijn geen vorderingen op (voormalige) bestuurders. Onder toelichting 16 is meer informatie opgenomen betreffende de vergoeding voor bestuursleden.

Overige transacties met verbonden partijen

Inzake de uitvoeringsovereenkomsten tussen fonds en werkgevers met betrekking tot de financiering van de aanspraken en de uitvoering van de regeling is het volgende relevant: de werkgevers leveren de basisgegevens aan. Met de werkgevers heeft het fonds de afspraak dat voor een periode van vijf jaren (periode 2024 tot en met 2028) een vaste premie wordt berekend.

Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Ontvangen zekerheden en garanties

Het fonds leent sinds jaren effecten uit (securities lending), waarbij als zekerheid cash (liquiditeiten) of non-cash (effecten) wordt ontvangen van de lenende partij. De verhouding tussen uitgeleende effecten en de ontvangen zekerheden blijken uit onderstaande tabel:

	31-12-2025	31-12-2024
Uitgeleende effecten		
Aandelen	56,2	105,3
Vastrentende waarden	130,4	153,7
	186,6	259,0
Actuele waarde ontvangen zekerheden		
Cash (herbelegd)	16,8	62,3
Cash (niet-herbelegd)	1,0	1,8
Non cash	180,7	212,3
	198,5	276,4

De ontvangen cash wordt door de custodian Northern Trust hoofdzakelijk belegd in kortlopende instrumenten. Het cash collateral is in de balans verantwoord onder de overige beleggingen.

Het fonds heeft een ongebruikte kredietfaciliteit van € 18,0 mln.

Lopende contractuele verplichtingen

Het fonds heeft een uitbestedingovereenkomst met Achmea Pensioenservices, met een looptijd tot en met 31 december 2027. De vergoeding in 2025 bedroeg € 3,4 mln (2024: € 3,3 mln). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 6,8 mln.

Het fonds heeft een Wip projectovereenkomst met Achmea Pensioenservices getekend, met een looptijd tot en met 2027. De vergoeding bedroeg in 2025 € 0,8 miljoen (2024: € 0,3 miljoen). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 1,9 mln.

In 2016 is een contract met Achmea Investment Management afgesloten voor onbepaalde tijd, met een opzegtermijn van één maand. In 2024 heeft het fonds een addendum dienstverlening getekend met Achmea Investment Management ten aanzien van invoering Wip. Het betreft de jaren 2024 tot en met 2026. De vergoeding bedroeg in 2025 € 0,6 miljoen (2024: € 0,1 miljoen). De totale verplichting voor de resterende looptijd bedraagt € 0,1 mln. Verder heeft het fonds een contract met ASR Real Assets Investment Partners afgesloten voor beheer van en advies over de vastgoedportefeuille.

Voor de dienstverlening met betrekking tot maatschappelijk verantwoord beleggen heeft het fonds een contract met Columbia Threadneedle Investments.

Onderpand derivaten

Het fonds heeft eind 2025 nihil (2024: € 10,3 mln) aan onderpand ontvangen in de vorm van hoogwaardige (staats)obligaties als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van derivaten. Het ontvangen onderpand staat niet ter vrije beschikking.

Daarnaast heeft het fonds € 126,0 mln (2024: € 125,2 mln) aan onderpand verstrekt in de vorm van hoogwaardige (staats)obligaties als gevolg van een negatieve waardeontwikkeling van derivaten.

Het fonds heeft eind 2025 € 9,4 mln (2024: € 10,4 mln) aan onderpand ontvangen in de vorm van call money, als gevolg van een positieve waardeontwikkeling van derivaten.

Daarnaast heeft het fonds € 74,7 mln initial margin (waarborgsom) (2024: € 110,9 mln) en € 278,0 mln (2024: € 117,3 mln) aan onderpand verstrekt aan centrale clearing partijen in de vorm van call money als gevolg van een negatieve waardeontwikkeling van derivaten.

Belangrijke gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn na de balansdatum geen gebeurtenissen geweest van dien aard dat een wezenlijk ander beeld zou ontstaan van de financiële positie per einde 2025 dan op grond van dit jaarrapport kan worden verkregen.

6 Toelichting op de staat van baten en lasten

(euro x mln)

11. Premiebijdragen van werkgevers en werknemers

	2025	2024
Periodieke premiebijdragen werkgevers	72,9	73,9
Periodieke premiebijdragen werknemers tijdelijk nabestaandenpensioen	0,7	0,7
	73,6	74,6

Het fonds verzekert een collectieve pensioenregeling met vaste werkgeverspremie (COC-regeling). Deze vaste werkgeverspremie is vastgelegd in de cao's van AkzoNobel, Nouryon, Nobian respectievelijk Salt Specialties.

De totale pensioenpremie wordt jaarlijks berekend op basis van de afspraken in de betreffende uitvoeringsovereenkomst van het fonds met iedere werkgever afzonderlijk.

De huidige uitvoeringsovereenkomst tussen het fonds en respectievelijk AkzoNobel, Nouryon, Nobian en Salt Specialties heeft een einddatum van 31 december 2026 of, als het volgende moment daarvóór ligt, het moment waarop wordt overgegaan naar de nieuwe pensioenregeling.

- ▶ Voor AkzoNobel is de totale pensioenpremie in 2025 bepaald op 27,9%. De vaste werkgeverspremie is 21,3% van de som van de pensioengrondslag. De deelnemersbijdrag is 6,6% van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan het verschil tussen de totale pensioenpremie en de vaste werkgeverspremie. AkzoNobel heeft het percentage vanaf juli 2025 verhoogd naar 29,5% van de som van de pensioengrondslag. Reden is de verzekering van het arbeidsongeschiktheidspensioen die voor rekening van de werkgever komt (totale afdracht aan het fonds blijft ook in de tweede helft van 2025 27,9%).
- ▶ Voor Nouryon is de totale pensioenpremie in 2025 bepaald op 29,5%. De vaste werkgeverspremie is 21,5% van de som van de pensioengrondslag. De deelnemersbijdrag is 8,0% van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan het verschil tussen de totale pensioenpremie en de vaste werkgeverspremie.
- ▶ Voor Nobian is de totale pensioenpremie in 2025 bepaald op 28,4%. De vaste werkgeverspremie is 21,2% van de som van de pensioengrondslag. De deelnemersbijdrag is 7,2% van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan het verschil tussen de totale pensioenpremie en de vaste werkgeverspremie.
- ▶ Voor Salt Specialties is de totale pensioenpremie in 2025 bepaald op 29,7%. De vaste werkgeverspremie is 21,8% van de som van de pensioengrondslag. De deelnemersbijdrag is 7,9% van de pensioengrondslag. Dit is gelijk aan het verschil tussen de totale pensioenpremie en de vaste werkgeverspremie.

Ook voert het fonds een aanvullende regeling uit voor een tijdelijke overlijdensdekking. Hierbij wordt voor alle deelnemers een vast bedrag van 70% van de franchise verzekerd.

Als een actieve deelnemer overlijdt worden de maandelijkse uitkeringen aan de nabestaande gedaan, totdat deze de AOW-gerechtigde leeftijd bereikt. Deze regeling wordt aangeduid als "tijdelijk partnerpensioen op risicobasis". De premie voor deze aanvullende regeling wordt geheel door de deelnemer zelf betaald.

De kostendeekkende, gedempte kostendeekkende en feitelijke premie voor risico fonds volgens artikel 610.312 van de Richtlijnen van de Jaarverslaggeving zijn als volgt:

	2025	2024
Kostendeekkende premie	86,1	80,4
Gedempte kostendeekkende premie	67,5	66,8
Feitelijke premie	73,6	74,6

De samenstelling van de kostendeekkende premie is als volgt:

	2025	2024
Jaarlijkse inkoop	72,2	67,8
Solvabiliteitsopslag	12,4	11,6
Opslag voor uitvoeringskosten	1,5	1,0
	86,1	80,4

De samenstelling van de gedempte kostendeekkende premie is als volgt:

	2025	2024
Jaarlijkse inkoop	38,2	36,4
Solvabiliteitsopslag	6,6	6,2
Koopsom voorwaardelijke toeslagen	21,2	23,2
Opslag voor uitvoeringskosten	1,5	1,0
	67,5	66,8

12. Premiebijdragen voor risico deelnemers

	2025	2024
Periodieke premies	11,5	12,9

Het fonds voert – naast de COC regeling – ook een excedent individuele beschikbare premieregeling (SP-regeling) uit. Deze wordt ook wel aangeduid als 'pensioenregeling voor risico deelnemers'.

Bij de vier werkgevers is dezelfde leeftijdsafhankelijke progressieve premiestaffel van toepassing.

Hierbij is gebruik gemaakt van een 3%-staffel.

Op de bruto premies wordt 4,2% kosten ingehouden. De risicopremies zijn verwerkt in de COC premie, omdat de uitkeringen bij overlijden in de COC-regeling zijn ondergebracht. De netto premies worden belegd conform een Lifecycle. Het fonds hanteert 3 risicoprofielen voor de Lifecycles: Neutraal, Defensief en Offensief. Het neutrale profiel is de Default. Onder voorwaarden kunnen deelnemers kiezen voor een defensief of offensief profiel.

13. Beleggingsresultaten voor risico fonds

2025	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	0,6	24,0	-0,8	23,8
Aandelen	25,0	113,5	-1,4	137,1
Vastrentende waarden	69,1	-51,7	-2,3	15,1
Derivaten	-1,6	-154,9	-	-156,5
Overige beleggingen	4,3	14,6	-5,5	13,4
Securities lending	0,3	-	-	0,3
	97,7	-54,5	-10,0	33,2

2024	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogens-beheer	Totaal
Vastgoedbeleggingen	6,9	12,8	-0,9	18,8
Aandelen	28,2	299,4	-1,0	326,6
Vastrentende waarden	63,9	52,0	-2,5	113,4
Derivaten	-19,5	-52,1	-	-71,6
Overige beleggingen	8,7	-13,8	-4,9	-10,0
Securities lending	0,3	-	-	0,3
	88,5	298,3	-9,3	377,5

De kosten van vermogensbeheer omvatten de kosten die door de custodian en vermogensbeheerder(s) direct bij het fonds in rekening zijn gebracht. Deze kosten bestaan uit beheervergoedingen en performancegerelateerde vergoedingen.

De overige vermogensbeheerkosten omvatten de kosten voor fiduciair beheer, bewaarloon, advieskosten vermogensbeheer en overige kosten.

Het aandeel van het fonds in de kosten die door de vermogensbeheerders ten laste van beleggingsfondsen zijn gebracht is onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. Deze bedragen € 7,5 mln (2024: € 8,6 mln).

Transactiekosten zijn onderdeel van de aan- en verkooptransacties van beleggingen. Deze zijn eveneens onderdeel van de indirecte beleggingsopbrengsten. De geschatte transactiekosten in 2025 bedragen € 7,0 mln (2024: € 8,7 mln). Uitgedrukt als percentage van het totaal gemiddeld vermogen komt dit neer op 0,13% (2024: 0,17%).

De totale kosten vermogensbeheer (inclusief transactiekosten) bedragen € 24,5 mln (2024: € 26,6 mln). Dit is 0,46% (2024: 0,51%) van het gemiddeld belegd vermogen. De kosten vermogensbeheer (exclusief transactiekosten) bedragen € 17,5 mln (2024: 17,9 mln). Dit is 0,33% (2024: 0,34%) van het gemiddeld belegd vermogen.

14. Beleggingsresultaten voor risico deelnemers

2025	Directe beleggings-opbrengsten	Indirecte beleggings-opbrengsten	Kosten van vermogensbeheer	Totaal
Aandelen	-	18,3	-	18,3
Vastrentende waarden	0,1	0,2	-	0,3
Derivaten	-	-3,1	-	-3,1
Overige beleggingen	-	-	-0,1	-0,1
	0,1	15,4	-0,1	15,4
2024				
Aandelen	-	18,8	-	18,8
Vastrentende waarden	0,1	0,7	-	0,8
Derivaten	-	0,6	-	0,6
Overige beleggingen	-	-	-0,1	-0,1
	0,1	20,1	-0,1	20,1

15. Pensioenuitkeringen

	2025	2024
Ouderdomspensioen	162,6	155,4
Partnerpensioen	56,7	54,7
Wezenpensioen	0,3	0,2
Arbeidsongeschiktheidspensioen	1,4	1,6
Afkopen	0,6	0,5
	221,6	212,4

De post afkopen betreft de afkoop van pensioenen die lager zijn dan € 613,52 (2024: € 592,51) per jaar overeenkomstig de Pensioenwet (artikel 66).

Vanaf oktober 2025 wordt het arbeidsongeschiktheidspensioen niet langer uitgekeerd door het fonds. Er heeft een collectieve waardeoverdracht plaatsgevonden naar elipslife (zie toelichting 20).

De toeslagverlening van de uitkeringen per 31 december 2025, zoals vastgesteld door het bestuur bedraagt 3,27% (per 1 januari 2024: 0,12%; per 31 december 2024: 3,50%). Het bestuur heeft in 2025 besloten de aanspraken per 31 december 2025 met 3,27% te verhogen voor alle deelnemersgroepen.

In 2024 was de verplichting uit hoofde van niet opgevraagde pensioenen van € 3,5 mln vrijgevallen ten bate van de pensioenuitkeringen. Vanaf boekjaar 2024 is de verplichting uit hoofde van niet opgevraagde pensioenen onderdeel van de technische voorzieningen voor risico fonds.

16. Pensioenuitvoeringskosten

	2025	2024
Administratiekosten	5,5	5,2
Administratiekosten (bestuursbureau)	1,3	1,3
Controle- en advieskosten	0,4	0,2
Bestuurskosten	0,5	0,5
Overige kosten	0,6	0,5
Kosten toeberekend aan vermogensbeheer	-1,1	-1,1
	7,2	6,6

Onder Bestuurskosten zijn behalve de vacatievergoedingen van het bestuur, het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht ook andere kosten zoals opleiding en reiskosten verantwoord.

De bijdrage aan toezichtskosten van DNB en AFM in 2025 is 0,5 mln (2024: 0,4 mln).

Specificatie van de accountantskosten begrepen in de controle- en advieskosten, betrekking hebbend op het betreffende boekjaar:

Honoraria onafhankelijke accountant

2025	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	0,1	-	0,1
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	0,1	-	0,1

2024	Onafhankelijke accountant	Overig netwerk	Totaal
Controle van de jaarrekening	0,1	-	0,1
Andere controlewerkzaamheden	-	-	-
Fiscale advisering	-	-	-
Andere niet-controle diensten	-	-	-
	0,1	-	0,1

Deze controlewerkzaamheden zijn zowel in 2024 als in 2023 uitgevoerd door Deloitte Accountants B.V.

Naleving wet- en regelgeving

Overeenkomstig artikel 96 van de Pensioenwet wordt vermeld dat het fonds in het afgelopen jaar geen dwangsommen en boetes zijn opgelegd.

Bezoldiging Personeelsleden

Bij het fonds zijn geen werknemers in dienst. De werkzaamheden zijn uitbesteed aan Achmea Pensioenservices. Met de professionals van het bestuursbureau zijn individuele dienstverleningsovereenkomsten gesloten. De bestuurders ontvangen een vacatievergoeding en een vergoeding voor reiskosten. De vacatievergoeding bedraagt € 0,3 mln (2024: € 0,2 mln). Voor bestuursleden die in dienst zijn van een van de werkgevers wordt deze vergoeding aan de betreffende werkgevers betaald. Het onder pensioenuitvoeringskosten opgenomen bedrag van bestuurskosten ad € 0,5 mln is hoger omdat hierin ook andere kosten zijn opgenomen zoals opleiding en de vergoedingen van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht.

Leden van het verantwoordingsorgaan en de raad van toezicht ontvangen een vooraf vastgestelde vergoeding. Voor leden die in dienst zijn van een van de werkgevers wordt deze vergoeding aan de betreffende werkgevers betaald.

17. Mutatie technische voorzieningen voor risico fonds

Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico fonds

	2025	2024
- Pensioenopbouw	82,5	81,8
-Toeslagen	138,4	143,0
- Rentetoevoeging	97,8	138,4
- Pensioenuitkeringen en afkopen	-220,8	-212,0
- Saldo overdrachten van rechten	-20,1	-0,4
- Wijziging marktrente	-545,6	59,6
- Wijziging actuariële uitgangspunten	-3,9	-10,9
- Overige wijzigingen	0,5	-5,3
	-471,2	194,2

- Pensioenopbouw

Onder pensioenopbouw is opgenomen de actuariel berekende waarde van de diensttijdopbouw. Dit is het effect op de voorziening pensioenverplichtingen van de in het verslagjaar opgebouwde nominale rechten ouderdomspensioen en nabestaandenpensioen. De salarisontwikkeling is hier onderdeel van.

- Toeslagen

Het fonds streeft ernaar de opgebouwde pensioenrechten van de actieve deelnemers jaarlijks aan te passen aan het door het CBS gepubliceerde prijsindexcijfer '-CPI Alle Huishoudens Totaal'. De toeslag heeft een voorwaardelijk karakter. Dit betekent dat geen recht op toeslag bestaat en dat het niet zeker is of en in hoeverre in de toekomst toeslagverlening kan plaatsvinden. Een eventuele achterstand in de toeslagverlening kan in principe worden ingehaald.

Het fonds streeft er tevens naar de ingegane pensioenen en de premievrije pensioenrechten (gewezen deelnemers) jaarlijks aan te passen aan de ontwikkeling van de prijsindex. Ook deze toeslagverlening heeft een voorwaardelijk karakter.

De toeslagen per 31 december 2025 zoals vastgesteld door het bestuur zijn 3,27% voor alle deelnemersgroepen. De toeslagen zijn in de technische voorzieningen per 31 december 2025 opgenomen. In 2024 is per 31 december 2024 een toeslag toegekend van 3,5% voor alle deelnemersgroepen. De toeslagen per 31 december 2024 zijn in de technische voorzieningen per 31 december 2024 opgenomen.

- Rentetoevoeging

De voorziening pensioenverplichtingen is opgerent met 2,330% (2024: 3,439%).

Het rentepercentage is afgeleid van de eenjaarsrente uit de rentetermijnstructuur per begin van het boekjaar zoals gepubliceerd door DNB.

- Pensioenuitkeringen en afkopen

Verwachte toekomstige pensioenuitkeringen worden vooraf actuariel berekend en opgenomen in de voorziening pensioenverplichtingen. De onder dit hoofd opgenomen afname van de voorziening betreft het bedrag dat vrijkomt ten behoeve van de financiering van de pensioenen van de verslagperiode.

- *Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds*

Onder toelichting 20 is de wijziging uit hoofde van overdracht van rechten voor risico fonds opgenomen.

- *Wijziging marktrente*

Jaarlijks wordt per 31 december de marktwaarde van de technische voorzieningen herrekend door toepassing van de door DNB gepubliceerde actuele rentetermijnstructuur. Het effect van de verandering van de rentetermijnstructuur wordt verantwoord onder het hoofd wijziging marktrente.

- *Wijziging actuariële uitgangspunten*

De afname van de TV van € 3,9 mln als gevolg van wijziging van de actuariële uitgangspunten wordt verklaard door de aanpassing van de partnerfrequenties (verlaging van € 0,4 mln), de aanpassing van de opslag voor de dekking van het wezenpensioen (€ 0,6 mln verlaging) en de beleidswijziging voorziening niet opgevraagd pensioen (€ 2,9 mln verlaging).

Mutatie voorziening operationele kosten

	2025	2024
Mutatie voorziening operationele kosten	-12,3	5,1

18. Mutatie voorziening pensioenverplichtingen voor risico deelnemers

	2025	2024
Inkomende waardeoverdracht	0,6	0,5
Premies	11,0	12,4
Toekenning sterftewinst	-	1,1
Onttrekkingen partnerpensioen	-0,5	-0,4
Overlijden	-0,1	-
Pensionering	-6,0	-5,8
Uitgaande waardeoverdracht	-0,8	-0,6
Omzetting naar DB	-11,1	-9,9
Rendement	15,4	20,1
Overig	0,1	0,1
	8,6	17,5

19. Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen

	2025	2024
Mutatie herverzekeringsdeel technische voorzieningen	2,9	0,2

Voor een toelichting op de mutatie wordt verwezen naar de toelichting op het herverzekeringsdeel van de technische voorziening (toelichting 3).

20. Saldo overdrachten van rechten voor risico fonds

	2025	2024
Inkomende waardeoverdrachten	-1,8	-3,8
Inkomende waardeoverdrachten klein pensioen	-0,4	-0,2
Uitgaande waardeoverdrachten	6,6	4,5
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	0,1	0,1
Uitgaande waardeoverdrachten klein pensioen	21,3	-
	25,8	0,6

Deelnemers hebben de mogelijkheid om bij ontslag de contante waarde van de pensioenaanspraken naar een andere pensioenuitvoerder (pensioenfonds / verzekeraar) over te dragen. In het kader van deze mogelijkheden heeft het fonds dan ook te maken met inkomende en uitgaande geldstromen. De feitelijke financiële geldstromen zijn in bovenstaande tabel weergegeven.

Het fonds heeft € 2,2 mln aan inkomende waardeoverdrachten ontvangen (2024: € 4,0 mln). Aan de pensioenverplichtingen dient voor deze deelnemers een bedrag van € 2,8 mln te worden toegevoegd (2024: € 5,3 mln). Per saldo in 2025 een negatief resultaat van € -0,6 mln (2024: € -1,3 mln).

Voor uitgaande waardeoverdrachten heeft het fonds € 28,0 mln betaald (2024: € 4,6 mln). Uit de pensioenverplichtingen is voor deze deelnemers een bedrag van € 23,4 mln vrijgevallen (2024: € 5,7 mln). Per saldo een negatief resultaat in 2025 van € 4,6 mln (2024: € 1,1 mln).

De uitgaande collectieve waardeoverdrachten betreft de waarde van het uitkerend arbeidsongeschiktheids-pensioen (€ 16,9 mln) en een koopsom zieken(€ 4,4 mln). De koopsom zieken betreft de koopsom voor het inlooprisico van deelnemers die op 31 december 2024 ziek zijn en mogelijk de komende jaren arbeidsongeschikt worden.

Het resultaat op waardeoverdrachten wordt voornamelijk bepaald door de verschillen in grondslagen die voor de berekeningen van de waardeoverdrachten worden gehanteerd. Voor de inkomende en uitgaande waardeoverdrachten worden een standaardtarief en fondsgrondslagen gebruikt.

21. Saldo overdrachten van rechten voor risico deelnemers

	2025	2024
Inkomende waardeoverdrachten	-0,6	-0,5
Uitgaande waardeoverdrachten	0,9	0,5
	0,3	-

Voor risico deelnemers zijn € 0,6 mln aan inkomende waardeoverdrachten ontvangen (2024: € 0,5 mln). Aan de pensioenverplichtingen dient voor deze deelnemers een bedrag van € 0,6 mln te worden toegevoegd (2024: € 0,5 mln). Per saldo in 2025 geen resultaat (2024: geen resultaat).

In 2025 zijn € 0,9 mln uitgaande waardeoverdrachten voor risico deelnemers betaald (2024: € 0,5 mln). Uit de pensioenverplichtingen is voor deze deelnemers een bedrag van € 0,8 mln vrijgevallen (2024: € 0,6 mln). Per saldo in 2025 een negatief resultaat van afgerond € -0,1 mln (2024: afgerond € 0,1 mln).

Daarnaast worden als gevolg van ontslag of overlijden van een deelnemer, kapitalen (SP-regeling) aangewend voor inkoop van pensioenaanspraken (COC-regeling). De aanwending van kapitalen heeft geen financiële geldstroom tot gevolg. In 2025 is € 17,6 mln (2024: € 16,0 mln) vanuit de kapitalen (SP-regeling) aangewend voor inkoop van pensioenaanspraken (COC-regeling). Rekening houdende met de voor 2025 geldende inkoop tarieven, dient voor deze deelnemers een bedrag van € 19,4 mln aan de pensioenverplichtingen te worden toegevoegd (2024: € 17,6 mln). Per saldo een resultaat op uitruil COC- en SP-regeling van € 1,8 mln negatief (2024: € 1,6 mln negatief).

22. Herverzekeringen

	2025	2024
Premies voor risicokapitaal	2,4	-
Premies voor PVI	2,9	-
Totaal premies	5,3	-
Uitkeringen gecedeerde rechten	-0,2	-0,2
Uitkeringen van risicokapitaal bij overlijden	-0,7	-
Ziekmeldingen per 1-1-2025	-1,7	-
Totaal uitkeringen	-2,6	-0,2
	2,7	-0,2

Het overlijdensrisico en PVI-risico (premiëvrijstelling bij invaliditeit) zijn volledig herverzekerd bij elipslife AG te Ruggell. Het contract heeft een looptijd van 2025 tot en met 2027.

Premiëvrijstelling bij invaliditeit (PVI) wordt vastgesteld na twee ziektejaren. Na afloop van de uitlooperperiode is pas duidelijk welke ziektegevallen aan het eind van de contractperiode hebben geleid tot uitkeringen. De afwikkeling van de ziekmeldingen per 1 januari 2025 zal eind 2027 plaatsvinden, waarna zowel de vordering op de herverzekeraar als het betreffende deel van de ISNR-voorziening in het resultaat vrijvalt (zie toelichting 4).

23. Overige lasten

	2025	2024
Rentelasten achtergestelde lening	3,5	3,5

Belastingen

De activiteiten van het fonds zijn vrijgesteld van belastingheffing in het kader van de vennootschapsbelasting.

Bestemming saldo van baten en lasten

Voorstel

Het resultaat over het verslagjaar is toegevoegd aan de algemene reserve. Er zijn geen statutaire bepalingen inzake de resultaatverdeling. Volgens artikel 3.3.1. van de ABTN wordt door het fonds een algemene reserve aangehouden. Deze is bedoeld voor het opvangen van niet gekwantificeerde risico's, zoals algemene bedrijfsrisico's en kostenrisico's, als buffer voor beleggingsrisico's en als bron voor mogelijke toekomstige indexaties. Het saldo van baten en lasten wordt via de resultaatbestemming en na aftrek van het saldo van de mutaties in bestemde reserves, toegevoegd of onttrokken aan de algemene reserves, al naar gelang de uitkomst.

Actuariële analyse van het resultaat

De samenstelling van het resultaat over 2025 en 2024 blijken uit het volgende overzicht:

	2025	2024
Resultaat op beleggingen	-67,2	235,5
Resultaat op mutatie TV door wijziging rentetermijnstructuur	559,8	-61,2
Resultaat op premie	-1,2	4,4
Resultaat op waardeoverdrachten	-5,3	-0,1
Resultaat op kosten	-0,2	0,1
Resultaat op uitkeringen	-0,6	-0,2
Resultaat op kansen	4,2	6,0
Resultaat op toeslagverlening	-142,0	-146,7
Resultaat op overige oorzaken	-3,5	-3,5
Resultaat op overige incidentele mutaties	0,6	10,9
Resultaat	344,6	45,2

Bespreking Resultaat

Resultaat op beleggingen

Het behaalde directe en indirecte beleggingsrendement in 2025 was lager dan de benodigde interest voor de verplichtingen (gelijk aan de 1-jaars rente uit de rentetermijnstructuur per 31 december 2024: 2,33%). Daardoor ontstond een negatief resultaat op beleggingsopbrengsten van € 67,2 mln (2024: € 235,5 mln).

Resultaat op mutatie TV door wijziging rentetermijnstructuur

Ultimo 2025 heeft de omrekening plaatsgevonden van de TV op basis van de rentetermijnstructuur per 31 december 2024, één jaar forward, naar de rentetermijnstructuur per 31 december 2025.

De gemiddelde rekenrente is met 0,9%-punt gestegen (ultimo 2025: 3,1%, ultimo 2024: 2,2%). De hogere rente leverde een positief resultaat op van € 559,8 mln door toevoeging van dit bedrag aan de TV (2024: € 61,2 mln negatief).

Resultaat op premie

Het resultaat op bijdragen is het verschil tussen enerzijds de in het boekjaar van de werkgever en werknemers ontvangen bijdragen en anderzijds het benodigde bedrag voor de reglementaire pensioenopbouw en de door het fonds van de werkgever overgenomen uitkeringsverplichtingen in verband met CAO afspraken.

In 2025 bedroeg de totale bijdrage als percentage van de grondslagsom waarover (middelloon) pensioen wordt opgebouwd:

- ▶ AkzoNobel: 27,9%
- ▶ Nouryon: 29,5%
- ▶ Nobian: 28,4%
- ▶ Salt Specialties: 29,7%

In 2025 werd € 73,6 mln aan werkgevers en werknemersbijdragen ontvangen voor reglementaire pensioeninkoop in de middelloonregeling. Dit leverde een negatief resultaat op van € 1,2 mln (2024: positief € 4,4 mln).

Resultaat op waardeoverdrachten

Het resultaat op waardeoverdrachten bedraagt € 5,3 mln negatief (2024: € 0,1 mln negatief). Op waardeoverdrachten wordt een resultaat behaald, omdat de overdrachtssom op wettelijk voorgeschreven grondslagen dient te worden vastgesteld. Deze grondslagen wijken af van de grondslagen waarop de technische voorziening is gebaseerd.

In 2025 is dit resultaat inclusief de collectieve waardeoverdracht van uitkerend arbeidsongeschiktheidspensioen naar elipslife (zie toelichting 20).

Resultaat op kosten

Het resultaat op kosten bedraagt € 0,2 mln negatief (2024: € 0,1 mln positief).

De vrijval aan kosten uit premie en uitkeringen, tezamen een bedrag van € 8,7 mln, is lager dan de som van de feitelijke kosten ad € 7,2 mln en de aan de TV toe te voegen kosten ad. € 1,7 mln.

Resultaat op kansen

Het resultaat op kansen wordt gevormd door het positieve resultaat op sterfte (€ 6,5 mln), het negatieve resultaat op arbeidsongeschiktheid (€ 1,7 mln) en het negatieve resultaat op overige kanssystemen (€ 0,6 mln).

Resultaat op toeslagen

In 2025 heeft het bestuur besloten om een toeslag van 3,27% toe te kennen per 31 december 2025. Dit heeft geleid tot een negatief resultaat op toeslagen van € 142,0 mln (2024: negatief € 146,7 mln).

Resultaat op overige oorzaken

Het resultaat op overige oorzaken bestaat uit de rente op de achtergestelde lening van € 100 mln en bedraagt € 3,5 mln negatief (2024: negatief € 3,5 mln).

Resultaat op overige incidentele mutaties

Ultimo jaar is het fonds overgegaan op nieuwe grondslagen. Dit betekent een totale mutatie van de TV met € -3,9 mln. De uitsplitsing hiervan is als volgt:

- ▶ Aanpassing van de partnerfrequenties: daling van de TV met € 0,4 mln;
- ▶ Aanpassing opslag wezenpensioen: daling van de TV met € 0,6 mln;
- ▶ Beleidswijziging voorziening niet opgevraagd pensioen: daling van de TV met € 2,9 mln.

De overige mutatie van de TV komt voort uit een wijziging van de waardering van (een deel van) het latent partnerpensioen. Dit betreft een stijging van de TV met € 3,3 mln.

Het totaal van deze incidentele mutaties heeft een resultaat van € 0,6 mln positief tot gevolg gehad.

Ondertekening

Arnhem, 19 mei 2026

Stichting Pensioenfonds APF

Het bestuur

Bart Kaster
(voorzitter)

Aldert Boonen

Erna Boogaard
(plaatsvervangend
voorzitter/secretaris)

Donald Schut

Remko van de Peppel
(penningmeester)

Evelyne Simons

De raad van toezicht

Frans de Weert
(voorzitter)

Nery Anderson

Karin Bitter

OVERIGE GEGEVENS

Actuariële verklaring

Opdracht

Door Stichting Pensioenfonds APF te Arnhem is aan Triple A – Risk Finance Certification B.V. de opdracht verleend tot het afgeven van een actuariële verklaring als bedoeld in de Pensioenwet over het boekjaar 2025.

Onafhankelijkheid

Als waarmerkend actuaris ben ik onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds APF, zoals vereist conform artikel 148 van de Pensioenwet. Ik verricht geen andere werkzaamheden voor het pensioenfonds, anders dan de werkzaamheden uit hoofde van de actuariële functie.

Gegevens

De gegevens waarop mijn onderzoek is gebaseerd, zijn verstrekt door en tot stand gekomen onder de verantwoordelijkheid van het bestuur van het pensioenfonds. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie heb ik mij gebaseerd op de financiële gegevens die ten grondslag liggen aan de jaarrekening.

Afstemming accountant

Op basis van de door mij en de accountant gehanteerde Handreiking heeft afstemming plaatsgevonden over de werkzaamheden en de verwachtingen bij de controle van het boekjaar. Voor de toetsing van de technische voorzieningen en voor de beoordeling van de vermogenspositie als geheel heb ik de materialiteit bepaald op € 41.600.000. Met de accountant ben ik overeengekomen om geconstateerde afwijkingen boven € 2.600.000 te rapporteren. Deze afspraken zijn vastgelegd en de uitkomsten van mijn bevindingen zijn met de accountant besproken.

Ik heb voorts gebruik gemaakt van de door de accountant in het kader van de jaarrekeningcontrole onderzochte basisgegevens. De accountant van het pensioenfonds heeft mij geïnformeerd over zijn bevindingen ten aanzien van de betrouwbaarheid (materiële juistheid en volledigheid) van de basisgegevens en de overige uitgangspunten die voor mijn oordeel van belang zijn.

Werkzaamheden

Ter uitvoering van de opdracht heb ik, conform mijn wettelijke verantwoordelijkheid zoals beschreven in artikel 147 van de Pensioenwet, onderzocht of is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Op grond van overgangsrecht gelden genoemde artikelen, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Aangezien het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet zijn niet alle hiervoor genoemde artikelen van toepassing. De door het pensioenfonds verstrekte basisgegevens zijn zodanig dat ik die gegevens als uitgangspunt van de door mij beoordeelde berekeningen heb aanvaard.

Als onderdeel van de werkzaamheden voor de opdracht heb ik onder meer onderzocht of:

- ▶ toereikende technische voorzieningen zijn vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen;
- ▶ het minimaal vereist eigen vermogen en het vereist eigen vermogen conform de wettelijke bepalingen zijn vastgesteld;
- ▶ de kostendekkende premie voldoet aan de gestelde wettelijke vereisten;
- ▶ het beleggingsbeleid in overeenstemming is met de prudent-person regel.

Voorts heb ik mij een oordeel gevormd over de vermogenspositie van het pensioenfonds. Daarbij heb ik mij gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen en is mede het financieel beleid van het pensioenfonds in aanmerking genomen.

Mijn onderzoek heb ik zodanig uitgevoerd, dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de resultaten geen onjuistheden van materieel belang bevatten.

De beschreven werkzaamheden en de uitvoering daarvan zijn in overeenstemming met de binnen het Koninklijk Actuarieel Genootschap geldende normen en gebruiken en vormen naar mijn mening een deugdelijke grondslag voor mijn oordeel.

Oordeel

Overeenkomstig de beschreven berekeningsregels en uitgangspunten zijn toereikende technische voorzieningen vastgesteld met betrekking tot het geheel van pensioenverplichtingen. Het eigen vermogen van het pensioenfonds is op de balansdatum hoger dan het wettelijk vereist eigen vermogen.

Met inachtneming van het voorafgaande heb ik mij ervan overtuigd dat is voldaan aan de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet. Hierbij merk ik op dat op grond van overgangsrecht de artikelen 126 tot en met 140 van de Pensioenwet gelden, zoals deze tot de inwerkingtreding van de Wet toekomst pensioenen luiden. Hierbij is in aanmerking genomen dat het pensioenfonds gebruik maakt van het transitie-FTK zoals bedoeld in artikel 150p van de Pensioenwet, waardoor niet alle artikelen van toepassing zijn.

Het pensioenfonds heeft onderbouwd te hebben voldaan aan de in dat artikel gestelde voorwaarden voor het gebruik van het transitie-FTK.

De beleidsdekkingsgraad van het pensioenfonds op balansdatum is hoger dan de dekkingsgraad bij het vereist eigen vermogen.

Mijn oordeel over de vermogenspositie van Stichting Pensioenfonds APF is gebaseerd op de tot en met balansdatum aangegane verplichtingen en de op dat moment aanwezige middelen. De vermogenspositie is naar mijn mening voldoende. Daarbij is in aanmerking genomen dat de mogelijkheden tot het realiseren van de beoogde toeslagen beperkt zijn.

Amsterdam, 19 mei 2026
drs. Gerry Koning AAG FRM
verbonden aan Triple A – Risk Finance Certification B.V.

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Aan het bestuur van Stichting Pensioenfonds APF

VERKLARING OVER DE IN HET JAARVERSLAG OPGENOMEN JAARREKENING 2025

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2025 van Stichting Pensioenfonds APF te Arnhem gecontroleerd. Naar ons oordeel geeft de in dit jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Pensioenfonds APF op 31 december 2025 en van het saldo van baten en lasten over 2025 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

De jaarrekening bestaat uit:

1. De balans per 31 december 2025.
2. De staat van baten en lasten over 2025.
3. De toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Pensioenfonds APF zoals vereist in de Wet toezicht accountantsorganisaties (Wta), de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

INFORMATIE TER ONDERSTEUNING VAN ONS OORDEEL

Wij hebben onze controlewerkzaamheden bepaald in het kader van de controle van de jaarrekening als geheel en bij het vormen van ons oordeel hierover. Onderstaande informatie ter ondersteuning van ons oordeel en onze bevindingen moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen of conclusies.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 52 miljoen. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de het pensioenvermogen per 31 december 2025.

Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Wij beschouwen het pensioenvermogen als de meest geschikte benchmark omdat dit een bepalende factor is in de berekening van de (beleids)dekkingsgraad die de financiële positie van het pensioenfonds weergeeft. Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn.

Wij zijn met de met governance belaste personen overeengekomen dat wij aan deze personen tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven € 2,6 miljoen rapporteren, alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve redenen relevant zijn.

Reikwijdte van de controle

Stichting Pensioenfonds APF kent een aantal kernactiviteiten welke grotendeels zijn uitbesteed aan serviceorganisaties. De stichting heeft het beheer van de beleggingen en de pensioenadministratie uitbesteed aan respectievelijk Achmea Investment Management N.V. en Achmea Pensioenservices N.V. (hierna gezamenlijk: 'de uitvoeringsorganisaties'). De jaarrekening wordt opgesteld op basis van informatie over de beleggingen en beleggingsopbrengsten die is verstrekt door Achmea Investment Management en informatie over de voorziening pensioenverplichtingen, premiebijdragen, pensioenuitkeringen en overige financiële posten die is verstrekt door Achmea Pensioenservices N.V.

Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel zijn wij verantwoordelijk voor het verwerven van inzicht in de aard en de significantie van de door de uitvoeringsorganisaties verleende diensten en het effect hiervan op de voor de controle relevante interne beheersing van het pensioenfonds. Op basis hiervan identificeren wij de risico's op een afwijking van materieel belang, bepalen wij de aard en omvang van de uit te voeren controlewerkzaamheden en voeren wij controlewerkzaamheden uit om op deze risico's in te spelen.

Bij de uitvoering van onze controle maken wij gebruik van de werkzaamheden en bevindingen van andere onafhankelijke accountants inzake de voor Stichting Pensioenfonds APF relevante interne beheersingsmaatregelen van de uitvoeringsorganisaties zoals weergegeven in de specifiek daarvoor opgestelde rapportages (Standaard 3402 type II en 3000A voor respectievelijk Achmea Investment Management N.V. en Standaard 3402 type II en 3000A voor Achmea Pensioenservice N.V.).

Onze controlewerkzaamheden bestaan uit het bepalen van de minimaal verwachte interne beheersingsmaatregelen. Verder evalueren wij de in de Standaard 3402- en 3000A-rapportages beschreven interne beheersingsmaatregelen, de verrichte werkzaamheden ter toetsing van de effectieve werking gedurende 2025 en de uitkomsten daarvan. Ook beoordelen wij de evaluatie door het bestuur van de kwaliteit van de uitbesteding aan de uitvoeringsorganisaties.

In aanvulling hierop hebben wij eigen controlewerkzaamheden uitgevoerd, waaronder werkzaamheden ten aanzien van de aanwezige beheersingsmaatregelen op het niveau van het bestuur en het bestuursbureau.

Wij hebben voor de controle van de beleggingen en de beleggingsopbrengsten gebruik gemaakt van een andere accountant. Gegeven onze eindverantwoordelijkheid voor het oordeel hebben wij de aard en omvang van de uit te voeren werkzaamheden bepaald, rekening houdend met de omvang en het risicoprofiel van deze activiteiten, en deze vastgelegd in instructies. Daarnaast hebben wij een review uitgevoerd met betrekking tot de uitgevoerde werkzaamheden en de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de certificerend actuaris instructies gestuurd op basis van Standaard 620 en NBA handreiking 1120 'Gebruikmaken van de werkzaamheden van de certificerend actuaris bij de controle van de jaarrekening, staten van pensioenfonds en de controle van de transitie naar Wet toekomst pensioenen (Wtp)' ten aanzien van de actuariële certificering met betrekking tot onder andere de consistentie, prudentie en actualiteit van schattingen ten aanzien van de voorziening pensioenverplichtingen en de financiële positie, in overeenstemming met relevante wetgeving. Wij hebben geëvalueerd of de certificerend actuaris heeft voldaan aan onze instructies.

Daarnaast hebben wij de adequaatheid van de werkzaamheden van de actuaris geëvalueerd. Ook hebben wij de competentie, capaciteiten en objectiviteit van de actuaris geëvalueerd. Wij verwijzen hiervoor naar het kernpunt "Waardering tegen passende actuariële grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen". Door bovengenoemde werkzaamheden bij de significante activiteiten, gecombineerd met zelfstandig verrichte werkzaamheden op het totaalniveau, hebben wij voldoende en geschikte controle-informatie met betrekking tot de financiële informatie van het geheel verkregen om een oordeel te geven over de jaarrekening.

Controleaanpak frauderisico's

Wij hebben risico's geïdentificeerd en ingeschat op een afwijking van materieel belang op de jaarrekening die het gevolg is van fraude. Wij hebben tijdens onze controle inzicht verkregen in de entiteit en haar omgeving, de componenten van het interne beheersingssysteem, waaronder het risico-inschattingsproces en de wijze waarop het bestuur inspeelt op frauderisico's en het interne beheersingssysteem monitort en de wijze waarop de met governance belaste personen toezicht uitoefenen, alsmede de uitkomsten daarvan.

Wij hebben de opzet en de relevante aspecten van het interne beheersingssysteem en in het bijzonder de frauderisicoanalyse, zoals opgenomen in de systematische integriteitsrisicoanalyse (SIRA), geëvalueerd alsook bijvoorbeeld de gedragscode, klokkenluidersregeling en de incidentenregistratie. Wij hebben de opzet en het bestaan geëvalueerd, en voor zover wij noodzakelijk achten, de werking getoetst van interne beheersmaatregelen gericht op het mitigeren van frauderisico's.

Als onderdeel van ons proces voor het identificeren van risico's op een afwijking van materieel belang in de jaarrekening die het gevolg is van fraude, hebben wij frauderisicofactoren overwogen met betrekking tot frauduleuze financiële verslaggeving, oneigenlijke toe-eigening van activa en omkoping en corruptie. Wij hebben geëvalueerd of deze factoren een indicatie vormden voor de aanwezigheid van het risico op afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude.

De door ons geïdentificeerde frauderisico's en uitgevoerde specifieke werkzaamheden zijn als volgt: Doorbreken van interne beheersing door het management (een verondersteld risico)

Risico

Het bestuur is in een unieke positie om fraude te plegen door de mogelijkheid het proces van financiële verslaggeving en resultaten te manipuleren door middel van het doorbreken van de interne beheersing die anderszins effectief lijken te werken.

Controleaanpak:

- ▶ Wij hebben de opzet en de implementatie geëvalueerd en, waar passend geacht, de werking getoetst van de Interne-beheersingsmaatregelen die het frauderisico dienen te mitigeren, inclusief de interne-beheersingsmaatregelen die aanwezig zijn bij de dienstverleners waaraan het pensioenfonds bedrijfsprocessen heeft uitbesteed.
- ▶ Wij hebben een analyse uitgevoerd om te identificeren of er sprake is van (administratieve) journaalposten met een hoger frauderisico. Waar zulke journaalposten zijn geïdentificeerd, hebben wij aanvullende controlewerkzaamheden uitgevoerd om op de geïdentificeerde risico's in te spelen. Deze werkzaamheden omvatten ook het herleiden van transacties naar de broninformatie.
- ▶ Wij hebben significante schattingen alsook oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van de beleggingen geëvalueerd. Voor een omschrijving van onze werkzaamheden hieromtrent, verwijzen wij naar de kernpunten met betrekking tot de waardering van de voorziening pensioenverplichtingen en de waardering van beleggingen.
- ▶ In onze controle bouwen wij een element in van onvoorspelbaarheid. Ook hebben wij de uitkomst van andere controlewerkzaamheden beoordeeld en overwogen of er bevindingen zijn die een aanwijzing geven voor fraude of het niet-naleven van wet- en regelgeving.

Wij hebben onze risico-inschatting en onze controleaanpak en resultaten gecommuniceerd met het bestuur. Wij hebben kennisgenomen van de beschikbare informatie en om inlichtingen gevraagd bij leden van het bestuur en de met governance belaste personen.

Wij hebben geëvalueerd of de keuze en toepassing van de grondslagen voor financiële verslaggeving door het pensioenfonds, met name die welke betrekking hebben op subjectieve waarderingen en complexe transacties, mogelijk wijzen op frauduleuze financiële verslaggeving.

Wij hebben geëvalueerd of de oordeelsvormingen en beslissingen van het bestuur bij het maken van de in de financiële overzichten opgenomen schattingen wijzen op een mogelijke tendentie bij het bestuur van de entiteit die mogelijk een risico vormt op een afwijking van materieel belang die het gevolg is van fraude. De oordeelsvormingen, schattingen en veronderstellingen die mogelijk een belangrijke invloed hebben op de jaarrekening zijn toegelicht in de jaarrekening. Wij hebben een retrospectieve beoordeling uitgevoerd van de oordeelsvormingen en veronderstellingen van het bestuur met betrekking tot significante schattingen die in de jaarrekening van het voorgaande boekjaar zijn opgenomen.

Hieruit volgden geen signalen van fraude die kunnen leiden tot een afwijking van materieel belang.

CONTROLEAANPAK NALEVING VAN WET- EN REGELGEVING

Wij hebben een algemeen inzicht verworven in het wet- en regelgevingskader dat van toepassing is op het pensioenfonds door inlichtingen in te winnen bij het bestuur, het lezen van notulen en rapporten van de sleutelfunctiehouders.

Voor zover materieel voor de jaarrekening, hebben wij op basis van onze risicoanalyse, en rekening houdende met het feit dat het effect van niet-naleving van wet- en regelgeving aanzienlijk varieert, het belastingrecht en de vereisten in het kader van Titel 9 van Boek 2 BW, RJ 610 en de Pensioenwet aangemerkt als wet- en regelgeving met een directe invloed op de jaarrekening.

Wij hebben voldoende en geschikte controle-informatie verkregen omtrent het naleven van de bepalingen van die wet- en regelgeving die gewoonlijk wordt geacht van directe invloed te zijn op de jaarrekening. Daarnaast is het pensioenfonds onderworpen aan overige wet- en regelgeving, zoals ook benoemd in de NBA Handreiking 1144 'Specifieke verplichtingen vanuit de toezichtwet- en regelgeving voor de interne auditor en de externe accountant bij pensioenfonds', waarvan de gevolgen van niet-naleving een van materieel belang zijnde invloed kunnen hebben op de jaarrekening, bijvoorbeeld ten gevolge van boetes of rechtszaken, te weten:

- ▶ Pensioenwet
- ▶ Besluit Financieel toetsingskader pensioenfonds (Bftp)
- ▶ Algemene verordening gegevensbescherming (AVG)

Gezien de aard van de activiteiten van het pensioenfonds en de complexiteit van deze overige wet- en regelgeving bestaat het risico dat niet wordt voldaan aan de vereisten van deze wet- en regelgeving. Ten aanzien van deze wet- en regelgeving die geen direct effect hebben op de vaststelling van de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening, zijn onze werkzaamheden beperkter. Naleving van wet- en regelgeving kan van fundamenteel belang zijn voor de operationele aspecten van het pensioenfonds, voor de mogelijkheid van het pensioenfonds om haar activiteiten voort te zetten, dan wel voor het voorkomen van sancties van materieel belang (bijv. het naleven van de voorwaarden van een vergunning voor het uitvoeren van een activiteit, of het naleven van regelgeving betreffende het milieu); niet-naleving van dergelijke wet- en regelgeving kan daarom van materieel belang zijnde invloed hebben op de jaarrekening. Onze verantwoordelijkheid is beperkt tot het uitvoeren van gespecificeerde controlewerkzaamheden ter bevordering van het identificeren van niet-naleving van wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening.

Onze werkzaamheden ter bevordering van het identificeren van gevallen van niet-naleving van overige wet- en regelgeving die een invloed van materieel belang kan hebben op de jaarrekening zijn beperkt tot (i) het management en, in voorkomend geval, de met governance belaste personen vragen of de entiteit dergelijke wet- en regelgeving naleeft; (ii) de eventuele correspondentie met de desbetreffende vergunningverlenende of regelgevende of toezichthoudende instanties inspecteren.

Uiteraard zijn wij gedurende de controle alert op indicaties van (vermoedens van) niet-naleving van wet- en regelgeving.

Ten slotte hebben wij een schriftelijke bevestiging verkregen dat alle bekende gevallen van niet-naleving of vermoede niet-naleving van wet- en regelgeving ons ter kennis zijn gebracht.

Controleaanpak continuïteit

Het bestuur heeft de jaarrekening opgemaakt uitgaande van de continuïteit van het geheel van de activiteiten van het pensioenfonds voor de voorzienbare toekomst. Onze werkzaamheden om de continuïteitsbeoordeling van het bestuur te evalueren omvatten onder andere:

- ▶ Het verkrijgen van controle-informatie omtrent het continuïteitsrisico en de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling bij de vaststelling van bedragen en in de financiële overzichten opgenomen toelichtingen.
- ▶ Overwegen of de continuïteitsbeoordeling van het bestuur alle relevante informatie bevat waarvan wij als gevolg van onze controle kennis hebben en het bestuur bevragen over de belangrijkste veronderstellingen en uitgangspunten. Wij hebben hierbij onder andere aandacht besteed aan de vermogenspositie ten opzichte van het vereist eigen vermogen en de mate waarin beleggingen liquide gemaakt kunnen worden.
- ▶ Nagaan of het bestuur gebeurtenissen of omstandigheden heeft geïdentificeerd die gerede twijfel kunnen doen ontstaan over de mogelijkheid van de entiteit om haar continuïteit te handhaven (hierna: continuïteitsrisico's).
- ▶ Inwinnen van inlichtingen bij het bestuur over zijn kennis van continuïteitsrisico's na de periode van de door het bestuur verrichte continuïteitsbeoordeling.
- ▶ Inspecteren van correspondentie met relevante toezichthoudende instanties.

De financiële positie van het pensioenfonds en de wettelijke mogelijkheid om onder bepaalde omstandigheden de pensioenverplichtingen te kunnen aanpassen is een belangrijk onderdeel van bovenstaande evaluatie. Onze controlewerkzaamheden hebben geen informatie opgeleverd die strijdig is met de veronderstellingen en aannames van het bestuur over de gehanteerde continuïteitsveronderstelling.

De kernpunten van onze controle

In de kernpunten van onze controle beschrijven wij zaken die naar ons professionele oordeel het meest belangrijk waren tijdens onze controle van de jaarrekening. De kernpunten van onze controle hebben wij met de met governance belaste personen gecommuniceerd, maar vormen geen volledige weergave van alles wat is besproken.

Wij hebben onze controlewerkzaamheden met betrekking tot deze kernpunten bepaald in het kader van de jaarrekeningcontrole als geheel. Onze bevindingen ten aanzien van de individuele kernpunten moeten in dat kader worden gezien en niet als afzonderlijke oordelen over deze kernpunten.

Beschrijving van het kernpunt

Waardering van illiquide beleggingen

De beleggingen zijn een significante post op de balans van het pensioenfonds. Deze beleggingen dienen volgens de Pensioenwet te worden gewaardeerd op marktwaarde.

Voor een groot deel van de beleggingen is de marktwaarde te toetsen aan direct of indirect genoteerde prijzen die tot stand zijn gekomen op liquide financiële markten. Illiquide beleggingen zijn beleggingen waarvoor een frequente marktnotering ontbreekt en de prijs daarom op basis van waarderingmodellen wordt bepaald. Het met behulp van deze modellen bepalen van de marktwaarde is complex en bevat een hoge mate van subjectiviteit. Hierdoor neemt de waarderingonzekerheid inherent toe bij beleggingen zonder frequent genoteerde marktprijzen en hangt dit samen met de beschikbaarheid en toepasbaarheid van marktgegevens.

In de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva geeft Stichting Pensioenfonds APF inzicht in de gehanteerde waarderingmethoden van de beleggingen.

Een beschrijving van deze modellen en technieken is weergegeven in de toelichtingen noot 1 van de jaarrekening. Uit deze toelichting blijkt dat voor 76% van de beleggingen van het pensioenfonds de waardering is gebaseerd op directe marktnoteringen, voor 24% op basis van andere methode(n).

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat illiquide beleggingen niet juist gewaardeerd zijn en dat de toelichting niet voldoet aan relevante verslaggevingsvereisten.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- ▶ De opzet, het bestaan en de werking van de beheersingsmaatregelen rondom waardering van de illiquide beleggingen beoordeeld.
- ▶ Gebruik gemaakt van Standaard 3402 type II-rapportages, en deze geanalyseerd op toereikendheid van de scoping, bevindingen en de impact hiervan op de controlewerkzaamheden.
- ▶ Vastgesteld of de in de grondslagen voor waardering van activa en passiva beschreven modellen geschikt zijn om, binnen de geldende wettelijke bepalingen en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving, te kunnen komen tot een marktwaarde van deze illiquide beleggingen.
- ▶ Getoetst of de toepassing van deze modellen en technieken bij het bepalen van de marktwaarde overeenkomstig de beschreven uitgangspunten heeft plaatsgevonden.
- ▶ De gecontroleerde rapportage waarin de beleggingen zijn opgenomen aangesloten met de financiële administratie en de jaarrekening.
- ▶ Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen en waarderingonzekerheid van de beleggingen toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de illiquide beleggingen en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2025 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Beschrijving van het kernpunt

Waardering tegen passende actuariële grondslagen voor de voorziening pensioenverplichtingen

De technische voorziening betreft de belangrijkste verplichting in de balans van het pensioen-fonds en vormt één van de belangrijkste componenten voor de berekening van de actuele dekkingsgraad en de beleidsvereisten van de Pensioenwet, gewaardeerd op marktwaarde. Deze marktwaarde komt tot stand door middel van een berekening waarin aanspraakgegevens van deelnemers en wordt berekend op basis van actuariële grondslagen en schattingselementen en is dan ook gevoelig voor de gehanteerde (actuariële) veronderstellingen en schattingselementen. De certificerend actuaris onderzoekt onder meer de toereikendheid van de technische voorziening en de naleving van een aantal specifieke wettelijke bepalingen uit de Pensioenwet.

Stichting Pensioenfonds APF heeft in de toelichting op de grondslagen voor waardering van activa en passiva de grondslagen voor de waardering van de technische voorziening toegelicht. In noot 8 is een verdere detaillering van de technische voorziening gegeven.

Het in het kader van onze jaarrekeningcontrole geïdentificeerde risico is dat actuariële grondslagen met betrekking tot de fonds specifieke ervaringssterfte en kostenopslag niet juist worden toegepast en toegelicht en/of dat actuariële berekeningen onjuist zijn.

De wijze waarop dit kernpunt door ons is gecontroleerd

Om het risico te ondervangen hebben wij onder meer:

- ▶ De certificerend actuaris instructies gestuurd over de te volgen controleaanpak, risico's, werkzaamheden en attentiepunten.
- ▶ De redelijkheid van de aannames en schattingen van het bestuur met betrekking tot de gekozen (actuariële) veronderstellingen en de gehanteerde waarderinggrondslagen getoetst en besproken met de certificerend actuaris.
- ▶ De rapportage van de certificerend actuaris geëvalueerd en de uitkomsten besproken.
- ▶ Controlewerkzaamheden uitgevoerd op de pensioenaanspraken van de deelnemers om de gehanteerde administratieve basisgegevens te toetsen.
- ▶ Vastgesteld dat de actuaris met deze basisgegevens werkt bij het toetsen van de technische voorziening.
- ▶ Vastgesteld dat de waarderinggrondslagen van de technische voorziening toereikend zijn toegelicht in de jaarrekening.

Onze observatie bij dit kernpunt:

Wij achten de waardering van de technische voorziening en de daarbij behorende toelichting in de jaarrekening per 31 december 2025 aanvaardbaar. Wij hebben geen materiële bevindingen te rapporteren.

Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie

Het jaarverslag omvat andere informatie, naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij.

De andere informatie bestaat uit:

- ▶ Het bestuursverslag
- ▶ De kerncijfers
- ▶ De overige gegevens.
- ▶ Verslagen verantwoordingsorgaan en raad van toezicht

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- ▶ Met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat.
- ▶ Alle informatie bevat die op grond van Titel 9 Boek 2 BW is vereist voor het bestuursverslag en de overige gegevens.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in Titel 9 Boek 2 BW en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens, in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende door wet- of regelgeving gestelde vereisten en SBR

Naleving vereisten Regelgevende Technische Standaard van SBR, inclusief XBRL-markering, niet gecontroleerd

De accountantscontrole bevat de toetsing dat de opgemaakte jaarrekening voldoet aan de wettelijke bepalingen in Titel 9 van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Onze controleverklaring is afgegeven bij de opgemaakte jaarrekening en zal worden gevoegd bij het digitaal te deponeren jaarverslag. Dit betekent dat de naleving van alle vereisten van de Regelgevende Technische Standaard van het SBR-domein Handelsregister (waaronder de aangebrachte eXtensible Business Reporting Language (XBRL) markeringen) geen onderdeel van de accountantscontrole is geweest.

Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur voor de jaarrekening

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW. In dit kader is het bestuur verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de stichting in staat is om haar activiteiten in continuïteit voort te zetten. Op grond van genoemd verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de stichting te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is.

Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten, toelichten in de jaarrekening.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid, waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude en fouten ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fraude of fouten en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel-kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- ▶ Het identificeren en inschatten van de risico's dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten, het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing.

- ▶ Het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de stichting.
- ▶ Het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan.
- ▶ Het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gereede twijfel zou kunnen bestaan of de stichting haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een stichting haar continuïteit niet langer kan handhaven.
- ▶ Het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen.
- ▶ Het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen.

Wij communiceren met het bestuur onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing. Wij bevestigen aan de met governance belaste personen dat wij de relevante ethische voorschriften over onafhankelijkheid hebben nageleefd. Wij communiceren ook met deze personen over alle relaties en andere zaken die redelijkerwijs onze onafhankelijkheid kunnen beïnvloeden en over de daarmee verband houdende maatregelen om onze onafhankelijkheid te waarborgen.

Wij bepalen de kernpunten van onze controle van de jaarrekening op basis van alle zaken die wij met de met governance belaste personen hebben besproken. Wij beschrijven deze kernpunten in onze controleverklaring, tenzij dit is verboden door wet- of regelgeving of in buitengewoon zeldzame omstandigheden wanneer het niet vermelden in het belang van het maatschappelijk verkeer is.

Amsterdam, 19 mei 2026

Deloitte Accountants B.V.

Was getekend: drs. M. van Luijk RA

BIJLAGEN

1 Verloopstaat deelnemers

	2025		2024	
	Aantal	Aantal	Aantal	Aantal
Deelnemers				
Stand vorig boekjaar		5.041		5.019
Nieuwe toetredingen	306		534	
Revalidering	-117		-46	
Overlijden	-8		-12	
Ontslag met premievrije aanspraak	-569		-447	
Andere oorzaken	-13		-7	
		-401		22
Stand einde boekjaar		4.640		5.041
Gewezen deelnemers				
Stand vorig boekjaar		9.074		9.186
Ingang pensioen	-521		-466	
Revalidering	117		46	
Overlijden	-27		-39	
Ontslag met premievrije aanspraak	569		447	
Waardeoverdrachten	-88		-83	
Afkopen	-		-2	
Andere oorzaken	-15		-15	
		35		-112
Stand einde boekjaar		9.109		9.074
Pensioentrekenden				
Stand vorig boekjaar		15.451		15.719
Ingegaan ouderdompensioen	521		466	
Ingegaan partnerpensioen	425		352	
Overlijden	-952		-902	
Afkoop	-172		-143	
Andere oorzaken	-75		-41	
		-253		-268
Stand einde boekjaar		15.198		15.451
		28.947		29.566

De aantallen onder "Andere oorzaken" in het verloop zijn mutaties die niet onder de andere (eenduidige) mutatiesoorten kunnen worden verval. Het betreft o.a. de mutaties ontslag zonder premievrije aanspraak, verval rechten (met terugwerkende kracht), opvoer deelnemers en verschuivingen en/of correcties in de groepen "deelnemers" en "gewezen deelnemers".

2 Rapportage SFDR (CDC) voor beleggingen risico pensioenfonds

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Middelloon (CDC) Pensioenregeling Stichting pensioenfonds APF Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): N.v.t.

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De EU-taxonomie is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Nee

Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 17,72% duurzame beleggingen

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden

met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden

met een sociale doelstelling

Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: de Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **CO2-reductie doelstelling:** pensioenfonds APF stelt zich achter het Klimaatakkoord van Parijs. Het doel van dit akkoord is de CO2 uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn (dit is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5°C). We kijken hierbij naar de netto -uitstoot van broeikasgassen. Eventuele rest (moeilijk te vermijden) emissies dienen volledig gecompenseerd te worden door verwijdering van CO₂. Wij maken wij nu nog geen gebruik van compensatie. Hoe het reductiepad vormgegeven wordt voor de periode na 2030 en welke middelen ingezet worden ten behoeve van CO₂-compensatie richting 2050 wordt in de toekomst nader bepaald. APF wil hier binnen haar mogelijkheden als pensioenfonds haar bijdrage aan leveren. Daarom heeft de portefeuille als doelstelling de CO₂-voetafdruk te verkleinen in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs. De CO₂-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Een CO₂-reductiedoelstelling is geïmplementeerd voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde landen, bedrijfsobligaties, vastgoed, high yield en Amerikaanse bedrijfsobligaties.
- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het duurzaamheidsbeleid van het pensioenfonds op onze website ([Beleid duurzaam beleggen](#)):
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij activiteiten in verband met controversiële wapens;
 - Ondernemingen die met hun gedrag de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie;
 - Ondernemingen die betrokken zijn bij teelt en productie van tabak;
 - Ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen;
 - Specifieke landen die VN- en/of EU sancties schenden.
- **ESG-profiel:** Specifiek binnen de categorieën aandelen en ontwikkelde landen en bedrijfsleningen wordt belegd in die ondernemingen die hoger scoren op Environmental (E), Social (S) en Governance (G) indicatoren. de ESG-score met minimaal 15% hoger zijn dan de ESG-score van de benchmark. Vanaf december 2023 is dit voor de portefeuille aandelen wereld bijgesteld van 15% ESG verbetering naar een streefscore van 7% beter dan de benchmark en een minimaal betere score van 5%.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

- **CO₂-voetafdruk:** De CO₂-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO₂-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). CO₂(e) staat voor CO₂-equivalenten. Dit is een maatstaf die de klimaatimpact van de zes broeikasgassen onder het Kyoto-protocol inzake klimaatverandering uitdrukt als de hoeveelheid koolstofdioxide (CO₂) die over een bepaalde periode (meestal 100 jaar) hetzelfde opwarmings-effect zou hebben. Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO₂-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO₂-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Duurzaamheids-indicatoren meten hoe de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot, worden verwezenlijkt.

Over 2025 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 32,37 tCO2 per miljoen euro belegd vermogen. Dit is in overeenstemming met de reductiepaden van de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling.

• **Uitsluitingsbeleid:** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Met het uitsluitingsbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In de afgelopen jaren hebben er zich geen breaches voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionair beheerde mandaten. Binnen andere beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingsbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen of andere bronnen voor ESG-data gebruiken.

• **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2025 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

Indicator	2025	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (*)	6,88	6,97	6,96	6,75
ESG Profiel Benchmark	6,75	6,91	6,80	6,65
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,00	0,21	0,00	0,00
Exposure naar normschenders (%)	0,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,04	0,45	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	0,02	0,73	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	0,09	0,00	0,00	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	32,37	32,73	35,16	44,85
Duurzame beleggingen (green bonds) (%)	3,69	3,76	-	-
Vermeden CO2 emissie (**)	77.075	50.969	19.126	20

(*) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan financieel relevante ESG-risico's en kansen als naar hoe deze risico's beheerst worden. De bron voor deze data is dataprovider MSCI ESG.

(**) In 2023 is de wijze waarop de jaarlijkse vermeden CO2-emissies per miljoen geïnvesteerde euro berekend wordt, gewijzigd.

● ... en in vergelijking tot voorgaande perioden?

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd t.o.v. 2024:

- Het ESG-profiel is verslechterd.
- De CO2-voetafdruk is gedaald.
- Uitsluitingsbeleid. Sinds 2023 worden ook beleggingsfondsen van andere vermogensbeheerders worden meegenomen. De exposures naar de eigen uitsluitingscriteria zijn beperkt.

● Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverstarring, heeft de pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen.

Het pensioenfonds heeft echter in de gegeven periode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen. Dit betreft beleggingen in green bonds en duurzame beleggingen in aandelen en/of obligaties die goedgekeurd zijn door de Achmea IM raamwerken.

De belangrijkste doelstellingen van de door Achmea IM goedgekeurde green bonds, hebben betrekking op:

- **Mitigatie van klimaatverandering.** Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO2-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatmitigatie. Dit is gebaseerd op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO2-emissie van het Fonds bedroeg over 2025 77.075 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- **Mitigatie van klimaatverandering.** Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- **Adaptatie aan klimaatverandering.** Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

- **Sociale thema's.** Onder deze categorie vallen ondernemingen die substantieel bijdragen aan één of meerdere sociale doelstellingen. Daarbij wordt aangesloten bij internationaal erkende thema's, waaronder: toegang tot voeding, toegang tot sanitaire voorzieningen, behandeling van ernstige ziekten, betaalbare huisvesting, onderwijs, financiering van het midden- en kleinbedrijf, digitale en fysieke connectiviteit. Ondernemingen waarvan minimaal 50% van de omzet voortkomt uit activiteiten die binnen deze zeven sociale-impactthema's vallen en ondernemingen die tot de top 5 behoren op het gebied van toegang tot voeding (Access to Nutrition) en toegang tot medicijnen (Access to Medicine), worden aangemerkt als duurzame belegging.

Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, nog geen vergelijkbare en aggregerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van de pensioenregeling aan de verschillende doelstellingen.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd.

Bedrijven die een significant deel van de omzet halen uit gambling en alcohol zien wij niet als duurzame belegging.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. De duurzame beleggingen voldoen aan de uitsluitingen voor de 'op de Overeenkomst van Parijs afgestemde' EU-benchmark de Paris Aligned Benchmark (hierna: PAB). Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. De pensioenregeling heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

NB: pensioenfonds APF zelf gaat engagement aan met deze ondernemingen maar sluit niet uit.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Zie voor meer informatie ook het duurzaamheidsbeleid van het pensioenfonds. Ons engagement richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu. Ieder kwartaal worden schendingen door ondernemingen van de OESO richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Global Compact van de Verenigde Naties beoordeeld door onze uitvoerder. Geprioriteerd wordt naar ernst van de schending (wat wordt bepaald door heftigheid, schaal en onomkeerbaarheid van de impact) en de reactie van de onderneming erop.

De effecten van de keuzes die pensioenfonds APF maakt, reikt verder dan alleen de financiële markten. Wij zien ontwikkelingen op het vlak van mens, maatschappij en milieu die een impact hebben op onze beleggingsportefeuille. Daarnaast realiseren wij ons en voelen daartoe een verantwoordelijkheid voor de impact van onze beleggingsportefeuille op mens, maatschappij en milieu. We hebben daartoe de volgende beleggingsovertuiging ('investment belief'): wij willen met duurzaam beleggen bijdragen aan een betere -meer duurzame- wereld.

Het beleid duurzaam beleggen kent daarmee twee centrale doelstellingen:

1. Het genereren van een beter beleggingsresultaat (beter risicorendementsprofiel)
2. Het bijdragen aan een betere – meer duurzame - wereld, door:
 - a. het voorkomen en mitigeren van negatieve impact van de beleggingen op de wereld
 - b. het stimuleren van en beleggen met positieve duurzame impact op de wereld.

Pensioenfonds APF geeft hieraan vorm via verschillende instrumenten:

- doelstelling 1: door het integreren van zogenoemde ESG factoren (milieu, sociaal en ondernemingsbestuur) binnen alle beleggingscategorieën.
- doelstelling 2a: door proactief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), uitsluitingen van bepaalde beleggingen binnen alle beleggingscategorieën, door reactief engagement bij beursgenoteerde ondernemingen.

Op de website en in het jaarverslag zullen wij rapporteren over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie*
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie
Koolstofvoetafdrak	CO2/EVIC	ESG-integratie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en-gas met een omzetsgrens van >5%	Uitsluiten**
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten	Uitsluiten

* ESG integratie is ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het CO2 reductiepad en het inzichtelijk maken van ESG-risico's. Deze laatste heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen

** Uitsluiten is het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2025

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
GMO Systematic Global Macro Fund Class EUR	Overig	2,3	Nederland
Bouwinvest Dutch Institutional Residential Fund	Overig	2,3	Nederland
Dynamic Credit Dutch Mortgage Fund inzake APF	Overig	2,2	Nederland
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	2,0	Nederland
AeAM Dutch Mortgage Fund	Overig	1,8	Nederland
AHL Class A1 Evolution Segregated Portfolio	Overig	1,4	Kaaiman Eilanden
ASR Dutch Prime Retail Fund	Overig	1,2	Nederland
CCP Barclays - LCH Variation Margin	Overig	1,2	Verenigd Koninkrijk
CCP JP Morgan - LCH Variation Margin	Overig	1,2	Verenigd Koninkrijk
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,1	Verenigde Staten
Transtrend Fund Alliance - OmniTrend Class EUR	Overig	1,1	Luxemburg
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	1,0	Verenigde Staten
Microsoft Corp	Software & Diensten	1,0	Verenigde Staten
BNP_ERX_APF_VM	Overig	0,9	Frankrijk
CBRE Dutch Office Fund	Overig	0,7	Nederland

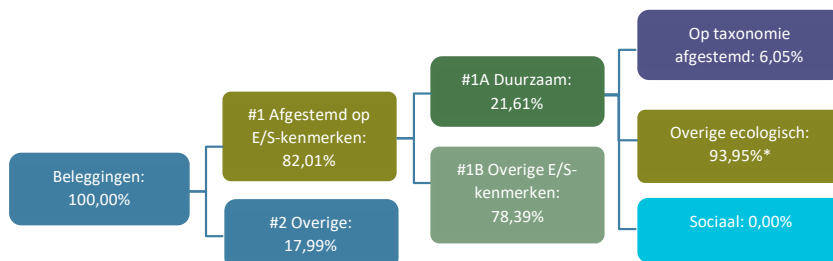

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 17,72% van de totale beleggingsportefeuille. In het stroomschema hieronder wordt het percentage duurzame beleggingen uitgedrukt t.o.v. #1 Afgestemd op E/S-kenmerken waardoor het percentage kan afwijken. Hetzelfde principe wordt toegepast voor het percentage afgestemd op de taxonomie.

De **activa-allocatie** beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● **Hoe zag de activa-allocatie eruit?**

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

* Vooralsnog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

● **In welke economische sectoren werd belegd?**

Sector	% van portefeuille
Overheden	24,1
Supranationalen	4,8
Financiële instellingen	4,3
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	3,0
Door onderpand gedekt	2,7
Financiële diensten	2,5
Banken	2,4
Vastgoedfonds	2,3
Software & Diensten	2,2
Overig	51,7

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 6,05% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 1,93% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,17% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,02% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor Green Bonds die via het Achmea IM green bond raamwerk beoordeeld zijn naar de Green Bond data van de dataleverancier. Zij beoordelen de beschikbare, publieke informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?

Ja:

In fossiel gas In kernenergie

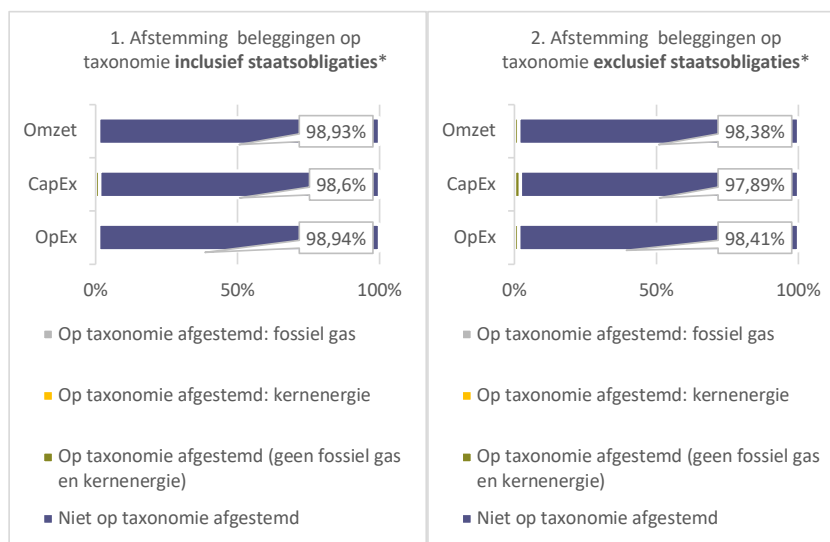
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven (CapEx)** die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven (OpEx)** die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

*In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of Opex voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,37%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

 zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 93,95%. Hieronder vallen ook duurzame beleggingen met een sociale doelstelling.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%. Vooralsnog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder 'overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Overig	84,5
Liquiditeiten	40,7
Alternatieve beleggingen	10,3
Derivaten	-35,6

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2025 zijn, naast uitsluiten en ESG integratie, onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

- **Engagement:** De pensioenregeling is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het normatieve engagementprogramma is controverses van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.
- **Stemmen:** Daarnaast heeft de pensioenregeling actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

3 Rapportage SFDR (BP) voor beleggingen risico deelnemers

Periodieke informatieverschaffing voor de financiële producten als bedoeld in artikel 8, leden 1, 2 en 2 bis, van Verordening (EU) 2019/2088 en artikel 6, eerste alinea, van Verordening (EU) 2020/852

Productbenaming: Beschikbare premie (BP) Pensioenregeling Stichting pensioenfonds APF Identificatiecode voor juridische entiteiten (LEI): 7245002MPZ96TA7L0U15

Ecologische en/of sociale kenmerken (E/S-kenmerken)

Duurzame belegging: een belegging in een economische activiteit die bijdraagt aan het behalen van een ecologische of sociale doelstelling, mits deze belegging geen ernstige afbreuk doet aan ecologische of sociale doelstellingen en de ondernemingen waarin is belegd praktijken op het gebied van goed bestuur toepassen.

De **EU-taxonomie** is een classificatiesysteem dat is vastgelegd in Verordening (EU) 2020/852. Het gaat om een lijst van **ecologisch duurzame economische activiteiten**. Die verordening bevat geen lijst van sociaal duurzame economische activiteiten. Duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling kunnen wel of niet op de taxonomie zijn afgestemd.

Heeft dit financiële product een duurzame beleggingsdoelstelling?

Ja

- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling** gedaan: %
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- Dit product heeft de volgende **duurzame beleggingen met een sociale doelstelling** gedaan: %

Nee

- Dit product **promootte ecologische/sociale (E/S-) kenmerken**. Hoewel duurzaam beleggen niet het doel ervan was, had het 28,91% duurzame beleggingen
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie als ecologisch duurzaam gelden
- met een ecologische doelstelling in economische activiteiten die volgens de EU-taxonomie niet als ecologisch duurzaam gelden
- met een sociale doelstelling
- Dit product promootte E/S-kenmerken, maar **heeft niet duurzaam belegd**.

In hoeverre is voldaan aan de ecologische en/of sociale kenmerken die dit financiële product promoot?

Dit financiële product (hierna: de Pensioenregeling) promoot de volgende ecologische en sociale kenmerken:

- **CO2-reductie doelstelling:** pensioenfonds APF stelt zich achter het Klimaatakkoord van Parijs. Het doel van dit akkoord is de CO2 uitstoot in 2030 met 49% verminderen vergeleken met 1990. In 2050 moet de uitstoot van broeikasgassen met 95% afgenomen zijn (dit is nodig om de opwarming van de aarde niet verder te laten oplopen dan 1,5°C). We kijken hierbij naar de netto -uitstoot van broeikasgassen. Eventuele rest (moeilijk te vermijden) emissies dienen volledig gecompenseerd te worden door verwijdering van CO₂. Wij maken wij nu nog geen gebruik van compensatie. Hoe het reductiepad vormgegeven wordt voor de periode na 2030 en welke middelen ingezet worden ten behoeve van CO2-compensatie richting 2050 wordt in de toekomst nader bepaald. APF wil hier binnen haar mogelijkheden als pensioenfonds haar bijdrage aan leveren. Daarom heeft de portefeuille als doelstelling de CO2-voetafdruk te verkleinen in lijn met het Klimaatakkoord van Parijs. De CO2-voetafdruk van de portefeuille wordt vergeleken met die van de benchmark. Een CO2-reductiedoelstelling is geïmplementeerd voor de beleggingscategorieën aandelen ontwikkelde landen, bedrijfsobligaties, vastgoed, high yield en Amerikaanse bedrijfsobligaties.

- **Uitsluitingsbeleid:** De volgende investeringen zijn uitgesloten, zie voor meer detail het duurzaamheidsbeleid van het pensioenfonds op onze website: <https://www.pensioenfondsapf.nl/het-pensioenfonds-over-apf/beleggingsbeleid/2-duurzaam-beleggen>; Ondernemingen die betrokken zijn bij activiteiten in verband met controversiële wapens; o ondernemingen die met hun gedrag de normen schenden van de VN Global Compact, de OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten (UN Guiding Principles on Business & Human Rights), zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie; o Ondernemingen die betrokken zijn bij teelt en productie van tabak; o ondernemingen die omzet behalen uit de winning en/of elektriciteitsopwekking van fossiele brandstoffen; o specifieke landen die VN- en/of EU sancties schenden.

- **ESG-profiel:** Specifiek binnen de categorieën aandelen en ontwikkelde landen en bedrijfsleningen wordt belegd in die ondernemingen die hoger scoren op Environmental (E), Social (S) en Governance (G) indicatoren. de ESG-score met minimaal 15% hoger zijn dan de ESG-score van de benchmark. Vanaf december 2023 is dit voor de portefeuille aandelen wereld bijgesteld van 15% ESG verbetering naar een streefscore van 7% beter dan de benchmark en een minimaal betere score van 5%.

● **Hoe hebben de duurzaamheidsindicatoren gepresteerd?**

Om te bepalen of de Pensioenregeling voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken, wordt gekeken naar de volgende duurzaamheidsindicatoren:

▪ **CO2-voetafdruk:** De CO2-voetafdruk laat de door de portefeuille gefinancierde broeikasgasemissies zien. Om deze CO2-voetafdruk te bepalen, wordt eerst van elke onderneming in de portefeuille de totale uitstoot van broeikasgassen per jaar berekend. Er wordt daarbij zowel gekeken naar de uitstoot die de onderneming zelf veroorzaakt door bedrijfsactiviteiten (scope 1 volgens het Greenhouse Gas Protocol), als naar de uitstoot die samenhangt met de productie van energie die de onderneming inkoopt (scope 2 volgens het Greenhouse Gas Protocol). CO₂(e) staat voor CO₂-equivalenten. Dit is een maatstaf die de klimaatimpact van de zes broeikasgassen onder het Kyoto-protocol inzake klimaatverandering uitdrukt als de hoeveelheid koolstofdioxide (CO₂) die over een bepaalde periode (meestal 100 jaar) hetzelfde opwarmings-effect zou hebben. Dit wordt gedeeld door de ondernemingswaarde inclusief contanten (EVIC). De uitkomst hiervan geeft weer hoeveel broeikasgassen een onderneming uitstoot voor elke euro aan financiering. Om tot de CO2-voetafdruk van de hele portefeuille te komen, wordt het gewogen gemiddelde van de CO2-voetafdrukken berekend van alle ondernemingen waarin wordt belegd. De ondernemingen waarin veel wordt belegd wegen dus zwaarder mee.

Over 2025 bedragen de gefinancierde broeikasgasemissies 50,17 tCO₂ per miljoen euro belegd vermogen. Dit is in overeenstemming met de reductiepaden van de relevante onderliggende mandaten van deze Pensioenregeling.

Duurzaamheids-
indicatoren meten
hoe de ecologische of
sociale kenmerken
die het financiële
product promoot,
worden
verwezenlijkt.

• **Uitsluitingsbeleid:** Het percentage beleggingen dat op de lijst van uit te sluiten ondernemingen en/of landen staat ten behoeve van het uitsluitingsbeleid.

Met het uitsluitingenbeleid streeft de Pensioenregeling na dat er geen investeringen plaatsvinden in ondernemingen en/of landen die niet aan de vooraf vastgestelde normgrenzen voldoen. In de afgelopen jaren hebben er zich geen breaches voorgedaan in de beleggingsfondsen van Achmea IM en de discretionair beheerde mandaten. Binnen andere beleggingsfondsen kan exposure zijn geweest naar het uitsluitingenbeleid van het pensioenfonds, omdat beleggingsfondsen eigen uitsluitingscriteria toepassen of andere bronnen voor ESG-data gebruiken.

• **ESG-profiel:** Dit geeft aan hoe ondernemingen scoren op de verschillende aspecten van Ecologisch, Sociaal en Governance. Na iedere herbalancering was het ESG-profiel van de Pensioenregeling gedurende 2025 beter dan dat van de benchmark. Door marktbevingen kan dit op kwartaaleinde afwijken.

Indicator*	2025	2024	2023	2022
ESG Profiel Portfolio (**)	6,68	N/A	N/A	N/A
Exposure naar tabaksproducenten (%)	0,05	0,03	0,00	0,00
Exposure naar normschenders (%)	0,00	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Exposure naar controversiële wapens (%)	0,76	0,63	0,00	0,00
Exposure naar hoogrisicolanden en staatsbedrijven (%)	1,16	1,31	0,00	0,00
Exposure naar bedrijven met omzet naar de meest vervuilende sectoren in de fossiele industrie (%)	2,28	2,10	0,00	0,00
Gefinancierde broeikasgasemissie	50,17	57,35	56,78	62,07

(* Over 2024 is er gerapporteerd op lifecycleniveau

(**) Dit is een score tussen [0, 10]. De score kijkt zowel naar het niveau van blootstelling aan financieel relevante ESG-risico's en kansen als naar hoe deze risico's beheerst worden. De bron voor deze data is dataprovider MSCI ESG. Over 2022 en 2023 heeft het pensioenfonds niet gerapporteerd over deze indicator.

● **... en in vergelijking tot voorafgaande perioden?**

In de afgelopen jaren zijn er geen significante wijzigingen geweest. De volgende indicatoren zijn veranderd t.o.v. 2024:

- Het ESG-profiel: Over 2024 is gerapporteerd op lifecycleniveau en daarom is geen vergelijking te maken.
- De CO2-voetafdruk is gedaald.
- Uitsluitingsbeleid. Sinds 2023 worden ook beleggingsfondsen van andere vermogensbeheerders meegenomen. Omdat het pensioenfonds in beleggingsfondsen belegt, is er exposure naar de uitsluitingscriteria.

● **Wat waren de doelstellingen van de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan en hoe droeg de duurzame belegging bij tot die doelstellingen?**

Zoals opgenomen in de relevante precontractuele informatieverschaffing, heeft de pensioenregeling geen minimum commitment afgegeven naar duurzame beleggingen. Het pensioenfonds heeft echter in de gegeven periode wel degelijk belegd in duurzame beleggingen. Dit betreft beleggingen in green bonds en duurzame beleggingen in aandelen en/of obligaties die goedgekeurd zijn door de Achmea IM raamwerken.

De belangrijkste doelstellingen van dedoor Achmea IM goedgekeurde green bonds, hebben betrekking op:

- **Mitigatie van klimaatverandering.** Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering. Vermeden CO2-emissies is de meest relevante en gangbare kwantitatieve indicator voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen aan klimaatmitigatie. Dit is gebaseerd op de gerapporteerde informatie, inclusief impact cijfers van de uitgevende instelling. Wanneer de impactrapportage niet volledig is of onduidelijk is, proberen wij meer informatie te verkrijgen van de uitgevende instelling. De totale vermeden CO2-emissie van het Fonds bedroeg over 2025 738 ton.

In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. In onze beoordeling van de uitgegeven green bond toetsen we in hoeverre deze overeenkomt met de criteria zoals opgenomen in de EU-taxonomie.

De belangrijkste doelstellingen van de duurzame beleggingen aandelen en/of obligaties hebben betrekking op:

- **Mitigatie van klimaatverandering.** Het proces om de stijging van de gemiddelde mondiale temperatuur te beperken tot beduidend minder dan 2 °C en de inspanningen voort te zetten om de temperatuurstijging te beperken tot 1,5 °C boven het pre-industriële niveau, zoals vastgelegd in de Overeenkomst van Parijs inzake klimaatverandering.

- **Adaptatie aan klimaatverandering.** Het proces van aanpassing aan de daadwerkelijke en verwachte klimaatverandering en de gevolgen daarvan. In de EU-taxonomie is bepaald welke investeringen in economische activiteiten op basis van zes milieudoelstellingen, waaronder klimaatadaptatie, als ecologisch duurzaam kunnen worden bestempeld. Investerings in bedrijven waarvan minimaal 20% van de omzet voldoet aan de criteria zoals opgenomen in de EU taxonomie, worden als duurzame belegging gezien.

- **Sociale thema's.** Onder deze categorie vallen ondernemingen die substantieel bijdragen aan één of meerdere sociale doelstellingen. Daarbij wordt aangesloten bij internationaal erkende thema's, waaronder: toegang tot voeding, toegang tot sanitaire voorzieningen, behandeling van ernstige ziekten, betaalbare huisvesting, onderwijs, financiering van het midden- en kleinbedrijf, digitale en fysieke connectiviteit. Ondernemingen waarvan minimaal 50% van de omzet voortkomt uit activiteiten die binnen deze zeven sociale-impactthema's vallen en ondernemingen die tot de top 5 behoren op het gebied van toegang tot voeding (Access to Nutrition) en toegang tot medicijnen (Access to Medicine), worden aangemerkt als duurzame belegging.

Momenteel is er, gezien de grote diversiteit van activiteiten, nog geen vergelijkbare en aggregereerbare indicator beschikbaar voor het meten van de bijdrage van de duurzame beleggingen van dit Fonds aan de verschillende doelstellingen.

● ***Hoe hebben de duurzame beleggingen die het financiële product gedeeltelijk heeft gedaan geen ernstige afbreuk gedaan aan ecologisch of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen?***

De duurzame beleggingen mogen geen significante schade toebrengen aan ecologische of sociaal duurzame beleggingsdoelstellingen. Dit is gewaarborgd door alle potentieel duurzame beleggingen, green bonds en aandelen en/of bedrijfsobligaties te beoordelen aan de hand van het Achmea IM beoordelingsraamwerk waaronder het Achmea IM Green Bond raamwerk (hierna: raamwerk) en de EU-criteria voor duurzame beleggingen. Daar bovenop is een screening op controverses uitgevoerd. Bedrijven die een significant deel van de omzet halen uit gambling en alcohol zien wij niet als duurzame belegging.

Hoe is rekening gehouden met de indicatoren voor ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De duurzame beleggingen van deze pensioenregeling hebben als doel een positieve impact te realiseren door middel van doelinvesteringen in green bonds of via beleggingen in aandelen en bedrijfsobligaties. De ESG-dienstverlener beoordeelt of de uitgegeven green bonds, de aandelen en bedrijfsobligaties voldoen aan het raamwerk. De duurzame beleggingen voldoen aan de uitsluitingen voor de 'op de Overeenkomst van Parijs afgestemde' EU-benchmark de Paris Aligned Benchmark (hierna: PAB). Daarnaast is via het uitsluitings- en engagementbeleid rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten, zoals hieronder beschreven wordt.

Waren duurzame beleggingen afgestemd op de OESO-richtsnoeren voor multinationale ondernemingen en de leidende beginselen van de VN inzake bedrijfsleven en mensenrechten? Details:

Ja. De pensioenregeling heeft ondernemingen uitgesloten die met hun gedrag de normen schenden van de UN Global Compact, OESO-richtlijnen voor multinationale ondernemingen en de UN Guiding Principles on Business & Human Rights, zoals mensenrechten, arbeidsnormen, milieu en anti-corruptie.

NB: pensioenfonds APF zelf gaat engagement aan met deze ondernemingen maar sluit niet uit.

In de EU-taxonomie is het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' vastgesteld. Dit houdt in dat op de taxonomie afgestemde beleggingen geen ernstige afbreuk mogen doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie, en dat een en ander vergezeld gaat van specifieke EU-criteria.

Het beginsel 'geen ernstige afbreuk doen' is alleen van toepassing op de onderliggende beleggingen van het financiële product die rekening houden met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten. De onderliggende beleggingen van het resterende deel van dit financiële product houden geen rekening met de EU-criteria voor ecologisch duurzame economische activiteiten.

Andere duurzame beleggingen mogen evenmin ernstig afbreuk doen aan ecologische of sociale doelstellingen.

De belangrijkste ongunstige effecten zijn de belangrijkste negatieve effecten van beleggingsbeslissingen op duurzaamheidsfactoren die verband houden met ecologische en sociale thema's en arbeidsomstandigheden, eerbiediging van de mensenrechten en bestrijding van corruptie en omkoping.

Hoe is in dit financiële product rekening gehouden met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren?

De Pensioenregeling houdt rekening met de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren, zoals gedefinieerd in de EU-regelgeving. Deze ongunstige effecten en de ondernomen acties worden in de tabel hieronder toegelicht. Zie voor meer informatie ook het duurzaamheidsbeleid van het pensioenfonds. Ons engagement richt zich op het mitigeren van daadwerkelijke negatieve impacts van ondernemingen op maatschappij en milieu. Ieder kwartaal worden schendingen door ondernemingen van de OESO richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen en de Global Compact van de Verenigde Naties beoordeeld door onze uitvoerder. Geprioriteerd wordt naar ernst van de schending (wat wordt bepaald door heftigheid, schaal en onomkeerbaarheid van de impact) en de reactie van de onderneming erop.

De effecten van de keuzes die pensioenfonds APF maakt, reikt verder dan alleen de financiële markten. Wij zien ontwikkelingen op het vlak van mens, maatschappij en milieu die een impact hebben op onze beleggingsportefeuille. Daarnaast realiseren wij ons en voelen daartoe een verantwoordelijkheid voor de impact van onze beleggingsportefeuille op mens, maatschappij en milieu. We hebben daartoe de volgende beleggingsovertuiging ('investment belief'): wij willen met duurzaam beleggen bijdragen aan een betere -meer duurzame- wereld.

Het beleid duurzaam beleggen kent daarmee twee centrale doelstellingen:

1. Het genereren van een beter beleggingsresultaat (beter risicorendementsprofiel)
2. Het bijdragen aan een betere – meer duurzame - wereld, door:
 - a. het voorkomen en mitigeren van negatieve impact van de beleggingen op de wereld
 - b. het stimuleren van en beleggen met positieve duurzame impact op de wereld.

Pensioenfonds APF geeft hieraan vorm via verschillende instrumenten:

- doelstelling 1: door het integreren van zogenoemde ESG factoren (milieu, sociaal en ondernemingsbestuur) binnen alle beleggingscategorieën.
- doelstelling 2a: door proactief aandeelhouderschap (stemmen en engagement), uitsluitingen van bepaalde beleggingen binnen alle beleggingscategorieën, door reactief engagement bij beursgenoteerde ondernemingen

Op de website en in het jaarverslag zullen wij rapporteren over de belangrijkste ongunstige effecten op duurzaamheidsfactoren.

Belangrijkste ongunstige effecten (PAI-indicatoren)	Toelichting	Genomen maatregelen
BKG-Emissies scope 1	Monitoren en sturen van de Scope 1 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie*
BKG-Emissies scope 2	Monitoren en sturen van de Scope 2 BKG-emissies in de portefeuille om te voldoen aan de Klimaatdoelen van Parijs en het beperken van 1,5 graden Celsius opwarming in 2050	ESG-integratie
Koolstofvoetafdruk	CO2/EVIC	ESG-integratie
Blootstelling aan ondernemingen actief in de sector fossiele brandstoffen	Betrokkenheid bij kolen en teerzanden, schalieolie en -gas, arctische olie en -gas met een omzetsgrens van >5%	Uitsluiten**
Schendingen van de beginselen van het VN Global Compact of van de richtsnoeren voor multinationale ondernemingen van de Organisatie voor Economische Samenwerking en Ontwikkeling (OESO)	Uitsluiten van normschenders	Uitsluiten en Normatief engagement (de dialoog aangegaan met ondernemingen die de UN Global Compact, OESO richtlijnen voor multinationale ondernemingen en UN Guiding Principles on Business and Human Rights (dreigen te) schenden.)
Blootstelling aan controversiële wapens (antipersoneelsmijnen, clustermunitie, chemische wapens en biologische wapens)	Uitsluiten van producenten van controversiële wapens	Uitsluiten
Landen waarin is belegd met schendingen van sociale rechten	Betrokkenheid bij landen waarin schendingen plaatsvinden op het gebied van mensenrechten	Uitsluiten

* ESG integratie is ESG-informatie systematisch en consistent integreren in de beleggingsprocessen. Hieronder vallen het CO2 reductiepad en het inzichtelijk maken van ESG-risico's. Deze laatste heeft als doel beter geïnformeerde beleggingsbeslissingen te nemen

** Uitsluiten is het op voorhand identificeren van bepaalde sectoren en producten of specifieke landen waar de Beheerder niet in wil beleggen.

Wat waren de grootste beleggingen van dit financiële product?

De lijst bevat de beleggingen die het grootste aandeel beleggingen van het financiële product vormen tijdens de referentieperiode, te weten: 2025

Grootste beleggingen	Sector	% Activa	Land
NVIDIA Corp	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	3,1	Verenigde Staten
Apple Inc	Technologie Hardware & Apparatuur	2,9	Verenigde Staten
Stichting PVF Particuliere Hypotheekfonds	Overig	2,8	Nederland
Microsoft Corp	Software & Diensten	2,7	Verenigde Staten
Amazoncom Inc	Duurzame consumentengoederen en detailhandel	1,7	Verenigde Staten
TSMC	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,5	Taiwan
Cash bucket EUR	Overig	1,3	Nederland
Netherlands government 0% 15/01/2027	Overheden	1,2	Nederland
Meta Platforms Inc	Media & Vermaak	1,2	Verenigde Staten
Alphabet Inc	Media & Vermaak	1,0	Verenigde Staten
Broadcom Inc	Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	1,0	Verenigde Staten
Alphabet Inc	Media & Vermaak	0,9	Verenigde Staten
Tesla Inc	Automobiele industrie & Componenten	0,8	Verenigde Staten
Tencent Holdings Ltd	Media & Vermaak	0,7	China
JPMorgan Chase & Co	Banken	0,7	Verenigde Staten

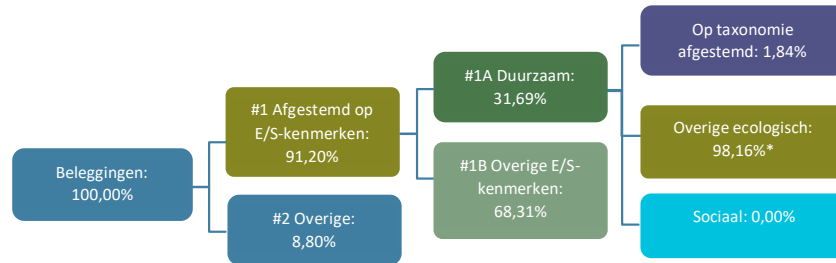

Wat was het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen?

Het aandeel duurzaamheidsgerelateerde beleggingen was 28,91% van de totale beleggingsportefeuille. In het stroomschema hieronder wordt het percentage duurzame beleggingen uitgedrukt t.o.v. #1 Afgestemd op E/S-kenmerken waardoor het percentage kan afwijken. Hetzelfde principe wordt toegepast voor het percentage afgestemd op de taxonomie.

De activa-allocatie beschrijft het aandeel beleggingen in specifieke activa.

● **Hoe zag de activa-allocatie eruit?**

#1 Afgestemd op E/S-kenmerken omvat de beleggingen van het financiële product die worden gebruikt om te voldoen aan de ecologische of sociale kenmerken die het financiële product promoot.

#2 Overige omvat de overige beleggingen van het financiële product die niet zijn afgestemd op de ecologische of sociale kenmerken en die evenmin als duurzame belegging gelden.

De categorie **#1 Afgestemd op E/S-kenmerken** omvat:

- De subcategorie **#1A Duurzaam** omvat duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.
- De subcategorie **#1B Overige E/S-kenmerken** omvat beleggingen die op de ecologische of sociale kenmerken zijn afgestemd, maar die niet als duurzame belegging gelden.

* Vooralsnog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

● **In welke economische sectoren werd belegd?**

Sector	% van portefeuille
Overheden	10,8
Halfgeleiders en halfgeleiderapparatuur	8,1
Banken	6,7
Software & Diensten	6,4
Media & Vermaak	5,3
Technologie Hardware & Apparatuur	5,3
Financiële diensten	5,0
Kapitaalgoederen	4,5
Farmaceutica, biotechnologie en levenswetenschappen	4,4
Overig	43,6

Om te bepalen of aan de EU-taxonomie wordt voldaan, bevatten de criteria voor **fossiel gas** emissiegrenswaarden en de omschakeling naar hernieuwbare energie of koolstofarme brandstoffen tegen eind 2035. Voor **kernenergie** bevatten de criteria uitgebreide regels inzake veiligheid en afvalbeheer.

In hoeverre waren de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling afgestemd op de EU-taxonomie?

Van de duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling was 1,84% afgestemd op de EU-taxonomie.

Voor de green bonds die beoordeeld zijn door de ESG-dienstverlener is het percentage afgestemd op de EU-taxonomie volledig gebaseerd op de doelstelling klimaatmitigatie

Voor aandelen en/of bedrijfsobligaties is:

- 0,64% afgestemd op de doelstelling klimaatmitigatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling klimaatadaptatie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling duurzaam gebruik en de bescherming van water en mariene hulpbronnen
- 0,03% afgestemd op de doelstelling transitie naar een circulaire economie
- 0,00% afgestemd op de doelstelling preventie en bestrijding verontreiniging
- 0,00% afgestemd op de doelstelling bescherming en het herstel van biodiversiteit en ecosystemen.

Voor het vaststellen van de afstemming op de EU-taxonomie wordt voor de aandelen en bedrijfsobligaties gekeken naar MSCI en voor Green Bonds die via het Achmea IM green bond raamwerk beoordeeld zijn naar de Green Bond data van de dataleverancier. Zij beoordelen de beschikbare, publieke informatie op de website van de uitgevende instelling, zoals de Second Party Opinion, het Green Bond Framework en het Impact report. Naar aanleiding van de inwerkingtreding van de SFDR (Level 2) verwachten wij dat er steeds meer informatie beschikbaar zal komen.

De gerapporteerde percentages zijn op bovenstaande wijze vastgesteld of afkomstig van een onafhankelijke dataverstrekker, in dit geval de dataprovider die uitgaat van door de ondernemingen gerapporteerde data op taxonomie alignment. Hierop is geen aanvullende betrouwbaarheidsverklaring van een accountant afgegeven of een toetsing uitgevoerd.

● Heeft het financiële product belegd in activiteiten in de sectoren fossiel gas en/of kernenergie die aan de EU-taxonomie¹ voldoen?

Ja:

In fossiel gas In kernenergie

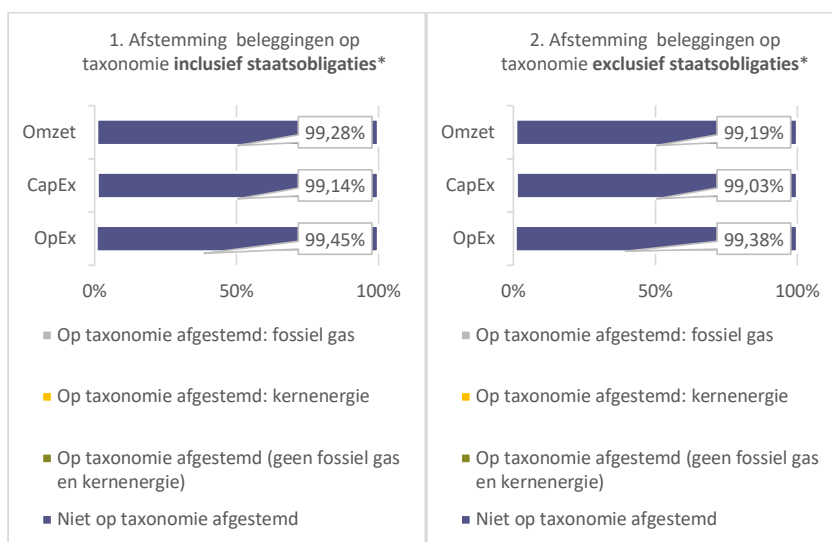
Nee

¹ Activiteiten in de sectoren fossiel gas- en/of kernenergie zullen alleen aan de EU-taxonomie voldoen indien zij bijdragen aan het beperken van klimaatverandering ("klimaatmitigatie") en geen ernstige afbreuk doen aan de doelstellingen van de EU-taxonomie -zie de toelichting in de linker marge. De uitgebreide criteria voor economische activiteiten in de sectoren fossiel gas en kernenergie die aan de EU-taxonomie voldoen, zijn vastgelegd in Gedelegeerde Verordening (EU) 2022/1214 van de Commissie.

Op de taxonomie afgestemde activiteiten worden uitgedrukt als aandeel van:

- de **omzet** die het aandeel van de opbrengsten uit groene activiteiten waarin is belegd, weergeeft;
- de **kapitaaluitgaven** (CapEx) die laten zien welke groene beleggingen worden gedaan door de ondernemingen waarin is belegd, bv. voor een transitie naar een groene economie;
- de **operationele uitgaven** (OpEx) die groene operationele activiteiten van ondernemingen waarin is belegd weergeven.

De onderstaande diagrammen geven in het grijs, oranje en groen het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen. Er is geen geschikte methode om te bepalen in hoeverre staatsobligaties* op de taxonomie zijn afgestemd. Daarom geeft het eerste diagram de mate van afstemming voor alle beleggingen van het financiële product inclusief staatsobligaties weer, terwijl het tweede diagram alleen voor de beleggingen van het financiële product in andere producten dan staatsobligaties aangeeft in hoeverre die op de taxonomie zijn afgestemd.

***In deze diagrammen omvat "staatsobligaties" alle blootstellingen aan overheden.**

Data over Taxonomy alignment voor green bonds van het Achmea IM universum:

Dit is gebaseerd op documentatie van de uitgevende partij en de Second Party Opinion. Een onderverdeling naar Omzet, CapEx, OpEx wordt voor de green bonds van het Achmea IM universum niet gemaakt in:

- Rapportages van de uitgevende organisatie,
- Second Party Opinion (dit document wordt gebruikt om vast te stellen of iets een green bond is in combinatie met het Achmea IM Greenbond Raamwerk)
- Bloomberg

Aangezien Achmea IM zich baseert op onafhankelijke informatie, welke niet beschikbaar is op dit moment, tonen bovenstaande grafieken dan ook 100% niet op taxonomie afgestemd en niet een uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx.

Data over Taxonomy alignment en de uitsplitsing naar Omzet, CapEx of OpEx voor overige duurzame beleggingen:

Dit is afkomstig van de onafhankelijke dataprovider.

● **Wat was het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten?**

Het aandeel beleggingen in transitie- en faciliterende activiteiten was 0,40%.

● **Hoe verhiel het percentage op de EU-taxonomie afgestemde beleggingen zich tot eerdere referentieperiodes?**

Ten opzichte van de voorgaande periode is dit percentage gedaald.

Faciliterende activiteiten maken het rechtstreeks mogelijk dat andere activiteiten een substantiële bijdrage leveren aan een ecologische doelstelling.

Transitieactiviteiten zijn activiteiten waarvoor nog geen koolstofarme alternatieven beschikbaar zijn en die onder meer broeikasgasemissie-niveaus hebben die overeenkomen met de beste prestaties.

zijn duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die **geen rekening houden met de criteria** voor ecologisch duurzame economische activiteiten in het kader van de Verordening (EU) 2020/852.

Wat was het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet op de EU-taxonomie waren afgestemd?

Het aandeel duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet waren afgestemd op de EU-Taxonomie, was 98,16%. Hieronder vallen ook duurzame beleggingen met een sociale doelstelling.

Er wordt ook belegd in duurzame beleggingen met een ecologische doelstelling die niet zijn afgestemd op de taxonomie. Ondernemingen kunnen duurzame doelstellingen hebben, maar niet verplicht en/of in staat zijn om te voldoen aan de rapportageverplichtingen van de taxonomie.

Het raamwerk neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een aandeel en een bedrijfsobligatie te beoordelen. Het raamwerk voor aandelen en bedrijfsobligaties gebruikt ook vereisten tot wetenschappelijk aantoonbare emissiereductiedoelstellingen en tot een lagere CO₂-uitstoot dan het sub industrie gemiddelde.

Het raamwerk op green bonds neemt, naast EU Taxonomie alignment, meerdere criteria in acht om een green bond te beoordelen. Het raamwerk volgt de ICMA Green Bond Principles. Daarnaast gebruikt het raamwerk de richtlijnen (taxonomie) van het Climate Bonds Initiative voor het beoordelen van de duurzaamheid van te financieren activiteiten. Zo wordt de kwaliteit van green bonds beoordeeld.

Wat was het aandeel sociaal duurzame beleggingen?

Het aandeel van sociaal duurzame beleggingen was 0%. Vooral nog is het niet mogelijk om voor de duurzame beleggingen onderscheid te maken naar duurzame beleggingen met ecologische of sociale doelstellingen.

Welke beleggingen zijn opgenomen in 'overige'? Waarvoor waren deze bedoeld en waren er ecologische of sociale minimumwaarborgen?

De beleggingen die onder '#2 overige' zijn opgenomen bestaan voor het grootste deel uit beleggingen in beleggingsfondsen. Over deze beleggingsfondsen kan de ESG-dienstverlener geen e/s kenmerken meten. Daarnaast zijn onder 'overige' liquiditeiten opgenomen. Het streven is om het percentage liquide middelen zo klein mogelijk te houden. De beleggingen zijn bedoeld om de portefeuille efficiënt te beheren of rendement te behalen. Er bestaan geen ecologische of sociale minimumwaarborgen.

Een overzicht van alle type beleggingen onder overige is opgenomen in onderstaande tabel.

Type belegging	% van "overige"
Liquiditeiten	62,1
Overig	33,3
Derivaten	4,5

Welke maatregelen zijn er in de referentieperiode getroffen om aan de ecologische en/of sociale kenmerken te voldoen?

Gedurende 2025 zijn, naast uitsluiten en ESG integratie, onderstaande maatregelen getroffen om te voldoen aan de ecologische en/of sociale kenmerken:

Engagement: De pensioenregeling is in gesprek gegaan met ondernemingen waarin wordt belegd middels normatief en thematisch engagement. Het doel van het normatieve engagementprogramma is controverses van internationale normen te stoppen of te voorkomen. Bij thematisch engagement staan niet de ondernemingen centraal die normen schenden, maar juist ondernemingen die zowel financieel als maatschappelijk op bepaalde thema's hun prestaties kunnen verbeteren.

Stemmen; Daarnaast heeft de pensioenregeling actief gebruik gemaakt van aandeelhoudersrechten om lange termijn waarde creatie te bevorderen bij de ondernemingen waarin wordt belegd.

Zie voor meer informatie de MVB documentatie op de website.

Hoe heeft dit financiële product gepresteerd ten opzichte van de referentiebenchmark?

Referentie-benchmarks zijn indices waarmee wordt gemeten of het financiële product voldoet aan de ecologische of sociale kenmerken verwezenlijkt die dat product promoot.

Niet van toepassing. Met dit financieel product wordt de gehele Pensioenregeling bedoeld. Er is geen alomvattende referentiebenchmark op het niveau van de Pensioenregeling om te bepalen of de Pensioenregeling is afgestemd op de ecologische en/of sociale kenmerken die het promoot.

Stichting Pensioenfonds APF

013 462 33 12

apf.pensioenservices@achmea.nl

www.pensioenfondsapf.nl